

รายงานการประชุม

[หมายเลข]

ครั้งที่ ๓๕

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

รายงานการประชุมคณะกรรมการยกย่องรัฐธรรมนูญ

สภาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๓๕/๒๕๕๐

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ณ ห้องประชุมกรรมการงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๐๕ นาฬิกา

(นายอัศวินวิทย์ สุมาวงศ์ ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม)

ประธาน : กรรมการมาครบองค์ประชุมแล้วนะครับ วันนี้ท่านประธานช่วงเช้า

ท่านจะติดธุระชนิดหนึ่ง ขอให้ผมทำหน้าที่ประธาน ขอเปิดประชุมครับ

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ก็เป็นเรื่องที่แจ้งแล้วนะครับว่า
ท่านประธานท่านติดธุระในเช้านี้ และขอให้ผมทำหน้าที่เป็นประธานแทน

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม ขอเลื่อนไปรับรองในการประชุมครั้งต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

เรื่องแรกก็เป็นเรื่องของการพิจารณาความเห็นของกรรมการในการแก้ไขเพิ่มเติม
ร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่รอการพิจารณา ขอเชิญฝ่ายเลขานุการครับ

เลขานุการ (นายอัชพร จารุจินดา) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ในคราวที่แล้ว
ทางที่ประชุมตกลงกันว่าวันนี้ในช่วงเช้าจะพิจารณาเรื่องที่สำคัญ ๓ เรื่องก็คือ เรื่องการ
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การสรรหาสมาชิกวุฒิสภา และคณะกรรมการสรรหาองค์กรต่าง ๆ
ตามรัฐธรรมนูญ แต่กราบเรียนท่านประธานด้วยความเคารพว่าเพิ่งได้ทราบว่าตอนช่วงเช้านี้กรรมการ
ส่วนใหญ่ไม่อยู่ เพราะว่าไปติดอยู่ที่สถาบันพระปกเกล้า ท่านประธานประสงค์ก็ไม่อยู่ ท่านเลขานุการ
ก็ยังไม่อยู่ ก็เลยเรียนหาหรือว่าจะกลับเขาในช่วงบ่ายซึ่งเราตกลงตอนแรกว่าจะดูคำแปรญัตติของผู้เสนอนั้น
ขึ้นมาพิจารณาก่อนไหมครับ โดยเฉพาะเรื่องที่เป็นเรื่องทั่วไป โดยเฉพาะเรื่องสิทธิเสรีภาพกับแนวนโยบาย
ซึ่งกรรมการได้ดูร่างไปแล้วครั้งหนึ่ง

ประธาน : ท่านกรรมการมีความคิดเห็นอย่างไรครับ เห็นด้วยนะครับ ท่านอื่นมี
ความคิดเห็นเป็นอย่างอื่นไหม

(ไม่มีกรรมการมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ประธาน : ถ้าไม่มีก็จะดำเนินการประชุมตามที่ท่านรองเลขานุการได้กล่าวไว้ครับ
เชิญท่านรองอัชพรครับ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

นิวกา ๑/๒

เลขานุการ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ สำหรับคำแปรญัตติที่ส่งมาเป็นทางการนั้น ทางฝ่ายสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ทำรายละเอียดเป็นเอกสารเล่มสีเขียวเสนอทางที่ประชุมแล้วนะคะ จะขออนุญาตทราบเรียนดูเป็นรายมาตราอย่างรวดเร็ว ๆ ที่เขาเสนอนะครับ

ในคำแปรญัตติส่วนแรก คนแรกคือคุณวัชรานันท์เสนอเปลี่ยนชื่อ ร่างรัฐธรรมนูญ เป็นร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช อันนี้คงพิจารณากันไปแล้วว่าตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๙ นั้น ให้ทำเป็นร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ไม่ใช่ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

คำปรารภนั้น ที่เสนอคำแปรญัตตินั้นก็เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนชื่อร่างรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้นก็คงเป็นไปอย่างที่คณะกรรมการได้เคยพิจารณาไปแล้ว ก็มอบท่านอาจารย์ธงทองไปดูรายละเอียด

ในคำแปรญัตติมาตรา ๒ คุณพิเชียร เรื่องพุทธศาสนานั้น ทางที่ประชุมก็เห็นควรให้รอฟังคำชี้แจงของผู้แปรญัตติ ก็จะขออนุญาตผ่านไปก่อน

ในมาตรา ๓ ที่เสนอให้ตัดเรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม นั้น ทางที่ประชุมก็เห็นควรยิน เพราะว่าจะได้เป็นหลักในการดำเนินการต่อไป

ในมาตรา ๓ ข้อ ๗ คุณวัชรานันท์เสนอแปรญัตตินั้นเพื่อให้แยก ๓ อำนาจชัดเจน ความจริงแล้วในรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาเขียนตามแบบของรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการได้เสนอ เพราะในแต่ละฝ่ายนั้นก็ให้อำนาจเกี่ยวโยงกันอยู่ ไม่ว่านิติบัญญัติ บริหาร หรือตุลาการ น่าจะคงไว้ตามเดิมครับ

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ส่วนร่างมาตรา ๔ ที่แปรญัตตินั้นทางที่ประชุมได้แก้ไขแล้ว ก็ถือว่าคงแปรญัตติตรงกันในความเห็นว่าตัดข้อความ ตามพันธกรณี ในมาตรา ๔ ออก

มาตรา ๕ มีการเสนอของคุณพิเชียรว่า ประชาชนชาวไทย บุคคลที่อยู่ในประเทศไทย ได้รับความคุ้มครองด้วยนั้น ความจริงอันนี้เราก็เคยคุยกันที่หนึ่งแล้ว แล้วก็เมื่อเราปรับมาตรา ๔ โดยใช้เป็นข้อความกว้าง ๆ เหมือนรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความรับรอง ซึ่งก็คลุมไปหมดของทุกฝ่ายที่สามารถอ้างได้อยู่แล้วนะครับ ถ้าอย่างนั้นตามมาตรา ๕ ท่านพิเชียร หรือท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ก็จะใช้ในมาตรา ๔ ที่เราแก้ไขใหม่ได้อยู่แล้วนะครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ท่านประธานขออนุญาต ตามประเพณีการปกครองประเทศไทย เราตัดออกใช้ใหม่ครับ มาตรา ๔ ก็คลุมหมดแล้ว ขอขอบคุณครับ

เลขานุการ : : ต่อไปมาตรา ๑๔ เรื่องคณะองคมนตรี ก็มีการแปรญัตติว่าห้ามเป็นกรรมการหรือนายกสภามหาวิทยาลัยด้วย ซึ่งอันนี้ทางที่ประชุมได้เคยพิจารณาว่าในหมวดนี้ทั้งหมดของพระมหากษัตริย์นั้น เราจะคงไว้ตามเดิมนะครับ ซึ่งเช่นเดียวกับมาตรา ๑๕ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ ที่ขอแปรญัตติในส่วนนี้ทั้งหมดนะครับ

หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย อาจารย์เจิมศักดิ์ก็ขอแปรญัตติชื่อหมวด ซึ่งอันนี้ก็คงชี้แจงแล้วว่าเมื่อมาตรา ๔ เราแก้เป็นบุคคลทั่วไปแล้ว เพราะฉะนั้นบุคคลทั่วไปก็สามารถที่จะได้รับความรับรองคุ้มครองเหมือนกัน แต่บทบัญญัติในหมวดนี้ทั้งหมดนั้นจะเจาะจงไปถึงชนชาวไทยเป็นหลัก ก็คงขออนุญาตยื่นตามร่างกรรมการครับ

มาตรา ๒๘ อาจารย์เจิมศักดิ์เติมเรื่อง สิทธิในการถือสัญชาติ การปฏิเสธสิทธิ อันนี้มันมีอยู่แล้วในกฎหมายสัญชาติอยู่แล้ว ซึ่งเป็นไปตามนั้น ท่านประธานยื่นไปก่อนไหมครับ

ประธาน : ก็คงจะยื่นไปก่อน

เลขานุการ : มาตรา ๒๙ อาจารย์เจิมศักดิ์ก็ขอแก้ คือใช้ถ้อยคำแบบเดียวกับมาตรา ๒๙ รัฐธรรมนูญปัจจุบัน อันนี้ทางที่ประชุมได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการรับไปดูแล้ว เพราะเป็นคำแปรญัตติที่ตรงกับที่ สนช. ได้เสนอขึ้นมา คงรับไว้พิจารณาต่อไปครับ

มาตรา ๓๐ เติม ความพิการ อันนี้ที่ประชุมก็เติมแล้วนะครับ ของทั้งสองท่านเหมือนกัน เพราะฉะนั้นอันนี้ก็ตรงกัน ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์มีขอเติมเรื่อง ความหลากหลายทางเพศ กับ สุขภาพทางจิตด้วย ซึ่งทางที่ประชุมพิจารณาแล้วก็เห็นว่าไม่ควรจะต้องเติมลงไป เพราะสุขภาพมันคลุมถึงสุขภาพทางกาย ทางจิตอยู่ในตัว ความหลากหลายทางเพศนั้นเป็นเรื่องที่จะต้องพูดกันอีกเยอะนะครับ ก็คงยังไม่น่าจะเติมอะไรขณะนี้ครับ

คณะกรรมการข้าราชการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

สุภาภรณ์ ๒/๒

มาตรา ๓๒ เรื่องโทษประหารชีวิต ทางที่ประชุมได้เคยพิจารณาแล้วว่า น่าจะยังคงไว้ก่อน
การยกเลิกโทษประหารชีวิตอาจยังไม่ขณะนี้ ของอาจารย์เจิมศักดิ์แปรรูปตีมาตรา ๓๒ ให้ การจับ คุมขัง
กระทำมิได้โดยใช้เพียงกฎหมายอย่างเดียว -----

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

แต่ของร่างคณะกรรมการนั้นได้เติม คำสั่งของศาล หรืออะไรของศาล ซึ่งน่าจะเป็นการคุ้มครองมากกว่า

มาตรา ๓๔ คือข้อยกเว้นว่า การจำกัดเสรีภาพนั้น เสรีภาพ ๓ - ๔ เรื่อง

นางอังคณา นีละไพจิตร : ท่านประธานคะ ขออนุญาตนิดหนึ่งคะ ขออนุญาตย้อน
มาตรา ๒๘ ที่อาจารย์เจิมศักดิ์ ในเรื่องของการถอนสัญชาติ ดิฉันเข้าใจว่าตรงนี้ที่จำได้เป็นกรณีแม่ยาย
ที่สุดท้ายแล้วศาลปกครองมีคำสั่งคืนสัญชาติ คือคนได้รับสัญชาติแล้วและตอนหลังถอนสัญชาติเขาออก
ตรงนี้ ดิฉันว่าถ้าหากว่าไม่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญจะมีอยู่ในเจตนารมณ์หรือมีในกฎหมายลูกหรืออะไร
จะได้ใหม่คะ เพื่อเป็นการคุ้มครองคะ ขอบคุณคะ

เลขานุการ : มันอยู่ในกฎหมายสัญชาติอยู่แล้ว แล้วก็ในมาตรา ๓๐ ซึ่งเป็นหลักเรื่อง
ความเสมอภาคนั้นก็รับเรื่องความเสมอภาคของบุคคลในทางเกี่ยวกับทางสัญชาติ เชื้อชาติ ถิ่นกำเนิด
อยู่แล้วนะครับ แต่อย่างไรก็ตามจะบันทึกไว้เป็นเจตนารมณ์ว่าเรื่องสัญชาตินั้นความจริงมีการรับรองไว้อยู่
ตามกฎหมาย เชิญอาจารย์นิติพันธุ์ครับ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : ผม นิติพันธุ์ ครับ คือในแง่ของเรื่องการ
ถือสัญชาตินั้น ผมเองเข้าใจว่าเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาค่อนข้างลึกนะครับ ผมยกตัวอย่างเช่น ในกรณี
บอกว่า บุคคลมีสิทธิในการถือสัญชาติไทยโดยการเกิดในราชอาณาจักรไทย โดยไม่มีเงื่อนไขอะไรต่อมิอะไร
กำหนดไว้ ตรงนั้นหมายถึงว่าคนที่อพยพเข้ามา คนที่หนีเข้ามาทำงานอะไรต่อมิอะไรจะได้สัญชาติไทยไป
ทั้งหมด ซึ่งตรงนั้นจะมีความเสี่ยงกับความมั่นคงของประเทศค่อนข้างเยอะ ผมคิดว่าในแง่ของการเขียนนั้น
น่าจะเป็นไปตามเดิมน่าจะเหมาะกว่า แล้วก็ไป Debate กันในชั้นของการจัดทำร่างกฎหมายครับ

ประธาน : เชิญท่านเลขานุการครับ

เลขานุการ : มาตรา ๓๕ คุณสุรชัยขอแก้ อันนี้เรื่องการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล เราแก้
แล้วโดยตัดออกเช่นเดียวกับที่คุณสุรชัยแปรญัตตินะครับ

มาตรา ๓๗ ศาสนธรรม ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ขอให้ตัดออก อันนี้กรรมการเดิมเข้ามา
เองเพื่อจะให้ครอบคลุมถึงศาสนาที่คนนับถือ ถึงแม้จะไม่มีลายลักษณ์อักษรด้วย เพราะฉะนั้นน่าจะคงไว้
นะครับ

มาตรา ๓๙ คุณวัชรเดิมเรื่อง บุคคลที่ถูกพิทักษ์ทรัพย์ แต่มันไม่เข้ากับมาตรา ๓๙
ไม่เกี่ยวกัน แต่ว่าเราก็พิจารณาแล้วเรื่องล้มละลาย

มาตรา ๔๐ เสียค่าใช้จ่าย เราแก้แล้ว อันอื่นเรามาเพิ่มตามที่ท่านเดชอุดมได้กรุณา
เสนอมา แต่ว่าวิธีเขียนอาจจะแตกต่างกัน แต่การรับรองในสิทธิเดิมที่มีอยู่นั้นก็ได้รับการเพิ่มขึ้นแล้ว
ในมาตรา ๔๐ คุณอุทิศแก้ด้วยคำสั่งของเดิมน่าจะถูกแล้ว ท่านสมชัยเจาะจงเรื่องคดีทางเพศ ความจริง
ที่เขียนไว้มันครอบคลุมหมดทุกคดีทั้งหมดโดยกว้างอยู่แล้วนะครับ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ เรื่องค่าใช้จ่าย

คณะกรรมการยกย่องรางวัล
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

เบญจกุล ๓/๒

ก็แก้แล้ว ใน (๒) ก็แก้เพียงถ้อยคำ ซึ่งถ้อยคำตามร่างนั้นเป็นการพูดถึงหลักประกันพื้นฐานน่าจะถูกต้องแล้ว
ใน (๓) (๔) ก็เช่นเดียวกัน แบบเดียวกันที่แก้ไปนะครับ ของคุณสุรชัยก็คล้ายคลึงกัน รวมทั้งคุณวิชา
ก็แก้แล้ว ในหลักการคล้ายคลึงกัน

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

มาตรา ๔๑ คุณพิเชียร เสนอเพิ่มเรื่อง ขายทอดตลอด อันนี้ความจริงมันยังอาจจะไม่ใช่ เป็นเรื่องสิทธิเสรีภาพ แต่เป็นเรื่องวิธีการปฏิบัติการขายทอดตลาด สิทธิในทรัพย์สิน

ของคุณสุรชัยเพียงแต่ขอขยับจากวรรคสองไปวรรคหนึ่ง

มาตรา ๔๒ อาจารย์เจิมศักดิ์ ตัดการเวนคืนเกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ ออก ซึ่งอันนี้เป็นไปตามสิ่งที่เป็นอยู่ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ขอเวนคืนเพื่อการนี้ ก็คงจะต้องทำได้ในบางกรณี กิจการของรัฐ ประโยชน์ใช้สอย ที่แปรญัตติก็น่าจะเป็นไปตามนั้นอยู่แล้ว เป็นเรื่องถ้อยคำเฉย ๆ

มาตรา ๔๓ คุณสุรชัย เติม การคุ้มครองผู้ทำงาน ขออนุญาตยื่นไว้ก่อน แล้วก็ฟัง คำชี้แจงอีกทีหนึ่ง

มาตรา ๔๔ เรื่อง อาสาสมัครไม่ได้รับสวัสดิการด้วย ซึ่งอันนี้ก็คงเป็นเรื่องในทางปฏิบัติ มากกว่าที่จะเขียนอยู่ในรัฐธรรมนูญ

คุณวิชัย สวัสดิการจากรัฐหรือนายจ้าง ความจริงจากรัฐนั้นความจริงคนละเรื่องกัน บทบัญญัติในมาตรา ๔๔ นี้เป็นเรื่องของนายจ้างเป็นหลัก และ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ นั้น รับจะไปดู

คุณสุรชัยนั้นเพิ่มรายละเอียดลงไปเรื่องหลักประกัน รายได้และสวัสดิภาพในการทำงาน และสวัสดิการสังคม แต่ความจริงมันอยู่ในความหมายของหลักประกันการดำรงชีพอยู่ในตัว ซึ่งอาจจะ กว้างกว่าด้วย

มาตรา ๔๕ อาจารย์เจิมศักดิ์ เติม ข้อมูลส่วนบุคคลตลอดจน เราเติมอยู่ในมาตรานี้ให้ไป แล้วย้ายจากมาตราแรกนั้นมาอยู่มาตรานี้ อันนี้ตรงกัน ของอาจารย์เจิมศักดิ์

มาตรา ๔๖ อาจารย์เจิมศักดิ์ เติมถ้อยคำ ทั้งนี้ ต้องมีกลไกควบคุมตนเองขององค์กร วิชาชีพ ก็มาเติมตอนท้าย เจ้าของสื่อต้องสนับสนุนให้พนักงานจัดตั้งสหภาพแรงงาน อันนี้ก็จะเป็นไปตาม กฎหมายแรงงานปกติ

มาตรา ๔๗ ให้มีสององค์กร คือร่างของกรรมาธิการมีองค์กรเดียว ก็คงยื่น

คุณวิชัยเสนอเรื่อง และความมั่นคงของรัฐ เมื่อวานเราพิจารณาไปแล้วว่ามันมีอยู่ใน อีกวรรคหนึ่งอยู่แล้ว คงไม่ต้องเติม

คุณอุทิศเสนอให้ตั้ง สภาพัฒนาทรัพยากรสื่อสารแห่งชาติ ขึ้นมาเป็นคนดูแลคลื่นความถี่ ความจริงในรัฐธรรมนูญเราบอกว่า ให้มีองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ จะเป็นองค์กรในรูปแบบไหนก็ไปอยู่ ตามที่กฎหมายจะกำหนดต่อไป

อาจารย์เจิมศักดิ์ เติมคำว่า โดยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เข้ามา ซึ่งเข้าใจว่า วรรคถัดไปนั้น พูดถึงอยู่แล้วว่าการดำเนินการจะต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุด ต้องจัดให้ประชาชนมี ส่วนร่วมการดำเนินการสื่อมวลชนสาธารณะ น่าจะคลุมอยู่ได้ -----

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ส่วนในวรรคถัดไปนั้นก็ขอแก้ด้วยคำมา ซึ่งอาจจะลองฟังดูก่อนก็ได้ ว่าแตกต่างกันอย่างไร ความจริงดูแล้วก็ไม่แตกต่างกับร่างกรรมการนัก

ในหมวดสิทธิและเสรีภาพในการศึกษา อาจารย์เจิมศักดิ์ขอให้ตัดทั้งหมด ตัดทั้งส่วนออก ท่านแยกหมวดออกมาอีกหมวดหนึ่ง ถ้าอย่างนั้นเอาไว้เดี๋ยวไปดูตรงที่ท่านเสนอแล้วกันนะครับ

มาตรา ๔๘ เรื่องการศึกษา ซึ่งคณะกรรมการก็คงจะคุยกันที่หลัง ส่วนของคุณพิเชียร คุณอุทิศ คุณสมชัย อาจารย์เจิมศักดิ์ คุณสุรชัย และคุณวัชรานันท์ ก็คงเอามาคุยรวมกันกับมาตรานี้ ซึ่งเรายังแขวนอยู่

มาตรา ๔๙ คุณพิเชียรเพิ่มความมาใหม่ การดำเนินตามวรรคแรก บุคคลอาจจะจัดตั้ง ศูนย์เป็นสำนัก ชมรม สมาคม กลุ่ม องค์กร เครือข่าย สถาบัน และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ให้มีศักยภาพ อันนี้มันคงเป็นสิทธิที่เขามีอยู่แล้ว คงไม่ต้องมารองรับโดยรัฐธรรมนูญอีก เพราะไม่มีอะไรที่จะห้ามการกระทำแบบนี้อยู่ อาจารย์สมชัย อันนี้มันมีแล้ว

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ ทำหน้าที่เป็นเลขานุการ)

เลขานุการ : เข้าใจว่าของอาจารย์สมชัยเราให้อยู่แล้วในมาตรา ๔๘ ใหม่นะครับ ร่างที่เราปรับใหม่มีไหมครับ มาตรา ๔๘ เรียนรู้ตลอดชีวิต ทางเลือกอะไรอย่างนี้

นายอัชพร จารุจินดา : มีแล้ว

เลขานุการ : วรรคสาม มีอยู่แล้วนะครับ

นายอัชพร จารุจินดา : ในส่วนที่ ๙ อาจารย์เจิมศักดิ์ขอเดิม สิทธิ คำว่า และสิทธิในการ ได้รับ เข้าไป ความจริงแล้วมันไม่ต้องเดิม ใจความอย่างเดียวกัน เราไม่ต้องเขียนซ้ำลงไป

มาตรา ๕๐ คุณพิเชียรเสนอคำว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการทาง การแพทย์นอกเหนือจากการสาธารณสุข การสาธารณสุขน่าจะคลุมถึงอยู่แล้ว คลุมถึงการแพทย์ไปในตัว เป็นภาพใหญ่อยู่แล้ว ซึ่งเช่นเดียวกับของคุณอุทิศซึ่งไปเขียนรายละเอียดเพิ่มเติมขึ้น คำว่า สาธารณสุข น่าจะคุ้มครองพอครับ เช่นเดียวกับท่านสมชัย ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ คุณวัชรานันท์ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับ รายละเอียดมากเกินไปในการดำเนินการ ความจริงในร่างนั้นได้กำหนดไว้กว้างและครอบคลุมไปหมดแล้ว นะครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล : ท่านประธานครับ เรียนถามนิดหนึ่งครับว่าหลายท่านแปรญัตติ เหมือนกับท่านจะบอกเราว่า การแพทย์กับการสาธารณสุขเป็นคนละอย่าง เหมือนจะอย่างนั้น จริงไหม คล้าย ๆ ท่านจะบอกว่าเราให้เฉพาะการสาธารณสุขมันจะขาดอะไรไปหรือเปล่า

ประธาน : เชิญฝ่ายเลขานุการครับ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

หน้าพร ๕/๒

นายอัคร จารุจินดา : อันนี้ก็ไม่ทราบเหมือนกัน แต่คิดว่า การสาธารณสุข มันคลุมหมด
ถ้าถามว่าอย่างชื่อ กระทรวงสาธารณสุข มันก็คลุมถึงหมอ ถึงอะไรพวกนี้หมดอยู่แล้ว ผมก็เข้าใจอย่างนั้น
ผมเองไม่ทราบเหมือนกัน ไม่ได้เข้าใจในรายละเอียดตรงนั้น

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ

สุริยรัตน ๖/๑

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ประธาน : หมอชูชัยครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ขอบคุณครับ ผม ชูชัย ศุภวงศ์ ครับ จริง ๆ แล้วตอนนี้เขาใช้คำว่า บริการทางด้านสุขภาพ เพราะว่าความหมายคำว่า สุขภาพ มันจะมี Definition ที่กว้างขึ้นมากขององค์การอนามัยโลก ตรงนี้เดี่ยวอาจจะลองดูก็ได้ คือถ้าเขาใช้คำว่า บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข ก็อาจจะชัดเจนมากกว่าการสาธารณสุข เฉย ๆ แม้ว่าเดิมที่การสาธารณสุขก็ครอบคลุมเรื่องการแพทย์อยู่ด้วย แต่มันจะมีคำใหม่ขึ้นมาคือ รับบริการทางด้านสุขภาพ จริง ๆ แล้วมันก็จะคลุมอยู่ในเรื่องการแพทย์และสาธารณสุขอยู่แล้ว ตรงนี้รับไปดูคำที่กว้างแล้วก็เชื่อมโยงกับพัฒนาการ Definition ขององค์การอนามัยโลก มันเป็นเรื่องทางด้านสุขภาพ เดี่ยวตรวจสอบดูก็ได้ใส่ไว้ก่อนครับ ตรวจสอบดู ช่วยกันดู ตรงนี้โดยความหมายจริง ๆ แล้วก็ความหมายเดียวกัน แต่ว่าที่เขาเสนอว่าไม่ว่าอาจารย์สมชัยก็ตามต้องการให้มันชัดเจนขึ้นนะครับ เดี่ยวผมรับไปดูแล้วก็เดี่ยวจะปรึกษาท่านอัครพรอีกทีได้

นายอัครพร จารุจินดา : มาตรา ๕๑ เรื่อง ความรุนแรงในครอบครัว

อาจารย์สมชัยตัดข้อความเดิมเรื่อง การแทรกแซงออก แล้วก็เติมข้อความใหม่

เลขานุการ : ตัดไปเยอะครับ ยินไว้ก่อนได้ไหมครับ คือแก้กันหมดมันคงลำบาก

นายอัครพร จารุจินดา : แต่ความหมายมันจะต่างไปจากบทบัญญัติเดิม

อาจารย์เจิมศักดิ์ก็แปรญัติตีเช่นเดียวกับอาจารย์สมชัยนะครับ แต่ยังคงการแทรกแซงอยู่ แต่ว่าไปเรื่องเกี่ยวกับการได้รับสวัสดิการความช่วยเหลือในกรณีที่เกิดความรุนแรงต่อครอบครัว

เลขานุการ : คือเขาเน้นไปเรื่องเยียวยา บำบัด ไซ้ใหม่ครับ อันนี้ก็น่าสนใจ ความจริงถ้าใส่ให้เขาได้น่าจะใส่ ก็รับไว้ได้ไหมครับ พิจารณา และเดี่ยวไปคุยกับเขาก่อนทีหนึ่ง

นายอัครพร จารุจินดา : ของคุณวัชรานันท์เพียงแต่กลับถ้อยคำ คงอย่างเดิมก็คงดีอยู่แล้วนะครับ

มาตรา ๕๒ คุณพิเชียร เรื่องคนชราอายุหกสิบปีนั้น ตัด และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ อันนี้คงไม่ใช่

คุณวิชัย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ อันนี้เราคงรับไว้แล้วนะครับ

อาจารย์เจิมศักดิ์เติมรายละเอียดว่าได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี ผ่านไปครับ ลองยื่นตามร่างไปก่อนนะครับ

คุณวัชรานันท์ไปเพิ่มรายละเอียดเข้าไปว่า ให้รัฐให้ความช่วยเหลือที่ความเหมาะสมแก่การอาชีพ ก็คงจะเป็นไปในสภาพอยู่แล้วว่าความช่วยเหลือนั้นก็คงจะดูของแต่ละบุคคลอยู่

มาตรา ๕๓ อันนี้เราแก้แล้วนะครับ ตามที่คุณอุทิศเสนอ

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูลย
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

สุริยรัตน์ ๖/๒

ส่วนคุณวิชัยเสนอ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ เราก็รับไว้แล้ว เพราะฉะนั้นก็รับไว้ตรงกับ
คุณวิชัย คุณอุทิศ

อาจารย์สมชัยแก้เรื่องทพพลาภาพ ซึ่งก็ได้ชี้แจงไปแล้วว่าในกฎหมายนั้นใช้แตกต่างกัน
๒ คำ ก็คงเดิม

เลขานุการ : เข้าถึง และใช้ประโยชน์ ก็ได้ เราทำได้

นายอัชพร จารุจินดา : เข้าถึง และใช้ประโยชน์ เราแก้แล้ว ของอาจารย์เจิมศักดิ์

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

หทัยกาญจน์ ๗/๑

เลขานุการ : ถ้าหลักก็เข้าถึงก็น่าจะ โอ.เค.

นายอัครพร จารุจินดา : เข้าถึงได้ประโยชน์ โอ.เค. แต่ว่าไปเดิมต้องพูดกัน ผลผลิต

โครงการ

เลขานุการ : ท่านสุรชัยก็เหมือนกัน

นายอัครพร จารุจินดา : โอ.เค. แล้ว

เลขานุการ : เอาเฉพาะ ๗ ร่างมาก็ไม่ตรงกันสักอันครับ

นายอัครพร จารุจินดา : มาตรฐานนี้แปรญัตติกันทั้ง ๗ เลยใช่ไหม เป็นกลุ่ม แต่ว่าทุกกลุ่มก็คง

แปรญัตติหมด มาตรา ๕๔ คุณวิชัยเสนอ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ท่านประธานครับ ผมขอประทานโทษ มาตรา ๕๓ โดยสรุปก็คือ ผู้พิพากษาหรือผู้ทูลเกล้าฯ เข้าถึงและใช้ประโยชน์ อันนี้วรรคแรกใช้ใหม่ครับ และที่ไม่ได้เขียน ทั้งนี้ ตามที่ กฎหมายบัญญัติ แต่ว่าวรรคสอง วิกลจริต ก็ให้อนุโลมตามวรรคแรก แต่ว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ตามนี้ใช้ใหม่ครับ เฉพาะวิกลจริตตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยอนุโลมตามวรรคแรก

เลขานุการ : เข้าใจว่าวรรคแรกอาจจะต้องมี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ครับคุณหมอ ชูชัย เพราะว่าเราไปเพิ่มคำว่า สวัสดิการ ซึ่งไม่รู้ว่าเป็นอะไร ถ้าเอาตามเดิมไม่ต้องเพิ่มก็ได้ แต่เข้าใจว่า ร่างเราไปเพิ่มคำว่า สวัสดิการ แล้วไม่ชัดว่าสวัสดิการที่ได้รับคืออะไรบ้าง

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ร่างเดิม สวัสดิการ มีอยู่แล้วนะครับ

เลขานุการ : ผมหมายถึงปี ๒๕๕๐ นะครับ ร่างเดิมเราไปเพิ่มตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ ว่ามีคำว่า สวัสดิการ ด้วย

นายชูชัย ศุภวงศ์ : แต่ตอนร่างรับฟังความคิดเห็นเราไม่มี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ นะครับ แล้วก็คนที่คนพิการขอแก้ก็คือเรื่อง สิทธิได้รับสวัสดิการ เป็น เข้าถึงและใช้ประโยชน์ แล้วที่ประชุม วันนั้นผมก็ย้ำอย่างนั้นนะครับเพื่อความชัดเจน เพราะว่าเดี๋ยวจะไปเป็นอื่น ก็ตกลงว่า วรรคสอง ผู้วิกลจริต ให้เป็น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่วรรคแรกจะไม่ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

เลขานุการ : วันก่อนไม่ได้พูดชัดเจนนะครับ ความจริงคำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ก็มอบฝ่ายเลขานุการไปดู ซึ่งยังไม่ได้ดูกัน แต่คำว่า ถ้าเพิ่มคำว่า สวัสดิการ ให้คนพิการแล้วไม่เขียนว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ก็จะมีปัญหาว่าจะเพิ่มอะไรให้เขาบ้าง ศาลก็คงชี้ไม่ได้ว่าจะให้อะไร ก็จะขอ เพิ่ม แต่ว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ยังไม่ได้คุยเลยนะครับ ฝ่ายเลขานุการกำลังทำอยู่

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ไม่เป็นไรครับ ตรงนี้ก็เอาเป็นว่า ผมเข้าใจว่าวันนั้นก็คือ คนพิการ ไม่ได้ใส่ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ไปฟังเทปดูผมเคลียร์ประเด็นนี้ค่อนข้างชัด แต่ว่าวรรคสอง ผู้วิกลจริต

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

หทัยกาญจน์ ๗/๒

ก็บอกว่าความชัดเจนมันไม่เข้า ก็เลยมาใส่วรรคสอง แต่ว่าให้ใส่ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ด้วย แล้วก็ให้เป็นไปตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม ลงไปฟังกันดู ไม่เป็นไรครับ ตรงนี้ก็บันทึกไว้

เลขานุการ : ก็ไว้คุยกันครับ วรรคหนึ่ง ไม่เป็นไร เพราะว่าอย่างไรก็แล้วแต่ต้องเอาเรื่อง
ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งหมดมาคุยกัน

นายชูชัย ศุภวงศ์ : อันนั้นก็คุยอีกรอบก็ได้ครับ

นายอัชพร จารุจินดา : มาตรา ๕๔ คุณวิชัย เสนอ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ อันนี้คง

ไปดู

อาจารย์เจิมศักดิ์นั้นเต็มด้วยคำลงไป แก่การยังชีพ จึงทำให้แคบไปอีกนะครับ

เลขานุการ : ของอาจารย์เจิมศักดิ์น่าจะดีใหม่ครับท่านรองอัชพร

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ผม ชูชัย ศุภวงศ์ นะครับ ผมเห็นด้วยกับที่อาจารย์สมคิดว่า ของ
อาจารย์เจิมศักดิ์บอกว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะ มาตรา ๕๕ ใช้นะครับ

นายอัชพร จารุจินดา : มาตรา ๕๔

นายชูชัย ศุภวงศ์ : มาตรา ๕๔ ยังไม่ไปมาตรา ๕๕ นะครับ

เลขานุการ : คืออาจารย์เจิมศักดิ์ ร่างเรา มาตรา ๕๔ เราเขียนว่า ไม่มีรายได้เพียงพอ
อาจารย์เจิมศักดิ์ขอว่า ไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ ก็ชัดเจน รับได้นะครับ

นายอัชพร จารุจินดา : ของคุณวัชรานันเป็นรายละเอียดในวิธีการมากกว่าจะเป็นสิทธิ
มาตรา ๕๕ อาจารย์เจิมศักดิ์ให้ เข้าถึง แทนคำว่า ได้รับทราบ ที่เมื่อสักครู่นี้คุณหมอชูชัย

ได้พูด

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ท่านประธานครับ ผม ชูชัย ศุภวงศ์ ถ้าใช้ ๒ คำก็จะมีความชัดเจนมากขึ้น เพราะตอนนี้เรามี พรบ. ข้อมูลข่าวสารทางราชการ แต่ว่าเข้าถึงไม่ง่ายเท่าไร พอตีผมเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอยู่หลายสมัยก็จะติดขัดอยู่ตลอด เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็เขียนให้ชัดเจนไปก็จะมีประโยชน์ครับ

เลขานุการ : คงเป็นเรื่องคำมากกว่าเรื่องวิธีปฏิบัติ เพราะว่าผมรับได้ เข้าถึง นี่นะครับ แต่ว่าไม่ต้อง รับทราบ ได้ใหม่ครับ คือต้องเอาคำใดคำหนึ่ง เอา เข้าถึง ได้ใหม่ครับ ก็ชัดเจน ดีขึ้นนะครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ผมว่า เข้าถึง น่าจะดีกว่านะครับ

เลขานุการ : Right to access

นายอัชพร จารุจินดา : มันจะต่างจาก Right to know มันหายไป

เลขานุการ : Right to know มันหายไป

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ก็เอา ๒ คำ ถ้าอย่างนั้นครับ Right to get access กับ Right to know ครับ

นายจรัญ ภัคศิรนากุล : ในกฎหมาย ปบง. เข้าใช้ เข้าถึง ครับ

เลขานุการ : คือรับทราบมันหมายถึง เข้าถึง อยู่แล้ว เขียนบันทึกเจตนากรณีไว้ คือรับทราบคล้าย ๆ จะให้หรือไม่ให้ก็ได้ หมายความว่า เป็นฝ่ายให้ทราบ แต่เข้าถึงนี่ Sense มันคล้ายว่า Access to เลยน่าจะดีกว่าครับ ผมว่าไปได้

นายอัชพร จารุจินดา : คือหมายความว่า เข้าถึง เป็นสิทธิที่คนนั้นเข้าถึงได้ด้วยตัวเอง แต่ที่นี้ถ้าเป็นเอกสารหรือข้อมูลซึ่งเขาเข้าถึงเองไม่ได้ สิทธิได้รับทราบ มันก็เลยจะหายไปนะครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ท่านประธานครับ ผม ชูชัย ศุภวงศ์ ถ้าอย่างนั้นฟังดูแล้วก็เขียน ๒ คำเลยเพื่อไม่ให้มีปัญหา เพราะว่าภาษาอังกฤษก็ใช้ ๒ คำ เพื่อจะได้ไม่ต้องมานั่งตีความกันครับ

เลขานุการ : ได้ครับ ผ่านนะครับ มีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึง ผ่านนะครับ ขอเดิม และ อาจารย์เจิมศักดิ์ ยอมอาจารย์เจิมศักดิ์หน้านี้ ๒ เรื่องนะครับ

นายอัชพร จารุจินดา : มาตรา ๕๖ คุณพิเชียรกำหนดวันลงไป

เลขานุการ : อันนี้รายละเอียดครับ อย่าไปเขียนเลย ไปเขียนในกฎหมายมากกว่า
รัฐธรรมนูญ

นายอัชพร จารุจินดา : คุณวัชรา มีสิทธิได้รับซึ่งเอกสารแสดงการปฏิเสธและเหตุผล อันนี้ก็เป็นสิทธิการได้รับข้อมูลอยู่แล้ว ที่คุณวัชราเดิมครับ

เลขานุการ : ความจริงอันนี้คืออธิบายคุณวัชราได้ เขียนอยู่ในกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองอยู่แล้ว การ Reasoning การให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจครับ

นายอัชพร จารุจินดา : มาตรา ๕๘ ครับ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ

จงถนอม ๘/๒

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ขออนุญาตท่านประธานครับ ในมาตรา ๕๕ ที่เราเคยบอกว่าเราจะ
เต็ม ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หลัง กระทบความมั่นคงของรัฐ ครับ

เลขานุการ : เต็มแล้วครับ อันนี้ด้านของเขาไม่มีครับ แต่ของเรามีครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : โอ.เค. ครับ

นายอัชพร จารุจินดา : มาตรา ๕๘ คุณพิเชียรเสนอรายละเอียดว่า การเสนอเรื่องราว
ร้องทุกข์ต่อหน่วยงานอะไรบ้าง

เลขานุการ : รายละเอียดทั้งนั้น ความจริงไปเขียนในกฎหมายได้ครับ

นายอัชพร จารุจินดา : คุณอุทิศก็เช่นเดียวกัน กำหนดวัน ของอาจารย์เจิมศักดิ์แก้คำว่า
สมควร เป็น รวดเร็ว ครับ

เลขานุการ : อันนี้น่าจะดี ของท่านสุรชัยด้วยได้ไหมครับ สมควร เป็น รวดเร็ว มันก็
ให้ Sense ว่าเรารับรองสิทธิเสรีภาพคนดียิ่งขึ้นกว่าเดิม แต่ว่ารวดเร็วขนาดไหน หรือสมควรขนาดไหน
ก็ว่าไปตามกฎหมาย ได้นะครับ ท่านรองประธานครับ เราอย่าไปบอกว่ายอมอาจารย์เจิมศักดิ์ บอกว่ายอม
ท่านสุรชัยครับ

นายอัชพร จารุจินดา : มาตรา ๖๐ คุณพิเชียร เสนอค่อนข้างจะเป็นเรื่องรายละเอียด
ในการดำเนินการครับ

เลขานุการ : ก็ไม่รับครับ

นายอัชพร จารุจินดา : ของคุณอุทิศ ไปเขียนเรื่องอำนาจเปรียบเทียบอยู่ในรัฐธรรมนูญ
คงเขียนไม่ได้ครับ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

พุทธชาติ ๙/๑

เลขานุการ : ได้

นายอัคร จารุจินดา : ของอาจารย์เจิมศักดิ์

เลขานุการ : เรื่องแรกเราขอมไปแล้วใช่ไหมครับว่าจะเขียนใช่ไหมครับ คำยังไม่ได้มา
ใช่ไหมครับ เดี่ยวเอาคำมาดูอีกทีหนึ่ง

นายอัคร จารุจินดา : ความจริง องค์การอิสระ มันคลุมหมตอยู่แล้ว สิ่งที่เราเสนอกันมา
คือ ต้องการที่จะให้ชัดว่า อิสระจริง ๆ ซึ่งมันก็คงจะดูด้วยคำอีกทีนะครับ

ประธาน : เชิญครับหมอชัช

นายชัช สุภวงค์ : ท่านประธานครับ ผม ชัช สุภวงค์ ครับ ที่อาจารย์เจิมศักดิ์เขียน
ด้วยเหตุผลที่ว่าทางองค์กรผู้บริโภค ที่ผ่านมารัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ สคบ. จะพยายามเอาองค์กรนี้ไปอยู่
ภายใต้ราชการ แล้วสร้างความลำบากมาก ฉะนั้นการเขียนตรงนี้ก็ไปก็เพื่อตอกย้ำว่า จะไปเปิดเป็นตรงนี้
ไม่ได้ แต่ว่าถ้าท่านอัครเห็นว่า ตรงนี้เป็นองค์การอิสระอยู่แล้ว ถ้าใส่ตรงนี้ได้ก็ดีกว่ามันติดใน
เจตนารมณ์ให้ชัดเจนใช่ไหมครับ ถ้ามันติดในเจตนารมณ์เพื่อควบคุมตามมาตรานี้ก็จะทำให้เขาทำงาน
ง่ายขึ้นนะครับ ในการขับเคลื่อนองค์กรนี้ออกมา

เลขานุการ : ผมเรียนคุณหมอชัชครับ ความจริงเรื่องที่ทำให้เป็นอิสระจาก สคบ. อะไร
อย่างนี้เราทำได้ แต่คำยังไม่ได้เขียน

นายชัช สุภวงค์ : โอ.เค. ครับ

เลขานุการ : คำยังไม่ได้เขียนแค่นั้นเอง แต่รับแล้วนะครับ แต่ว่าอาจจะไม่ใช่คำเหมือน
อาจารย์เจิมศักดิ์แค่นั้นเอง ส่วนเรื่องงบประมาณสนับสนุนเพียงพออะไรอย่างนี้ ขอตัดทิ้งได้ไหมครับ
ไม่อย่างนั้นมันต้องเขียนทุกองค์กรในรัฐธรรมนูญนะครับ องค์การอิสระมันก็ต้องได้รับงบประมาณว่ากันไป
ตามระบบ

รองศาสตราจารย์ศรีราชา เจริญพานิช : ขออนุญาตท่านเลขานุการครับ

ประธาน : เชิญท่านศรีราชา

รองศาสตราจารย์ศรีราชา เจริญพานิช : ผม ศรีราชา เจริญพานิช ครับ คือในส่วนของ
องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ อันนี้แน่นอนมันชัดเจนนะครับ แต่ถ้าเมื่อเป็นองค์การอิสระที่มันเป็นในภาพ
ของเอกชนที่จะมา Formulate ถ้าเมื่อมันไม่มีเขียนแล้ว ผมว่าโอกาสจะได้รับจัดสรรงบประมาณมันเกือบจะ
ไม่มีเลย เพราะฉะนั้นในบางองค์กรที่มันมีความสำคัญ ที่จะเป็นหูเป็นตาแทนประชาชน และในภาพกว้าง
อย่างคุ้มครองผู้บริโภค ผมคิดว่าน่าจะสนับสนุนครับ เพราะว่ามันอย่างนั้นแล้วเขาก็ก็บีบงอเปลี่ยเสีย
อยู่อย่างนี้ครับ มันไม่มีทางโตและไม่มีทางทำอะไรได้ ผมเห็นว่าองค์กรนี้เป็นองค์กรที่สำคัญมากนะครับ
ที่จะช่วยดูแลทุกข์สุขของประชาชน เพราะฉะนั้นน่าจะให้ครับ ขอบพระคุณครับ

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

พุทธชาติ ๙/๒

เลขานุการ : มีเหตุผลนะครับ ผมก็ลืมไป อาจารย์ศรียาชาทนี่ คือเขาไม่ใช่องค์กรภาครัฐ
นะครับ ที่เราเขียนนี้ Design เป็นองค์กรภาคเอกชน ถ้าอย่างนั้นก็มีเหตุผล รับผิดชอบเรื่องงบประมาณ
เดี่ยวฝ่ายเลขานุการไปดูค่านะครับ อาจจะใช้คำท่านอาจารย์เจิมศักดิ์หรือคำอื่นก็แล้วแต่ ขอขอบคุณครับ
ท่านอาจารย์ศรียาชา

นายอัชพร จารุจินดา : มาตรา ๖๑ อันนี้ไปเจาะจงว่า ร้องขอต่อผู้ตรวจ ความจริง
มาตรานี้เป็นหลักการนะครับว่าจะขอใครก็ได้ที่เกี่ยวข้อง สิทธิ ก็คงไม่น่าจะต้องเติม

มาตรา ๖๒ ท่านสุรชัย เติมคำต่อท้ายว่า ได้รับความคุ้มครองจากรัฐ บุคคลย่อมมีเสรีภาพ
ในการชุมนุมโดยสงบ เป็นสิทธิเสรีภาพของกลุ่มบุคคลหรือบุคคล อันนี้จะไปได้รับความคุ้มครองจากรัฐ
หรือ

เลขานุการ : ไม่ใช่ สิทธิ นะครับ

นายอัชพร จารุจินดา : มาตรา ๖๓ สภาเกษตรกรแห่งชาติ นี้เติมแล้วนะครับ

เลขานุการ : เติมในมาตราอื่นนะครับ รับว่าจะเติมนะครับ

นายอัชพร จารุจินดา : คุณวิชัย ขอให้ตัดเรื่อง เสรีภาพในการชุมนุมของข้าราชการ

เลขานุการ : การรวมกลุ่ม ขอประทานโทษท่านรอง ไม่ใช่ ชุมนุม

นายอัชพร จารุจินดา : การรวมกลุ่ม ครับ

เลขานุการ : เรายืนยันนะครับ พูดกันมาหลายทีแล้วนะครับ

นายอัชพร จารุจินดา : ของอาจารย์เจิมศักดิ์ เติมคำว่า องค์กรพัฒนาเอกชน จริง ๆ แล้ว

องค์กรเอกชน มันรวมอยู่ในตัว

เลขานุการ : ไม่ตรงนักครับ แต่ว่าก็คงอธิบายได้ คู่กันแล้วกันนะครับ เรายืนยันไว้

นายอัชพร จารุจินดา : ของคุณสุรชัย

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ท่านประธานครับ ขอประทานโทษครับ ผม ชูชัย ศุภวงศ์ ครับ

เมื่อสักครู่องค์กรพัฒนาเอกชนอยู่ในองค์กรเอกชนแล้วหรือเปล่าครับตรงนี้

นายอัชพร จารุจินดา : ผมเองเข้าใจว่าอยู่แล้วนะครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ถ้าอย่างนั้นก็คงต้องเขียนในบันทึกเจตนารมณ์ตามมาตรานี้ให้ชัดเจน
ลงไป ถ้าสมมุติว่าเราไม่เพิ่มตามที่เขาแปรญัตติ เดี่ยวจะตีความเป็นอื่น

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

หรือไม่ถ้าคิดว่าไม่รวมก็คงใส่ลงไป องค์กรพัฒนาเอกชน เพราะว่าตอนนี้เป็นองค์กรพัฒนาเอกชน พัฒนาการ ๒๐ - ๓๐ ปีที่ผ่านมาก็มีเต็มไปหมดนะครับ แล้วก็ทำประโยชน์ให้สังคมไม่น้อย ทั้งในประเทศไทยแล้วก็ต่างประเทศ ต้องไปดูคว้าให้ดี ถ้าไม่รวมก็ต้องใส่

เลขานุการ : จริง ๆ จะให้รวมก็ได้ จะให้แยกก็ได้ครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ผม ชูชัย ศุภวงศ์ นะครับ ถ้าอย่างนั้นผมเสนอให้แยกนะครับ เพราะว่าเห็นว่าเป็นจุดที่เห็นว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้เราส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง อันนี้ก็เป็นอันหนึ่ง

เลขานุการ : รับได้ครับ อย่าไปยอมอาจารย์เจิมศักดิ์มากนะครับ ท่านสุรชัยเราไม่ยอม นะครับ

นายอัชพร จารุจินดา : พรรคหนึ่งบอกไม่ยอม หรือไม่ยอมทั้งมาตรา

เลขานุการ : อันไหนครับ

นายอัชพร จารุจินดา : ของคุณสุรชัย

เลขานุการ : ซึ่งรวมกลุ่มอะไรใหม่ครับ มันลงรายละเอียดนะครับ พรรคสองนี่นะครับ

นายอัชพร จารุจินดา : ความจริงพรรคสอง ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ มันคลุมหมด

เลขานุการ : คลุมหมด

นายอัชพร จารุจินดา : ครับ

เลขานุการ : ท้องถิ่นก็เป็นข้าราชการอยู่แล้วนะครับ เพราะเราเขียนให้เป็นข้าราชการ

นายอัชพร จารุจินดา : มาตรา ๖๔ คุณสุรชัยเดิมมาว่า พรรคการเมืองและสมาชิก พรรคการเมือง ความจริงมาตรานี้มันมุ่งเรื่องเสรีภาพรวมกันกับพรรคการเมือง การจัดตั้งพรรคการเมือง มากกว่า คงไม่ต้องเดิมนะครับ มาตรา ๖๕ อาจารย์เจิมศักดิ์เดิม ความหลากหลายทางชีวภาพ เข้าไป

เลขานุการ : ของอาจารย์เจิมศักดิ์ใช้ได้ใหม่ครับ เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ ก็น่าสนใจ เดิมนะครับ ส่วนท่านวัชร ๑. สอดคล้องเติบโตทางเศรษฐกิจจะโรยแบบนี้ อันนี้ขอยินนะครับ ถัดไปมาตรา ๖๖

นายอัชพร จารุจินดา : ท่านอุทิศขอแก้จาก สิทธิชุมชน เป็น ประชาชน ซึ่งมีผลกระทบต่อ ความจริงมาตรานี้เป็นมาตราที่เกี่ยวข้องกับสิทธิชุมชนมากกว่าที่จะเกี่ยวข้องกับตัวบุคคล ตัวบุคคลนั้นก็มิสิทธิจะฟ้อง

เลขานุการ : ตามมาตราอื่นได้อยู่แล้ว

นายอัชพร จารุจินดา : ของอาจารย์สมชัยเดิม กฎหมายบัญญัติ ขึ้นมา อันนี้คงจะเอาไป ดูภาพรวมกัน ของอาจารย์เจิมศักดิ์เดิม เรื่องผลกระทบต่อรายละเอียดออกไป เรื่องสุขภาพเข้าไป ในประเด็นนี้ เคยคุยกันมาครั้งหนึ่งแล้ว ถ้าอย่างนั้นขออนุญาตยืนยันกันไปก่อนนะครับ

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ท่านประธานครับ ขอบพระคุณครับ ผม ชูชัย ศุภวงศ์ นะครับ
สิทธิชุมชน มาตรา ๖๕ มาตรา ๖๖ นี้เราคุยกันมาหลายครั้ง จะยืนตามที่คุยกันอย่างท่านอัครพรว่าก็ได้
แต่จุดสำคัญคือ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ทุกครั้งเราก็ไม่ได้ใส่ แล้วก็ถ้าจะเติมต้องเป็นข้อยกเว้น
จริง ๆ นะครับ แล้วเรื่องนี้เราได้คุยไปในเวทีรับฟังทั่วประเทศอันนี้ ทั้งเรื่องสิทธิชุมชน

เลขานุการ : ดูอีกรอบได้ไหมครับ คำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ไปดูอีกรอบ ผมเช็ค
ปี ๒๕๔๐ ว่าปี ๒๕๔๐ เขียนว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ต้องไปดูนะครับ

นายอัครพร จารุจินดา : ไปมาตรา ๖๗ เลยนะครับ

เลขานุการ : เข้าใจว่าแปรญัตติ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ มา ๔ - ๕ กลุ่มด้วยกัน
มาตรา ๖๗ เลยได้ไหมครับ ท่านรองเลขานุการ

นายอัครพร จารุจินดา : มาตรา ๖๗ นั้น อาจารย์เจิมศักดิ์เติมเรื่องการทุจริตเลือกตั้ง
และการถูกยุบพรรค แล้วให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง อันนี้ได้ตกลงกันเอาไว้ว่าจะไปเขียนรวมกันอยู่ในมาตรา
หรือบทบัญญัติของ กกต. ซึ่งอาจารย์ประพันธ์เสนอมาที่หนึ่งแล้ว แล้วผมเองได้ลองปรับถ้อยคำเสนอมา
เบื้องต้น ซึ่งอยู่ในเอกสารที่เสนอวันนี้ด้วย

นายจรัญ ภัคดีธนากุล : ผมหาวิธีนิดเดียวครับ ที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัย
ยุบพรรคนี้ วินิจฉัยยุบพรรคโดยบทบัญญัติแบบนี้เลย

เลขานุการ : ใช่ครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล : แล้วทำไมเราไม่เขียนในมาตรา ๖๗ ลงไป

เลขานุการ : ก็เดี๋ยวบ่ายหรือได้ไหมครับท่านรองประธานจรัญ เพราะว่าเข้าใจว่า
ท่านอาจารย์ประพันธ์เสนอตัวร่างมา ตัวร่างก็แตกต่างกัน ได้ไหมครับ เดี่ยวเป็นบ่ายได้ไหมครับ จะคุยเข้านี้
ก็ได้ จะคุยบ่ายก็ได้ ขอเป็นบ่าย จะได้บ่ายเป็นการคุยทั้งหมดเลย เอาเนื่อมาคุยกัน

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นาวาอากาศตรี ประสงค์ สุนศิริ ทำหน้าที่ประธาน)

นายอัครวิทย์ สุมาวงศ์ : ท่านประธานครับ ในมาตรา ๖๗ นี้ว่าจริง ๆ แล้วอย่างที่
ท่านเลขานุการบอกว่าจะคุยบ่ายนี้ คงจะต้องคุยทั้ง ๖๗ พรรคหนึ่ง และกรณีที่อาจารย์เจิมศักดิ์เสนอ
เพิ่มเติมเป็นพรรคสี่

เลขานุการ : มาตรา ๖๗ พรรคหนึ่ง เรารับแล้วว่า เรื่องทุจริตอะไรต่าง ๆ เราจะเขียน
ที่มีปัญหาคือพรรคสี่เท่านั้นเองว่าจะเอาหลักการไหน

นายอัครพร จารุจินดา : มาตรา ๖๔ อันนี้ก็ตัดออกหมดเหมือนกันนะครับ แต่อาจารย์
เจิมศักดิ์ยังคงไว้ นะครับ ตอนนั้นก็คงยื่นไปก่อนนะครับ ถัดไปนั้นอาจารย์เจิมศักดิ์ขอเพิ่มหมวด ๓/๑

คณะกรรมการข้าราชการรัฐธรรมนุญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

อุทัยวรรณ ๑๑/๒

เรื่องการจัดการศึกษาของชาติเป็นหมวดโดยเฉพาะ ซึ่งค่อนข้างจะมีหลายเรื่อง คงแขวนไว้ คุยกัน
รายละเอียด เอาทุกเรื่องมารวมกันหมด มาตรา ๗๐ ความจริงมาตรา ๗๐ เรื่องหน้าที่ของชนชาวไทย
ที่จะต้องมิต่อประเทศไทย เพราะฉะนั้นที่คนพิเชียรเสนอในวรรคสองว่า รัฐต้องดูแลสิทธิประโยชน์
อันนั้นก็คงไม่ใช่เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ของชนชาวไทย และก็คงจะเป็นไปตามกฎหมายปกติอยู่แล้ว
ในการสงเคราะห์ คุณวิชัยขอเติมมาในมาตรา ๗๐ เรื่องรักษามลประโยชน์ของชาติ หน้า ๕๔ บุคคล
มีหน้าที่ป้องกันประเทศ

เลขานุการ : มั่นกว้างนะครับ รักษาผลประโยชน์ของชาติ ไม่รู้คืออะไร ดีความไม่ตรงกัน
คนหนึ่งก็บอกว่ารักษามลประโยชน์ ไม่เว้นแม้แต่ยุบพรรคก็ยังไม่ตรงกันเลย คนหนึ่งบอกทำดี คนหนึ่งบอก
ไม่ดี ไม่รับนะครับ

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

นายอัชพร จารุจินดา : มาตรา ๗๑ ของอาจารย์เจิมศักดิ์ ตัด หน้าที่ ออก หน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ก็คงไว้เหมือนเดิม

แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ คุณสุรัชย์ไม่เห็นด้วยทั้งหมด คงยืนนะครับ เป็นเรื่องวิธีเขียน มาตรา ๗๕ คุณสุรัชย์เดิมมา แผนการตรากฎหมาย เดิมคำว่า และปรับปรุงกฎหมาย ความจริงมันจะอยู่ในแผนตรากฎหมายอยู่แล้วในตัวนะครับ เรื่องเดียวกับคุณวัชรา อันเดียวกันนะครับ ปรับปรุงกฎหมาย คือแผนกฎหมายนั้นมันจะรวมทั้งหมด ไม่ว่าจะกฎหมายใหม่หรือการปรับปรุงกฎหมายเดิม

มาตรา ๗๖ คุณวิชัยเสนอให้เดิมคำว่า อธิปไตย เข้าไป รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช และบูรณภาพ ของเดิมน่าจะคลุมไปหมดแล้ว อธิปไตยคืออะไร อธิปไตยก็คืออำนาจ ๓ อย่าง ต้องยืนใหม่ ของอาจารย์เจิมศักดิ์ก็เดิมเรื่อง การคุ้มครองโครงข่ายโทรคมนาคมของชาติที่ อันนี้มันเป็นเรื่องที่รัฐจัดกำลังทหารเพื่อรักษาประเทศ คงจะไม่รวมมาถึงการรักษาโครงข่าย อันนี้ก็ถือเป็นหน้าที่ในการดูแลประเทศชาติอยู่แล้ว คงไม่น่าจะต้องเดิม

มาตรา ๗๗ เป็นรายละเอียด

นายจรัญ ภัคดีธนากุล : ท่านอาจารย์ครับ มาตรา ๗๖ ผมว่า คำว่า อธิปไตย เปลี่ยนเอามาแทน เอกราช แล้วใช้ใหม่ครับ เราชับอย่างนั้นใช้ใหม่ครับ

นายอัชพร จารุจินดา : ยังไม่ได้รับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล : ผมว่าน่าจะต้องรับ เพราะว่าอย่างนี้ครับ คือรากศัพท์เดิมนี่ คำว่า เอกราช มันต้องใช้ในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ถ้ามันมีหลายพระราชอาจะโรยอยู่ มันก็คือตกอยู่ในอาณัติของราชานันนี่ ถึงจะต้องแยกออกมาเป็น เอกราชะ แต่พอในประเทศที่เปลี่ยนแปลงการปกครองไปหมดแล้วนี่ เราก็นิยมใช้คำว่า Sovereignty หรืออธิปไตยนี้ ผมว่าน่าจะเป็นคำนี้ดีกว่านะครับ

นายอัชพร จารุจินดา : มันใช้จนเป็นคำพื้นฐานเข้าใจกันแล้วประเทศไทย รักษาเอกราชประเทศไทย เพราะฉะนั้นตัดคำนี้ออกไปมันจะทำให้ความรู้สึกของบุคคลมันจะเสียหายไปนะครับ

ประธาน : เชิญท่านสุพจน์ครับ

นายสุพจน์ ไช้มุกด์ : ท่านประธานครับ ผม สุพจน์ ไช้มุกด์ ครับ ผมว่าคำว่า เอกราช น่าจะมีความหมายที่สมบูรณ์นะครับ คือ Independent ภาษาอังกฤษนะครับ มันน่าจะคำว่า เอกราช ถ้าเราไปแปลรากศัพท์จริง ๆ แล้วมันก็เป็นอย่างอาจารย์ว่า แต่ว่าที่นี้ความหมายมันเปลี่ยนไปเป็นเรื่องของความไม่เป็นเมืองขึ้นของใคร ไม่ตกอยู่ภายใต้อาณัติของใครนะครับ ขอขอบคุณครับ

เลขานุการ : เดิมไปอีกคำหนึ่งได้ไหมท่านจรัญ อธิปไตย นี่ผมคิดว่าได้ แต่ถ้าตัด เอกราช ออกนี้ คำมันก็จะเป็นอย่างที่ท่านสุพจน์ว่า คือ เอก-กะ-ราช รา-ชะ รวมกันนี้ความหมายมันไม่ได้เป็นเหมือนรากศัพท์ มันหมายถึง Independent ผมเข้าใจว่าอย่างนั้น ได้ไหมครับ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

สุพิชชาลัย ๑๒/๒

นายอัคร จารุจินดา : ถ้าเดิมก็ตรงกับคำแปรญัตติของคุณวิชัย

เลขานุการ : แต่ไม่ตรงกับอาจารย์เจิมศักดิ์นะครับ อาจารย์เจิมศักดิ์เมื่อกี้ขอให้ตัด
เอกราช ทิ้ง ของท่านวิชัยเราไม่เอานะครับ มาตรา ๗๗

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ท่านประธานครับ ประธานโทษครับ ผม ชูชัย ศุภวงศ์ ครับ อธิปไตย
เดิมบรรทัดที่ ๒ แล้วเดิมบรรทัดที่ ๕ ด้วยใช่ไหมครับ ถ้าเดิม เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช อธิปไตย ความมั่นคง
ของรัฐ เดิมทั้ง ๒ ที่หรือเปล่าครับ ใช่ไหมครับ

เลขานุการ : ใช่

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ขอบคุณครับ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

นิเวศ ๑๓/๑

นายอัคร จารุจินดา : ของคุณวิชัยเป็นรายละเอียด คุณอุทิศเช่นเดียวกัน ของอาจารย์
เจิมศักดิ์ขอให้ตัด (๒) เรื่องการจัดระบบการบริหารราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการ
ส่วนท้องถิ่น ออก ซึ่งอันนี้ก็คงขออนุญาตยื่นเพราะว่าอภิปรายกันค่อนข้างเยอะในกรรมาธิการ แล้วส่วน
(๓) ที่อาจารย์เจิมศักดิ์เดิมนั้นก็ใกล้เคียงกับคราวที่แล้วที่เราพิจารณากันบอกว่า ให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการ
จัดการของแนวนโยบายพื้นฐานของรัฐทั้งหมด ธรรมดาภิบาลก็แก้แล้วตรงกัน

เลขานุการ : ใช้คำ ๒ คำ เราเปลี่ยนคำ ไม่เป็นไรครับ เดี่ยวไปคุยกันได้

นายอัคร จารุจินดา : ของคุณวัชรพงศ์เป็นถ้อยคำรายละเอียดมากกว่า

ในหมวด ๕ ส่วนที่ ๔ คุณพิเชียรให้เติมหัวข้อเรื่องการสาธารณสุขเข้าไปด้วย ความจริง
ความหมายเดิมคืออยู่ในความหมายของคำว่า สังคม ซึ่งจะรวมถึงสวัสดิการ การสาธารณสุขอะไรพวกนั้น
ทั้งหมด ก็คงไม่น่าจะต้องแยกคำออกมาอีกคำหนึ่ง ไม่อย่างนั้นเชื่อมั่นจะยาวมาก เช่นเดียวกับคุณวิชัย
คุณวัชรา

เลขานุการ : เติมได้ไหมครับ คือสังคมมันก็ไม่เชิงรวมไปถึงสาธารณสุข โดย Sense
โดยทั่วไปไม่รวมสาธารณสุข สังคมหมายถึง เรื่องการศึกษา กีฬา อะไรต่าง ๆ เหล่านี้

นายชูชัย ศุภวงศ์ : สังคมก็รวมการศึกษา การสาธารณสุข แต่เมื่อ Specific ลงไป
ก็อาจจะดี การศึกษา การสาธารณสุข และวัฒนธรรม

เลขานุการ : ผมคิดว่าน่าจะดี

นายอัคร จารุจินดา : ต่อไปมาตรา ๗๘

เลขานุการ : แปรญัติดีเหมือนกันหมดเลย สาธารณสุข ๓ กลุ่ม ยอมรับ

นายอัคร จารุจินดา : มาตรา ๗๘ เป็นเรื่องศาสนาทั้งหมด จะดูเป็นของแต่ละคนใหม่
ซึ่งอาจจะแตกต่าง ของคุณพิเชียร

เลขานุการ : รายละเอียดคงไว้ได้ไหมครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล : มาตรา ๗๘ ผมอยากจะขอพิจารณาคำแปรญัติของคุณอุทิศ
ชูชัย ซึ่งก็จะตรงกับของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ใกล้เคียงกันนะครับ แล้วก็ของท่านวัชราด้วยใช้ไหมครับ
ซึ่งคุยกันน่าจะจะเป็นทางออกที่หลาย ๆ ฝ่ายมารวมกันตรงนี้ มาเป็นทางออกในท่ามกลางความขัดแย้ง
เรื่องนี้

เลขานุการ : เมื่อสักครู่นี้เราคุยเรื่องศาสนาพุทธไปแล้ว

นายจรัญ ภัคดีธนากุล : โดยพยายามที่จะไม่ยกอะไรเป็นหลักเป็นรอง แต่ว่าจะว่าตาม
ความจริง ความจริงก็คืออย่างที่ท่านอุทิศ ท่านวัชรา ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์เสนอมานี้นะครับ ทั้งในส่วนของ
ประชาชนส่วนใหญ่นับถือ แล้วก็ช่วงเวลาที่ยาวนานอะไรอย่างนี้ครับ ขอขอบคุณครับ

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

เลขานุการ : เอาอย่างนี้ได้ไหมครับ คือถ้าเดิมตรงนี้ผมเข้าใจว่าน่าจะถึงเวลาที่
กรรมการต้องมีความเห็นนะครับ เราจะไม่เดิม ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ นะครับ เข้าใจว่ามีคน
แปรปฏิบัติใหม่ครับตอนต้น เราคงต้องยืนยันว่าเราจะไม่เดิมใช่ไหมครับ แล้วให้ไปคุยในสภาใหญ่ใหม่ครับ
แล้วไปขอเดิมตรงนี้ได้ไหมครับ ประโยคที่ขอเดิมคือ ซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมา
ช้านาน ซึ่งแปรปฏิบัติกันหลายกลุ่ม

นายจรัญ ภัคดีธนากุล : ผมขออนุญาตเดิมคำว่า ซึ่งเคารพนับถือมาช้านาน คือมีผู้ท้วง
ว่าศาสนานี้เรานับถือนะ เราไม่เคารพ แต่ผมเรียนว่าความจริงเราทั้งเคารพทั้งนับถือ คือนับถือเป็นส่วนที่เรา
Embrace เข้าไป แต่การที่เราจะยกย่องเคารพนับถืออย่างนี้ก็มิได้อยู่ด้วยนะครับ คือไม่อย่างนั้นเราก็จะมีอะไร
ก้าวล่วงจ้วงจาบศาสนาอะไรกัน ทั้งของอื่น ๆ ของอะไรกันและกัน ผมก็เลยอยากจะเรียนว่าถ้าเพิ่มคำว่า
เคารพ ให้อีกสักคำก็น่าจะมีความหมายอะไรที่เราสื่อ

เลขานุการ : ผมดูหลายคนยังไม่เห็นด้วยนะท่านจรัญ ผมพูดอย่างนี้ได้ไหมครับว่า
ยังไม่ได้พูดว่า เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย แต่เอาเฉพาะที่เขาแปรปฏิบัติไม่มีอันไหนเลยที่มีคำว่า เคารพ นะครับ
ขออนุญาตใช้ตามคำเขาไปก่อน นับถือ ได้ไหมครับ เอาอย่างนี้นะครับ

ประธาน : เชิญท่านพิสิฐ

นายพิสิฐ ลีธรรม : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม พิสิฐ ลีธรรม ผมอยากจะ
เรียนเสนอท่านประธานว่า เราน่าจะเก็บประเด็นเหล่านี้ไว้ถกในสภาใหญ่เลย เพราะว่าถ้าเราไปแก้ตรงนี้
ต้องไปอธิบายข้างนอกอีกเยอะว่าทำไมแก้แค่นี้ครับ

เลขานุการ : คือผมเข้าใจว่าถ้าไม่แก้ะครับ มันก็เหมือนกับเราไม่สนใจเลย แล้วถ้า
เสียงส่วนใหญ่เราไปในทิศทางว่าอยากให้แก้ก็รับได้ครับไม่ได้มีปัญหาอะไร ผมอยากให้แก้ไปเลยในเชิง
นโยบาย ในเชิงจิตวิทยา ไม่ว่าจะพูดในเชิงไหนก็แล้วแต่ ผมยังคิดว่าน่าจะแก้ไปได้เลย

ประธาน : มีท่านชูชัย ท่านไพโรจน์ แล้วท่านปกรณ์ครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ขอบพระคุณครับ ผม ชูชัย ศุภวงศ์ ครับ ผมเห็นด้วยที่เราควรจะ
พิจารณาไปเลยนะครับ เพราะว่าเป็นการแสดงท่าทีที่เราฟังจริง ๆ แล้วก็ทุกความเห็นที่รับฟังมา
ที่ประชุมนี้ก็เอามาพิจารณาเสมอครับ ตรงที่แปรปฏิบัติมาผมคิดว่าหลายท่านที่แปรปฏิบัติมาซึ่งแปรปฏิบัติ
กันมามากเหลือเกินนะครับ แล้วก็ก็มีเหตุผลน่าจะรับฟังได้ เช่น ของคุณอุทิศ ชูช่วย อย่างที่ท่านจรัญได้พูด
ไปแล้ว และผมเห็นด้วยต่อว่าที่เดิม และศาสนาอื่นที่ได้รับการรับรองจากรัฐ แล้วก็กำหนดลงไปเลย
เพราะว่าศาสนาเหล่านี้เป็นที่เคารพนับถือของทั้งชนชาวไทยและศาสนิกชนในศาสนานั้น ๆ นะครับ ได้แก่
ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาพราหมณ์ฮินดู และศาสนาซิก ถ้ามีศาสนาบัญญัติขึ้นมาใหม่
นอกเหนือจากนี้ก็เข้ามาไม่ได้ครับ อันนี้รัฐต้องอุปถัมภ์และคุ้มครองทั้งพุทธศาสนาและศาสนา

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ

สุภาภรณ์ ๑๔/๒

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

เหล่านี้ครับ ประโยคต่อไปผมก็ว่าดีแล้วนะครับว่า ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่าง ศาสนิกชนของทุกศาสนา ผมก็เห็นว่าถ้าเราปรับตรงนี้ได้ก็จะเป็นประโยชน์มาก

เลขานุการ : ฝ่ายเลขานุการจะเสนอว่าใช้ Pattern ท่านเจิมศักดิ์เท่านั้นนะครับ คือ ไม่เอาของท่านอุทิศ ไม่เอาของท่านสุรชัยนะครับ ไม่เอาของท่านวิฑรา ใช้ของท่านเจิมศักดิ์ได้ไหมครับ แต่ไม่เอาคำว่า ที่ได้รับ รับรองจากรัฐ อะไรนี้ไม่เอาได้ไหมครับ

นายจรัญ ภัคดีอนาคกุล : ท่านอาจารย์ครับขอใช้ของท่านอุทิศ ของอาจารย์เจิมศักดิ์ ก็เยอะ ขอเลี้ยงไปใช้ของท่านอุทิศ

เลขานุการ : ผมหมายถึงเฉพาะประโยคบรรทัดที่ ๒ เท่านั้นนะครับ อย่างอื่นไม่เอาครับ ซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมานาน

นายธงทอง จันทรางศุ : ขออนุญาตท่านประธานครับ ผมคิดว่าประเด็นในมาตรา ๗๘ ท่อนต้นที่เรากำลังอภิปรายพิจารณากันอยู่นั้นครับ มี ๒ ส่วนด้วยกัน ส่วนหนึ่งเป็นเนื้อหาในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ซึ่งทั้งข้อแปรญัตติจากท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนุญหลายท่าน และ ข้ออภิปรายในที่ประชุมแห่งนี้ น่าจะไปทางเดียวกันแล้ว คือการที่จะมีสร้อยความเต็มขึ้นว่า รัฐต้องให้ ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน ความอันนี้น่าจะอยู่แล้วนะครับ -----

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

เบญจกุล ๑๕/๑

แต่ยังมีเนื้อความอีกท่อนหนึ่งที่อยู่ในตอนแรกนี้เองคือ ประเด็นในเรื่องของศาสนาอื่น ซึ่งตรงนี้มีทางเลือกอยู่ ๒ - ๓ ทาง แนวที่เราเขียนไว้ในร่างของเรา แล้วก็ไปเป็นแนวซึ่งรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ก็เคยเขียนไว้ ก็คือใช้คำว่า ศาสนาอื่น เจย ๆ

มีทางเลือกที่ ๒ จากข้อพิจารณาแปรญัตตินั้นนะครับ ขยายเติมความออกไปนิดหนึ่ง แบบของอาจารย์เจิมศักดิ์คือ ศาสนาอื่นที่ได้รับการรับรองจากรัฐ เป็นประเด็นทางเลือกที่ ๒ นะครับ

ประเด็นทางเลือกที่ ๓ ไปยาวกว่านั้นอีกคือ ศาสนาอื่นที่ได้รับการรับรองจากรัฐ และขยายความลงรายละเอียดว่าได้แก่ศาสนาอะไรบ้าง

ในระหว่าง ๓ ทางเลือกนี้ผมคิดว่าประเด็นตรงนี้พ้นจากประเด็นเรื่องพุทธศาสนาแล้ว นะครับ แต่ตรงนี้เป็นประเด็นเรื่องศาสนาอื่นจะเขียนอย่างไร มี ๓ ทางเลือก ผมว่าตรงนี้ต้องระมัดระวัง อย่างยิ่งเช่นเดียวกัน ไม่ใช่ของง่ายนะครับ ผมเองรักที่อยากจะเขียนในทำนองเดียวกับที่รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ เคยเขียนไว้ และเราเองเป็นข้อเสนอขั้นต้นของกรรมการ ในเวลาเวลาที่รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนนั้น ประเด็นเรื่องนี้ก็ไม่ได้เป็นข้อที่มีข้อโต้แย้งอย่างมีนัยสำคัญ ผมคิดว่ายังไม่เห็นความแตกต่าง หรือข้อเสนอที่เป็นพิเศษ อาจจะคงประเด็นการเขียนคำว่า ศาสนาอื่น แล้วก็จบความแค่นี้ ไม่ต้องต่อความอื่นเพิ่มเติมเรื่องของการเสนอเพื่อพิจารณาครับ

เลขานุการ : ฝ่ายเลขานุการเสนออย่างนั้นนะครับว่าขอแค่นั้นพอไหม

ประธาน : มีท่านผู้ใดแสดงความเห็นครับ มีท่านไพโรจน์ ท่านปกรณ์ ท่านธนพิชญ์ แล้วก็ท่านประพันธ์ มาถึงท่านจิจิตร เชิญครับ

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : ขออนุญาตท่านประธานครับ กระผม ไพโรจน์ พรหมสาส์น ครับ เรื่องนี้ก็เป็นเรื่องที่ยังละเอียดอ่อนนะครับ อาจจะเรียนถามทางฝ่ายเลขานุการก่อนว่าเป็นที่แน่ชัดว่าผู้ที่แปรญัตติมีเพียง ๔ - ๕ ท่านนี้ แล้วก็ไม่มีคำว่า ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติหรือของชาติอะไรใหม่ครับ ถ้าเป็นอย่างนี้ผมก็ออกจะเห็นด้วยกับคำแปรญัตติของคุณอุทิศนะครับ แต่ว่าด้วยคำนั้น อาจจะขอปรับให้กระชับสักนิดหนึ่งนะครับ เป็นทำนองว่า มาตรา ๗๔ รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชน ตัดคำว่า ไทย ออกนะครับ ประชาชนอาจจะทั้งไทย ทั้งต่างชาติดีแล้วแต่ ซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือ อาจจะไม่ต้องใช้คำว่า มาช้านาน นะครับ และศาสนาอื่นที่ได้รับการรับรองจากรัฐ ผมก็ไม่แน่ใจว่าเรารับรองศาสนาอะไรบ้าง เพราะศาสนามีมากมาย ท่านอาจจะใช้ว่า และศาสนาอื่น อาทิเช่น หรือ เช่น ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาพราหมณ์ ศาสนาฮินดู และศาสนาซิกข์ เป็นต้น อะไรทำนองนี้นะครับ และนอกนั้นก็ตามที่มีอยู่ เพื่อให้มันกระชับเข้า เราคิดว่ามันจะออกกลาง ๆ ถ้าหลักประเด็นนี้ก็มีการวิพากษ์ค่อนข้างมากจากกรรที่เรารับฟังมาก็ดี อะไรก็ดี ถึงแม้ว่าผลการรับฟังอาจจะไม่ชัดเจนถึงกับต้องแก้ไข แต่ว่าเพื่อให้แก้ไขปัญหาในเรื่องของ

คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

เบญจกุล ๑๕/๒

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ความเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องนี้ รวมทั้งแนวโน้มไปสู่การที่เราจะให้มีการออกเสียงประชามติด้วยนะครับ
ก็น่าจะมีการปรับอะไรบ้าง แต่ไม่ใช่ตามที่มีการเรียกร้องครับ

ประธาน : ผมอยากจะปรับความเข้าใจกันนิดหน่อยนะครับ ในหลักการนี้กรรมการ
คงจะไม่บรรจุคำว่า พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ อันนี้เราเห็นตรงกันหมด แต่เราพยายามที่จะ
คลี่คลายความรู้สึกของผู้คนในเรื่องที่เกี่ยวกับศาสนาให้เข้าใจมากขึ้น โดยขยายความหรือมีสร้อยความ
อย่างที่ท่านอาจารย์ธงทองบอกก็คือว่า คือขยายความไปถึงเรื่องการอุปถัมภ์คุ้มครองพุทธศาสนาที่เป็น
ศาสนาที่ประชาชนคนไทยนับถือมาช้านาน รวมถึงศาสนาอื่น ผมคิดว่าเราคงไม่ต้องไปยกตัวอย่างชื่อของ
ศาสนาอื่นมานะครับ คำว่า ศาสนาอื่น มันกินความหมดเลย แล้วตัดประเด็นปัญหาทุกอย่าง -----

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

มีฉะนั้นไปใช้คำว่า ศาสนาอื่น ที่ได้รับการรับรองจากรัฐ อันนี้ผมว่าเป็นปัญหาค่ะ ผมคิดว่าเราอย่าไป บรรจงอย่างนั้นดีกว่า เขียนไว้กว้าง ๆ ศาสนาอื่นนี้เข้าใจแล้วนะคะ เพราะว่ารัฐธรรมนูญเราก็ระบุไว้มี ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนา เขาจะนับถือศาสนาอะไรก็เป็นเรื่องทางใจของเขา ความเชื่อถือ ความนับถือนี้ไม่ใช่เป็นกฎหมายที่จะมาบังคับกัน ผมมองเห็นอย่างนั้น เพราะฉะนั้นประเด็น ตรงนี้ผมคิดว่าเราก็คงจะมาขยายความให้เข้าใจเพิ่มขึ้นเท่านั้นเอง ส่วนจะเอาของใคร อย่างไร แค่นั้น ก็สุดแล้วแต่ที่ประชุมจะรับ ผมอยากปรับความเข้าใจอย่างนี้ไว้ก่อนครับ ที่นี้มาถึงท่านปกรณ์และ ท่านธนพิชญ์ ท่านวิจิตร ท่านคมสัน

นายปกรณ์ ปรียากร : ท่านประธานที่เคารพ ผม ปกรณ์ ปรียากร ความจริงที่ท่าน ประธานพูด เป็นสิ่งที่ผมกำลังตั้งใจจะนำเสนออยู่พอดีนะคะ คือการที่เราเพิ่มคำว่า คัมภีร์ของ พระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนส่วนใหญ่ นับถือ ก็เพื่อที่จะคลี่คลายปัญหาอย่างที่ว่า แต่ถ้าเรา จะไปเพิ่มบอกว่า และศาสนาอื่นที่ได้รับการรับรองจากรัฐ ผมคิดว่ารัฐไทยไม่มีอำนาจในการไปรับรอง ศาสนาอื่น เพราะว่าของแต่ละศาสนาก็เป็นเรื่องที่เป็นความเชื่อ แต่ที่นี้ถ้าเราไประบุว่าเป็นเฉพาะศาสนา บางศาสนา เช่น อิสลาม คริสต์ พราหมณ์ ฮินดู ซิกข์ ก็จะไปทำผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้คนที่นับถือ ศาสนาอื่นในบ้านเรา ซึ่งจะมีมากหรือน้อยก็เป็นการที่เราบัญญัติไว้ในมาตรา ๓๗ อยู่แล้ว เพราะใน มาตรา ๓๗ บอกว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา นิิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทาง ศาสนา ความจริงใจผมในมาตรา ๓๗ เป็นความสวยงามของกฎหมายรัฐธรรมนูญบ้านเรามากกว่าใน หลาย ๆ ประเทศ แม้แต่ในตะวันตกในเวลานี้ก็มีความพยายามจะสกัดกั้นลัทธินิยมบางอย่าง ซึ่งเป็น ความเชื่อของผู้คน เพราะฉะนั้นถ้าเราเอาแค่นั้นก็น่าจะเป็นการเพียงพอ ถ้าเราไปใช้คำว่า ที่ได้รับการรับรอง จากรัฐ เป็นเรื่องของรัฐออกกฎหมายอื่น ๆ หรือว่าระเบียบปฏิบัติอื่น ๆ เท่านั้นเอง ความจริงแล้วรัฐก็ไม่ควร จะทำอย่างนั้น เพราะไปขัดกับกฎหมายรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๗

ประธาน : เชิญท่านธนพิชญ์ครับ

นายธนพิชญ์ มูลพฤกษ์ : ขอขอบคุณท่านประธานครับ แต่ขออนุญาตไม่พูดแล้วครับ เพราะว่าท่านประธานพูดกับท่านอาจารย์ปกรณ์พูดหมดแล้วครับ ที่ผมจะพูดครับ

ประธาน : ไม่สั่งฟ้องนะคะ เชิญท่านวิจิตรและท่านคมสันอีก ๒ ท่าน

นายวิจิตร สุรกุล : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม วิจิตร สุรกุล ปัญหาเรื่องจะเอา เรื่องพระพุทธศาสนาไปบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ค่ะ ก็มีพูดกันมาหลายคนแล้ว และส่วนมากก็ใช้ วิธีการยกมือกันและเอาเสียงข้างมากกัน เรื่องการยกมือเอาเสียงข้างมากกันนี้ ในทางบริหารเขาบอกเป็น จุดอ่อนของระบบประชาธิปไตย เพราะว่าเป็นเรื่องมาก ๆ ที่ประชาชนเดินถนน ประชาชนคนธรรมดา

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ประกาศลักษณะ ๑๖/๒

จะรู้สึกซึ่งถึงพวกปรัชญา พวกอะไรต่าง ๆ เขาจะพูดได้แต่เรื่องสิทธิที่เขาอยากจะได้เท่านั้นครับ ก่อนที่เราจะมาด่วนสรุปถึงเรื่องนี้ ผมขอเรียนว่า ความเชื่อเกิดจากวัฒนธรรมเป็นความเชื่อ อย่างชาวกรีก Herodotus บอกว่าวัฒนธรรมคือพระมหากษัตริย์องค์แรกของมนุษย์ และความเชื่อในทางศาสนาก็ทำให้เกิดศาสนจักร ส่วนความเชื่อในทางการเมืองการปกครองทำให้เกิดอาณาจักร ในทางรัฐศาสตร์เขาถือว่าในแต่ละชุมชนประกอบด้วยคนหลาย ๆ หมู่ หลาย ๆ เหล่า มีเชื้อชาติ ศาสนา จารีตประเพณีและประวัตินับถือศาสนาที่แตกต่างกันอยู่ในชุมชน แต่เมื่อชุมชนเหล่านี้มารวมกันเป็นรัฐ เมื่อมารวมกันเป็นรัฐแล้วรัฐมีมาตรฐานกลาง คือกฎหมาย บังคับทุกชุมชนให้ปฏิบัติตาม แต่ว่าในแต่ละรัฐ แต่ละชุมชนนั้น ใครจะนับถือศาสนาอะไรก็ได้ เพราะฉะนั้นจุด ๆ นี้เองที่ประเทศต่าง ๆ เขาถึงไม่นำเอาหลักการศาสนาไปบัญญัติไว้ในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย -----

คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

นำพร ๑๗/๑

เขาถือว่าระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครอง ซึ่งให้สิทธิ ให้เสรีภาพกับคนทุกคนที่อยู่ในชาติ จะนับถือศาสนาใดก็ได้ แต่ก็ต้องมีมาตรฐานกลางอยู่มาตรฐานหนึ่งคือกฎหมาย กฎหมายเป็นมาตรฐานที่ทุกคนในชาติจะต้องยอมรับอย่างเดียวกัน เพราะฉะนั้นอย่างนี้เขาถือเป็นหลักว่าเขาจะไม่นำเอาหลักการศาสนาไปบัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ แต่ว่ามีบางประเทศที่ว่าศาสนากับรัฐธรรมนูญใช้หลักเดียวกัน อย่างศาสนาอิสลาม บางครั้งก็นำเอาหลักทางศาสนาไปบัญญัติเป็นกฎหมายด้วย เพราะฉะนั้นจึงได้นำเอากฎหมายเหล่านี้ไปบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ สำหรับประเทศไทยเราไม่ได้ทำอย่างนั้น เพราะฉะนั้นจึงไม่มีความจำเป็นอย่างใด ๆ ทั้งสิ้นที่จะนำเอากฎหมายเหล่านี้ไปบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ สิ่งเหล่านี้แม้แต่ในประเทศที่ปกครองโดยระบบเผด็จการเขาก็ไม่ทำกัน แต่เคยปรากฏในสมัยที่พลโต พลโตเคยเขียนว่า คนที่อยู่ในชุมชนเดียวกันจะต้องมีวัฒนธรรมอย่างเดียวกัน ถ้าหากว่าวัฒนธรรมไม่อย่างเดียวกันแล้วจะต้องได้ไปอยู่ในรัฐอื่น ซึ่งมาตอนหลังเห็นเป็นความจริงว่ามันเป็นไปได้ เพราะในแต่ละชุมชนมีคนหลายชาติ ศาสนา จารีตประเพณี และประวัติความเป็นมาที่แตกต่างกัน เพราะฉะนั้นจึงไม่เอาสิ่งเหล่านี้ไปบัญญัติไว้ขอขอบคุณครับ

ประธาน : เชิญท่านคมสันครับ เป็นคนสุดท้ายแล้วครับ

นายคมสัน โพธิ์คง : ขอบพระคุณครับ ท่านประธานครับ ผม คมสัน โพธิ์คง กรรมการคือผมมีความเห็นเหมือนกับท่านอาจารย์ธงทองในเรื่องนี้นะครับว่า เรื่องของการที่เขียนขยาย อันนั้นผมเองยังไม่ค่อยเห็นด้วยกับการขยายเท่าไร เพราะจริง ๆ การขยายไม่ได้บอกถึงอะไรขึ้นมาในแง่ของการคุ้มครองหรือส่งเสริมพระพุทธศาสนา เพราะว่าทุกศาสนาต้องมีคนเคารพนับถือเป็นส่วนใหญ่จึงจะสามารถเรียกเป็นศาสนาได้ แล้วการที่จะไปขยายเรื่องของการรับรองจากรัฐ ผมคิดว่าอันนั้นเป็นปัญหา เพราะว่าการนับถือศาสนาเป็นเรื่องของความศรัทธาของประชาชน ไม่ใช่เรื่องรัฐจะมารับรองให้ศาสนาใดหรือศาสนาหนึ่งมาถูกรัฐรับรองให้ได้รับการเคารพได้ ที่นี้ผมเห็นอย่างนี้ครับ จริง ๆ ใจผมเหมือนท่านอาจารย์ธงทอง คือใจยังรักที่จะให้เขียนแบบปี ๒๕๔๐ เดิม เพราะจริง ๆ การเขียนครั้งนี้ครับ ถึงแม้จะขยายไป ผมก็ว่าไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาในจุดที่เป็นปัญหาอยู่ได้ เพราะว่าถึงอย่างไรใส่ข้อความเหล่านี้ไป ผู้ที่เขาเรียกร้องเขาก็ไม่ยอมรับนี่คือจุดด้อย แต่ว่ามันไม่ได้ถอยจนแก้ปัญหาในเรื่องเหล่านั้น ผมเองยังค่อนข้างจะเห็นว่าหลักการในเรื่องเหล่านี้ น่าจะยึดไว้ตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ อย่างเดิม ผมคิดว่าตรงนั้นเพียงพอแล้ว แล้วการบัญญัติเรื่องศาสนาควรจะบัญญัติเรื่องกลาง ๆ ไม่ใช่บัญญัติไปถึงคุณลักษณะของการนับถือหรือว่าจำนวนปริมาณของการนับถือของประชาชน ผมคิดว่าตรงนั้นเป็นการขยายที่พออ่านแล้วผลในทางปฏิบัติในทางกฎหมายไม่ได้มีผลอะไรเกิดขึ้นเลย ขอขอบคุณครับท่านประธานครับ

ประธาน : ขออีกท่าน ท่านประพันธ์ครับ เชิญท่านประพันธ์ครับ ดอกเตอร์สุพจน์

ไว้ทีหลัง

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ

นำพร ๑๗/๒

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขอขอบคุณท่านประธานครับ ผม ประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ
ครับ คือผมเห็นด้วยกับคำขอแปรญัตติ ลำดับที่ ๗ ของคุณวัชรา หงส์ประภัสร์ แต่ว่าในถ้อยคำอยากจะให้ใช้
ถ้อยคำในทำนองเดียวกันกับของอาจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง คือขยายความประโยคหนึ่ง ซึ่งเป็นศาสนา
ที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน ซึ่งเป็นการเขียนตามความเป็นจริงที่เป็นอยู่ ซึ่งการเขียนอันนี้
ก็น่าจะเป็นประโยชน์ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : เชิญท่านสุพจน์ครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ผม สุพจน์ ไข่มุกด์ ครับ เมื่อสักครู่นี้มีกรรมการ
บางท่านบอกว่า ศาสนา รัฐไม่ควรจะรับรอง จริง ๆ แล้วมันมีกฎหมายที่ให้การรับรองศาสนาอื่นนะครับ
นอกจากศาสนาพุทธ ก็มีศาสนาพราหมณ์ มีศาสนาอิสลาม แล้วก็มีศาสนาฮินดู ศาสนาซิกข์ ผมจำได้เมื่อ
หลายสิบปีก่อนมีศาสนาหนึ่งคือศาสนาออร์มอน พยายามจะเข้ามาะครับ แต่ว่าศาสนาออร์มอนทำการที่
ไม่ค่อยฉลาดเท่าไร -----

คณะกรรมการข้าราชการรัฐธรรมนุญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

สุริยรัตน์ ๑๘/๑

คือมีสาวกของเขาไปขึ้นบนไหล่ของพระพุทธรูปองค์หนึ่ง จากนั้นมาก็ไม่ได้พูดได้เกิดเลย ตกลงก็มีประมาณ ๕-๖ ศาสนาที่รัฐให้การรับรอง และผมก็เห็นด้วยกับข้อความของอาจารย์เจิมศักดิ์ที่เขียนว่า เป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทย ต้องใส่ด้วย ชาวไทย ถ้าเขียนประชาชนส่วนใหญ่มันไม่ได้ครับ เพราะว่าส่วนใหญ่ที่เป็นชาวต่างประเทศ ไม่ใช่ส่วนใหญ่ชาวต่างประเทศนะครับ เป็นส่วนน้อย แต่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนา ผมน่าจะใส่ลงไปนะครับ ชอบคุณครับ

ประธาน : ท่านชูชัยครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ขอบพระคุณครับท่านประธาน ผม ชูชัย ศุภวงศ์ ครับ เมื่อกี้ที่ผมเสนอให้ใส่ชื่อศาสนาอื่น ๆ ฟังเหตุผลแล้วก็ขอดอนะครับ แต่ประเด็นที่ศาสนาอื่นที่ได้รับการรับรองจากรัฐ ผมอยากขอความรู้จากท่านผู้รู้ว่ามีกฎหมายรับรองศาสนาอื่นหรือเปล่า เพราะว่าถ้าไม่เช่นนั้นก็จะเกิดปัญหาอย่างที่ท่านทูลสุพจน์พูด ต้องมีกฎหมายรับรองนะครับ ก็อาจจะต้องใส่ แต่ถ้าไม่มีก็อยากถามตรงนี้จากท่านผู้รู้ครับ

เลขานุการ : ผมเป็นอย่างนี้ได้ไหมครับ คือคำว่า ศาสนาอื่น โดยไม่มีต่อท้ายมันใช้มาโดยตลอดอยู่แล้ว แล้วไม่ได้มีปัญหาอะไร เราน่าจะสรุปแล้วนะครับว่าเอาตามคำของอาจารย์เจิมศักดิ์ ตอนต้นใช่ไหมครับ เติมประโยคเดียว ซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน เอาคำนี้แล้วจบนะครับ ประชาชนชาวไทยหรือครับ อย่างนั้นเติม ชาว อีกคำหนึ่ง โอ.เค. นะครับ ถ้าอย่างนั้น มาตรฐานี้ผ่านได้นะครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล : ท่านประธานครับ ขอเดิมนิดยาคำนิพนธ์นะครับ ต่อจากนั้น เพื่อให้มันได้ความ เพราะความมันยืดยาว ขอเว้นวรรคและเติมว่า ทั้งต้องส่งเสริมความเข้าใจ เพื่อให้มันอ่านแล้วจะได้

เลขานุการ : ทั้งต้องส่งเสริม รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ ทั้งต้องส่งเสริม ใช่ไหมครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล : ครับ เว้นวรรค ทั้งต้อง เข้าไปครับ

เลขานุการ : ได้ครับ

นายอัศวิน สุมาวงศ์ : ไม่มีปัญหานะครับ เพียงแต่ว่าเมื่อกี้ท่านเลขานุการจะผ่านมาตรฐานี้ไป แต่มาตรา ๗๘ วรรคหนึ่งนั้นมีแปดวรรคคือใครครับ ทั้งคุณอุทิศ ทั้งอาจารย์เจิมศักดิ์ ขอเดิมนิดข้อความตอนท้าย ให้คุณธรรมนำความรู้ การพัฒนาสังคมและการพัฒนาการเมือง ซึ่งผมคิดว่าคงไม่จำเป็น

เลขานุการ : ไม่เอาครับ คือเอาประโยคเดียวที่ฝ่ายเลขานุการเสนอแนะครับ ที่เหลือเราไม่เอา ผ่านนะครับ

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ

สุริย์รัตน์ ๑๘/๒

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

นายอัชพร จารุจินดา : มาตรา ๗๘ เรื่อง สาธารณสุข ตกลงเต็มไปแล้วนะครับ
ของคุณพิเชียร ของคุณวิชัย ทีนี้ในส่วนข้างในนั้นจะเป็นรายละเอียดค่อนข้างมาก และมีอันหนึ่งที่คุณพิเชียร
กับคุณวิชัยเหมือนกันก็คือ นโยบายด้านสาธารณสุข นั้นพูดไปถึงการให้ความคุ้มครองหรือรับรองพวกหมอ
ในการปฏิบัติหน้าที่

เลขานุการ : อันนี้เราคงไม่เต็มหรอกครับ เพราะถ้าเขียนเต็มวิชาชีพหนึ่งในรัฐธรรมนูญ
ก็ต้องไปเต็มทุกวิชาชีพในรัฐธรรมนูญนะครับ

นายอัชพร จารุจินดา : ส่วนรายละเอียดอื่นแม้กระทั่งของคุณอุทิศเป็นเรื่องเกี่ยวกับการ
ศึกษาอบรมนั้น ค่อนข้างลงไปรายละเอียดของแต่ละเรื่องค่อนข้างมากแล้วก็แตกต่างกันอยู่
ผมเข้าใจว่าคงน่าจะยืนตามเราซึ่งเขียนกว้าง ๆ คลุมไปหมดแล้วนะครับ ถ้าอย่างนั้นเช่นเดียวกับคุณสมชัย
อาจารย์เจิมศักดิ์ คุณชูชัย คุณวิชา เหล่านี้คือการลงรายละเอียดลงลึกลงไปทั้งนั้น

เลขานุการ : ไปมาตรา ๘๐ เลยดีไหมครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ท่านประธานครับ ขอประทานโทษ ผม ชูชัย ศุภวงศ์ ครับ ที่ท่าน
อาจารย์สมชัย ฤชุพันธุ์ เปรียบเทียบมาสอดคล้องกับที่เราได้ปรับไปแล้วนะครับ คือใช้คำว่า พัฒนาระบบ
สุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพ แล้วก็ พัฒนาระบบสุขภาพและการจัดบริการสาธารณสุข
ฝ่ายเลขานุการลองดู รู้สึกจะตรงกันเลยครับ ขอขอบคุณครับ

เลขานุการ : ไปมาตรา ๘๐ ครับท่านรอง

นายอัชพร จารุจินดา : มาตรา ๘๐ คุณพิเชียรเสนอขึ้นใหม่ ข้อความใหม่ การแก้ไข
ปัญหาด้วยการสมานฉันท์ ผู้แทนภาคประชาชนเข้าไปร่วม-----

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ

หทัยกาญจน์ ๑๙/๑

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

คืออย่างที่เคยอภิปรายกันมาว่า พอแนวนโยบายอันนี้รัฐบาลจะต้องเอาไปแถลงต่อสภาด้วย ทีนี้พอพูด ลักษณะส่งเสริมการสมานฉันท์ รัฐบาลเวลาที่แถลงนโยบายเขาค่อนข้างจะลำบากว่าจะแถลงอะไร

เลขาอนุการ : ไม่มีใครตั้งใจใช่ไหมครับ ถ้าอย่างนั้นก็คงได้ตามเดิมก่อนนะครับ แล้วไปฟัง เขา นะครับ

นายอัคร จารุจินดา : ของคุณวิชัย ไม่รวมถึงอำนาจอิสระ อันเดียว

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) วิชา มหาคุณ : ผม วิชา มหาคุณ ที่ของคุณวิชัยแปรญัตติกี่จะ สอดคล้องกับที่ศาลเขาเสนอว่าจะต้องไม่กระทบถึงหรือไม่รวมถึงอำนาจอิสระในการพิจารณาพิพากษา อรรถคดีของศาล ซึ่งมันก็เป็นไปไม่ได้อยู่แล้วที่จะไปตรวจสอบที่เกี่ยวข้องกับการวินิจฉัยชี้ขาดคดีในศาล ไม่ได้ทำอย่างนั้นอยู่แล้ว เป็นการปฏิรูประบบหรือกระบวนการทั้งกระบวนการ แล้วเราก็ปรับด้วยคำ เมื่อคราวที่แล้วที่เราปรับปรุงอยู่แล้ว ชัดเจนอยู่แล้วครับ

นายอัคร จารุจินดา : เราแก้เป็น ปรับปรุงและพัฒนา แต่ว่าไม่ได้มีข้อความตามที่เขา เดิม เพราะคิดว่าเราไม่ได้แตะอยู่ในตัว แต่ไม่ได้อยู่ในตัว

อาจารย์สมชัย ให้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนองค์กรภาคเอกชน เสนอทางกฎหมาย อันนี้คงเป็นรายละเอียดค่อนข้างเยอะ ขออนุญาตยังไม่เต็มตามที่เสนอ บังคับให้จัดสรรงบประมาณเพื่อการ นั้น เพื่อการนี้ คงจะมีปัญหากับรัฐบาล

อาจารย์เจิมศักดิ์ มีฐานข้อมูลกลางกฎหมาย เพิ่มเข้ามา ความจริงมันมีอยู่แล้วโดยไม่ต้อง มีในรัฐธรรมนูญ ปัจจุบันก็มีอยู่แล้วฐานข้อมูล คือทำกันอยู่ การจัดให้มีการแก้ไขกฎหมายที่ขัดรัฐธรรมนูญ ทั้งหมด นั่นก็คือมีองค์กรที่เราตั้งขึ้นมาเพื่อดูแลเรื่องนี้โดยเฉพาะ ก็คงไม่ต้อง แต่ก็มีเรื่องงบประมาณ สนับสนุน นั่นก็คือการเขียนงบประมาณอยู่ในรัฐธรรมนูญก็จะเป็นไปตามที่รัฐบาลจะพิจารณาไป ส่วนใหญ่ ในมาตรานี้จะเป็นการเขียนเน้นให้จัดงบประมาณกับจัดองค์กร คิดว่าคงน่าจะยืนยันไปตามร่างนะครับ

มาตรา ๘๑ เกี่ยวกับระหว่างประเทศ ท่านวิชัยก็เสนอเรื่องเกี่ยวกับรายละเอียดลงไปเรื่อง การจัดทำสนธิสัญญา ซึ่งอันนี้ไปอยู่ในมาตรา ๑๘๖

นายคมสัน โพธิ์คง : ในมาตรา ๘๐ มีของคุณสุรชัยอยู่ด้วยนะครับ ที่ยังไม่ได้กล่าวถึงกัน เพราะว่ามี การขอแก้ไขใน (๑) เล็กน้อยครับ

นายอัคร จารุจินดา : คือสลับ รวดเร็ว ให้ข้างหน้า อย่างถูกต้อง เข้าไป ความจริง

เป็นธรรม

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ของคุณสุรชัยที่เดิมทำไปเจาะจงว่า องค์การเพื่อการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จะต้องประกอบด้วยใครบ้าง ซึ่งอันนั้นคงจะอยู่ไปในกฎหมายที่จะตราขึ้นมากกว่า โดยไม่ต้องบังคับอยู่ในรัฐธรรมนูญ มันจะได้เปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพ

ท่านวัชราก็เป็นเรื่องราวละเอียดเรื่องเดียวกัน (๖) ก็แบบเดียวกัน คือเป็นไปในตัว เมื่อสักครู่เลยพูดรวม ๆ ว่าภาพรวม ๆ นั้นเขาลงไปในเรื่องละเอียดเรื่ององค์การกับเรื่องงบประมาณ

ที่นี้มาตรา ๘๑ นั้นเป็นส่วนหนึ่งของมาตราที่คุณวิชัยเขาลงมาใส่ นั่นคือมาตรา ๑๘๖ ใกล้เคียงกัน เพราะฉะนั้นอันนี้คงจะเอาไปดูตอนพิจารณาในภาพรวมที่เกี่ยวกับเรื่องสนธิสัญญา ซึ่งเราว่าเราจะคุยกันอีกทีหนึ่งในเรื่องมาตรา ๑๘๖ เพราะฉะนั้นตอนช่วงนี้ก็ขอยินก่อน เพราะอันนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับแนวนโยบายของรัฐทั่ว ๆ ไป ภาพรวมทั่ว ๆ ไป ส่วนสนธิสัญญาน่าจะเป็นต่างหากไป

ในส่วนที่ ๗ มีการเสนอให้เดิมคำว่า และสังคม ลงไป เป็นแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ และสังคม ความจริงด้านสังคมเป็นแนวด้านที่ผ่านมาแล้ว อันนี้จะพูดถึงเรื่องเศรษฐกิจโดยเฉพาะ

มาตรา ๘๒ แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เราย้ายไปแล้ว เราไม่เขียนไว้ตรงนี้แล้ว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

ที่นี้ของอาจารย์เจิมศักดิ์ อันนี้เยอะ มันไม่มีมาตรานี้แล้ว แล้วคนแปรญัตติเขาจะเอาอย่างไร คือมาตรานี้เราย้ายไปโน่นแล้ว มันจะกลายเป็นมาตราใหม่ไปที่เขาแปรญัตติมา สาธารณูปโภค มันอยู่มาตรา ๘๒ อาจจะต้องคุยกับผู้แปรญัตติ เพราะว่ากรรมาธิการนั้นได้ตัดออกไปแล้ว คือย้ายข้อความไปอยู่ในมาตราอื่น เพราะฉะนั้นที่แปรญัตติเข้ามาก็อาจจะไม่ตรงกับร่างที่กรรมาธิการเสนอ แต่ส่วนบางเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสาธารณูปโภคพื้นฐานนั้นก็คงไปคุยด้วยกัน

มาตรา ๘๒ คุณสุรชัยแปรญัตติค่อนข้างรายละเอียด ซึ่งอย่างที่เรียนแล้วมาตรา ๘๒ ของเรานั้นย้ายเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไป เรื่องการบริหารราชการในอีกมาตราหนึ่งไปแล้ว

มาตรา ๘๓ ครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ท่านประธานครับ ผม ชูชัย ศุภวงศ์ ครับ ขออนุญาตของท่านสุรชัยที่เป็นประเด็นเรื่องของสหกรณ์อาจจะต้องไปพิจารณาอีกที่ตรงสหกรณ์ หรือไม่ทราบว่าจะอยู่ในมาตรานี้หรือเปล่า เพราะว่าเป็นข้อเสนอใหม่ที่มีองค์การกลางที่เป็นอิสระทำหน้าที่รับผิดชอบ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ แล้วสนับสนุนให้สหกรณ์ร่วมกับภาคธุรกิจเพื่อประกอบการธุรกิจในระดับชาติและนานาชาติ ผมคิดว่าแนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ว่าตรงนี้ถ้าเราข้ามเลยไป เราก็ไม่ได้ดูรายละเอียดในเรื่องของการพัฒนาระบบสหกรณ์ ไม่ทราบว่าเราจะพิจารณาตรงนี้ที่นี้หรือว่าอยู่ในส่วนอื่นครับ

นายอัชพร จารุจินดา : ความจริงพอในชั้นการแปรญัตติ มันต้องแปรญัตติตามมาตรา

คณะกรรมการข้าราชการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

จงถนอม ๒๐/๒

ที่เกี่ยวข้อง ความจริงเรื่องสหกรณ์มันเป็นอีกมาตราหนึ่ง เข้าใจว่าเป็น (๑๐) ซึ่งคุณสุรชัยไม่แปรญัตติตรงนั้น
แต่ว่าแปรญัตติตรงนี้ ซึ่งมาตรา ๘๒ พอกรรมาธิการตัดออกไป เว้นแต่ว่าถ้ากรรมาธิการจะเอามาคุยกันว่า
ข้อความเรื่องสหกรณ์ซึ่งเขาแปรญัตติผิดมาตรา เราจะมาเพิ่มในส่วนของเราให้หรือไม่ ก็คงรับฟัง เวลาชี้แจง
ก็คงตัดสินใจอีกทีนะคะ

- ๒๑/๑

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

มาตรา ๘๓ คุณพิเชียรเพิ่มขึ้นค่อนข้างเยอะ เรื่องพาณิชย์นาวี เรื่องการรวมกลุ่มวิชาชีพนี้เรามีแล้ว คู่ครองผู้บริโภครวมแล้ว เรื่องกฎหมายด้านเกษตร สหกรณ์ ตรงนี้ขออนุญาตยื่นไว้ก่อน แล้วก็รับฟังตอนที่เขามาชี้แจงแล้วกันนะครับ แล้วเราค่อยมาดูอีกทีว่าจุดไหนที่เราจะเติมให้บ้าง เพราะค่อนข้างจะเป็นรายละเอียด รวมทั้งของคุณอุทิศ นั้นเป็นเรื่องการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งความจริงมันมีอยู่แล้วนะครับ และใน (๙) ของเรา ซึ่งพูดถึงการผลิต การส่งเสริมสินค้าการเกษตร ซึ่งมันอยู่ในตัว น่าจะเรื่องเดียวกัน

ท่านสมชัย ส่งเสริมและสนับสนุนองค์การภาคเอกชนทางเศรษฐกิจ เข้าใจว่ามันก็มีอยู่ เรื่องการรวมกลุ่มของประชาชนในการประกอบอาชีพ ในการดูแล ในด้านเศรษฐกิจ ก็คงคล้ายคลึงกันที่ร่างมีอยู่แล้ว อันนี้เพียงแต่เข้ามาเขียนในรายละเอียด

อาจารย์เจิมศักดิ์ ก็เป็นการเพิ่มเติมด้วยคำ ซึ่งอันนี้กรรมการได้แก้เพิ่มเติมเรื่องเอาหลักคุณธรรมเข้าไปใส่อยู่แล้ว ก็คงจะแนวเดียวกันนะครับ ก็คงขออนุญาตยื่นตามนั้น ของอาจารย์เจิมศักดิ์ มีการพูดถึงเรื่อง กองทุนฟื้นฟูเกษตรกรรม ซึ่งค่อนข้างเป็นเรื่องรายละเอียด แล้วก็กฎหมายรองรับอยู่ ก็ขออนุญาตให้เป็นไปตามกฎหมายปัจจุบันไปครับ

ท่านสุรชัย ความจริงสิ่งที่เติมมานั้นเป็นเรื่องรายละเอียดการใช้ถ้อยคำ เข้าใจว่าในร่างกรรมการนั้นก็คลุมอยู่หมดแล้ว ก็ขอเวลาที่เข้ามาเราคงจะชี้แจงเขาไปว่า สิ่งที่เขาเสนอมาไม่ว่าในเรื่องการคุ้มครองสวัสดิการแรงงานก็ดี การให้ความเป็นธรรม ไม่ให้ครอบงำผูกขาดก็มีอยู่ค่อนข้างครบหมดแล้วนะครับ ในเรื่องแรงงานนั้นค่อนข้างลงรายละเอียดค่อนข้างมาก เป็นเรื่องรายละเอียด เรื่องการห้ามตั้งสถานที่ทำการอะไรพวกนั้น สภาเกษตรกร อันนี้ขออนุญาตรัดไป เวลาที่มาชี้แจงเราคงชี้แจงไปแต่เรื่องที่เขาแปรวัติติมานะครับ ส่วนใหญ่เป็นรายละเอียด หลักการมันครอบคลุมตามร่างแล้ว ค่อนข้างจะทั้งหมดความจริงเกือบทั้งหมด ไม่ทราบท่านเลขานุการจะให้ดูเป็นรายคนหรือว่าจะเป็นภาพรวมว่า ก็รับไว้ให้เขามาชี้แจงแล้วกัน ส่วนใหญ่ถ้ามันอยู่หรือเรามีอยู่แล้วเราก็ชี้แจงเขาไป

เลขานุการ : ก็เอาตามที่ท่านรองเลขานุการว่าได้ใหม่ครับ คือว่ารายละเอียดก็มาคุยกันได้ใหม่ครับ ถือว่าเราดูผ่านไป จบหมวดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐไปนะครับ มีท่านไหนอยากจะเห็นด้วยกับผู้แปรวัติติตรงไหนอย่างไรบ้าง จะเพิ่มตรงไหนอะไร ถ้าไม่มีนะครับ ผมขออนุญาตข้ามหมวดรัฐสภาอะไรต่าง ๆ ไปหมวดท้องถิ่นก่อนได้ใหม่ครับ เพราะว่าวันที่ ๔ ตอนเช้าเราจะหารือกับเขาเรื่องกรอบที่ ๑ นะครับ กรอบที่ ๒ กรอบที่ ๓ เรายังพอมีเวลานะครับ ผมกลัววันนี้จะไม่มีเวลา เพราะว่าบ่ายเราจะคุยเรื่อง สส. ลว. นะครับ ถ้าอย่างนั้นขอไปหมวดท้องถิ่นได้ใหม่ครับ ท่านรองเลขานุการเชิญ อยู่หลัง ๆ เลยครับ เริ่มที่มาตรา ๒๗๒ หน้า ๒๐๔ ครับ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

พุทธชาติ ๒๑/๕

นายอชีพ จารุจินดา : มาตรา ๒๗๒ หน้า ๒๐๙ คุณอุทิศ เสนอเดิมเรื่อง การบริหาร
ราชการส่วนภูมิภาคและ ไป ก็คงน่าจะไม่ต้องกับองค์ประกอบของส่วนท้องถิ่น ท่านอาจารย์สมชัย

- ๒๒/๑

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

เลขานุการ : รายละเอียดไปดูได้ไหมครับ คุณกันนะครับ

นายอัชพร จารุจินดา : ท่านวัชรา ภูมิภาคก็คงไม่ตรงกับเรื่อง

เลขานุการ : ก็มีท่านวัชราแปรญัตติ มาตรา ๒๗๓ เรื่องการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งเราขอมแล้วไซ้ไหมครับ เข้าใจว่ามาตรา ๒๗๓ เราแก้ไปไซ้ไหมครับท่านไพโรจน์ ซึ่งเปลี่ยนจากรัฐ เป็น ราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค เราขอมไป ทิศทางอาจจะไม่ตรงกัน แต่ว่าเราขอมเต็มไปแล้ว คำว่า รัฐ ให้แก้เป็น เรื่องการกำกับดูแล ให้เปลี่ยนจากคำว่า รัฐ เป็น ราชการส่วนกลาง กับราชการส่วนภูมิภาค เดียวไปดูอีกทีหนึ่ง

มาตรา ๒๗๔ ก็ผ่านนะครับ เข้าใจว่าผู้แปรญัตติอาจจะยังไม่เคลียร์เรื่องท้องถิ่นกับภูมิภาค ส่วนของท่านอุทิศ มาตรา ๒๗๔ ตอนท้ายที่ขอแปรญัตติว่า ต้องมาทบทวนทุกห้าปี อันนี้น่าจะรับได้นะครับ ผมหาหรือท่านวุฒิสถารแล้วเข้าใจเป็นร่างเก่า เหมือนกับท่านสมชัย วรรคท้าย เรารับได้นะครับ วรรคก่อนท้าย เราน่าจะไม่ โอ.เค. นะครับ เอาไว้ค่อยคุยกัน ผ่านไปเลยได้ไหมครับ

มาตรา ๒๗๕ ท่านอุทิศขอตัดคำว่า หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น อันนี้เราน่าจะยืนยันไว้ นะครับ คือว่าให้ทางเลือกไว้ ๒ ทาง

เรื่องและมีสัดส่วนหญิง - ชาย ใกล้เคียงกับของท่านสมชัย เราไม่เห็นด้วยนะครับ

นายอัชพร จารุจินดา : ของอาจารย์เจิมศักดิ์ ออกเสียงประชามตินั้นก็มีอยู่ในกฎหมาย ปกติอยู่แล้ว

เลขานุการ : มาตรา ๒๗๖ ท่านสมชัยขอเติมคำว่า คณะผู้บริหารท้องถิ่น รับได้นะครับ ของท่านเจิมศักดิ์ไปเติม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อันนี้เราพูดไปแล้ว

นะครับที่เขียนในกฎหมาย

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ท่านเลขานุการหมายความว่าอย่างไรครับ มาตรา ๒๗๖ ที่ว่า เติมตามท่านสมชัย

เลขานุการ : มาตรา ๒๗๖ นี้ท่านสมชัยขอเติม คณะผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมาย ผู้บริหารท้องถิ่นมีได้ ๒ ประเภท ก็คือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นคนคนเดียว เช่น ผู้ว่า กทม. หรือ นายกอะไรต่าง ๆ ทั้งหลาย แต่ว่าอาจจะมีการตีที่เป็นคณะก็ได้ เช่น คณะเทศมนตรี ในกฎหมายท้องถิ่นทุกวันนี้ก็ยังรับนะครับ ว่ามีคณะเทศมนตรีได้ เพียงแต่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกเอานะครับว่า จะเอาคนเดียวหรือเอาหลายคน ก็เป็นหลักการ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : น่าจะอยู่ในความหมายของผู้บริหารท้องถิ่นอยู่แล้ว

เลขานุการ : เข้าใจว่าไม่รวมครับ เพราะว่าในมาตรา ๒๗๕ เราไปเขียนใช้คำ ๒ คำครับ คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือ ผู้บริหารท้องถิ่น ก็เขียนให้รับกับมาตรา ๒๗๕ น่าจะถูกต้องนะครับ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

สิริพร ๒๒/๒

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ผม ชูชัย ศุภวงศ์ ครับ ข้อเสนอการแปรญัตติที่ให้ประชาชนถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหาร ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผมคิดว่าน่าจะใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญได้เลย เพราะว่ารัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ก็ระบุอย่างนั้นครับ แล้วของระดับชาติเราก็ระบุจำนวนสองหมื่นชื่อ เพราะฉะนั้นตรงนี้ถ้าใส่ลงไปก็มีความชัดเจน ข้อเสนอของอาจารย์เจิมศักดิ์ในกรณีที่ว่า ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผมคิดว่าน่าจะมีเหตุผลพอ

เลขานุการ : เราหรือเป็นเรื่องนี้แล้วครับท่านคุณหมอสูชัยว่า แต่ละท้องถิ่นไม่เท่ากัน จำนวน เช่น อบต. ก็จำนวนคนนิดเดียว ๒๐๐ คน ๕๐๐ คน กรุงเทพฯ เป็นล้านคน ๔ ล้านคน ๕ ล้านคน จำนวนมันควรแปรผันตามลักษณะของท้องถิ่น ก็ให้ไปเขียนในกฎหมายว่าแปรผันตามชนิดของประเภทท้องถิ่น แต่เราบันทึกในเจตนารมณ์อยู่แล้วว่า ต้องการให้ถอดถอนง่ายกว่าเดิม

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ

อุทัยวรรณ ๒๓/๑

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

นายอัคร จารุจินดา : มาตรา ๒๗๗ ความจริงเราพูดว่าจำนวนมันไปอยู่ในกฎหมาย
ที่นี้อาจารย์สมชัยก็เสนอมาเพื่อจะให้ชัดเจน

เลขานุการ : ก็ดี เดิมได้ใหม่ครับของท่านสมชัยเดิมนะครับ มาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๗๘
ท่านพิเชียรให้เดิม ผู้นำปกครอง อันนี้ไม่เอาได้ใหม่ครับ

นายอัคร จารุจินดา : ท้องที่

เลขานุการ : ท้องที่ ด้วยนะครับ ไม่เอานะครับ ท่านอุทิศไม่อยากจะลงประชามติ

นายอัคร จารุจินดา : อันนี้ น่าจะยื่น

เลขานุการ : ยื่นนะครับ ท่านสมชัยก็ให้ตัดนะครับของท่านเจิมศักดิ์เดิมเรื่อง ชุมชน
ท้องถิ่น เขียนในข้างหน้าแล้วนะครับ

นายอัคร จารุจินดา : มาตรา ๒๗๙

เลขานุการ : ความจริงท่านพิเชียรแปรญัติดีก็น่าสนใจ มาตรา ๒๗๙ แต่ไปคุยกันแล้วกัน
นะครับ ซึ่งพูดกันมานานแล้ว ก็ว่าไป คือเขาไม่อยากจะขึ้นกับมหาดไทย

นายอัคร จารุจินดา : อาจารย์สมชัย

เลขานุการ : ก็เป็นการใช้ค่านะครับ ผ่านไปก่อนได้ใหม่ครับ ท่านอุทิศ มาตรา ๒๘๐
ใช่ใหม่ครับ

นายอัคร จารุจินดา : มาตรา ๒๘๐ เราใช้คำกว้างว่า ระบบการศึกษาของชาติ
แต่จะจงเป็นเรื่องแค่งกฎหมาย จริง ๆ ในระบบการศึกษาของชาติถ้ากฎหมายว่าอย่างไร มันก็เป็นไป
ตามนั้นอยู่ มันน่าจะกว้างกว่า

เลขานุการ : ท่านสมชัยขอเดิม มาตรา ๒๘๐ การจัดหรือสนับสนุน น่าจะรับได้ ขอดูที่
หน่อยได้ใหม่ครับ เข้าใจว่าในหมวดการศึกษาเราก็ไปเขียนอยู่ใช่ใหม่ครับ เดียวหาดู แต่ว่าน่าจะรับได้
นะครับ อาจารย์วุฒิสสารู้ได้อย่างไรว่าจะคุมหมวดท้องถิ่นนี้ เจ้าของมาเลยนะครับ ไม่น่าเชื่อเลย มาทัน
เวลาพอดี

มาตรา ๒๘๑ ของท่านสมชัย การมีส่วนร่วม มีคำว่า ร่วม เราตกคำว่า ร่วม ไปหรือ ถ้าตกก็เดิม
นะครับ ส่วนร่วม น่าจะรับได้นะครับของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์

นายอัคร จารุจินดา : เดิมตอนท้าย ส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

เลขานุการ : คือหมวดนี้เป็นหมวดว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นนะครับ ไม่ใช่หมวดเรื่อง
ส่วนร่วมขององค์กรอื่นนอกท้องถิ่น เพราะฉะนั้น (๔) อาจารย์เจิมศักดิ์น่าจะไม่น่าจะรับ (๓) ของอาจารย์
เจิมศักดิ์น่าจะรับได้ใหม่อาจารย์วุฒิสสาร ทั้งในและนอกเขตพื้นที่

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

อุทัยวรรณ ๒๓/๑

รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย : คือ ใน นี่จริง ๆ มีอำนาจอยู่แล้ว ใน นี่มีอยู่แล้ว แต่ว่า
ที่เราเขียน นอก นี้ คือกรณีที่อยู่นอกเขต แต่กระทบด้วย จึงเขียน นอก

เลขานุการ : โอ.เค. อธิบายได้นะครับ อย่างนั้นไม่รับนะครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ผม ชูชัย ศุภวงศ์ ครับ ท่านประธานครับ (๔) การมีส่วนร่วมของชุมชน
ท้องถิ่น ผมคิดว่าน่าจะอยู่ในสาระสำคัญของกฎหมายครับ ด้วยเหตุที่ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้
ทำงานร่วมกับชุมชนท้องถิ่น ไม่เช่นนั้นแล้วก็จะแยกกันทำ แล้วก็ทำให้มีพลังในการที่จะรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผมเสนอให้เติม (๔)

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) วิชา มหาคุณ : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม วิชา มหาคุณ ครับ ผมก็เห็นสอดคล้องกับคุณหมอชัยครับ เห็นว่าถ้ากำหนดเอาไว้มันก็จะชัดเจนขึ้นนะครับ ว่าในกฎหมายต้องมีสาระสำคัญที่กำหนดให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วยครับ

เลขานุการ : ใ้คณะครับ อาจารย์วุฒิสารรับได้นะ

รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ต้นไชย : ก็ได้ครับ แต่จริง ๆ มาตรา ๒๗๘ มันพูดอยู่แล้วครับ เรื่องส่วนร่วมนี้ คือมันร่วมทุกอย่างอยู่แล้ว แต่ก็ไม่ชัดข้อครับถ้าจะเติม เพียงแต่ว่ามันจะซ้ำกันหรือเปล่า

เลขานุการ : มาตรา ๒๗๘ ขอดูชนิดหนึ่งได้ไหมครับ คือมาตรา ๒๗๘ มันร่วมทุกอย่าง ไซ้ใหม่ มาตราอื่นมันร่วมเฉพาะเรื่องสิ่งแวดล้อมไซ้ใหม่ครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ตรงนี้จะสอดคล้องเชื่อมโยงกับส่วนสิทธิชุมชน ให้เห็นว่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับชุมชนท้องถิ่นมาเชื่อมโยงและทำงานร่วมกันอย่างไร

เลขานุการ : เติมนะครับ โอ.เค. นะครับ จบหมวดว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น ขออนุญาตหาหรือท่านประธานว่าจะพัก แล้วก็กลับมาเร็วหน่อยดีไหมครับ จะได้มาคุยเรื่อง สส. สว. นะครับ แล้วก็ประเด็นค้างบางเรื่อง ถ้าเหลือเวลานอกจากคุยเรื่อง สส. สว. เข้าใจว่ามีเรื่องกรรมการสรรหา องค์กรตามรัฐธรรมนูญ กรรมการสรรหาอาจจะไม่จำเป็นต้องรีบก็ได้ ผมคิดว่า ๒ เรื่องนี้ คือเรื่อง สส. สว. เอาให้จบได้ไหมครับตอนบ่าย แล้วก็ตกลงประเด็นบางประเด็นที่เล็ก ๆ ได้ไหมครับ ท่านประธานจะให้ กลับมาก็เียงครับ ป้ายโมงครึ่งเข้าไปไหมครับ

ประธาน : เียงครึ่งได้ไหมครับ

เลขานุการ : ป้ายโมงได้ไหมครับ

ประธาน : เอาอย่างนี้ก็ได้ครับ ขอป้ายโมงครึ่งก็ได้ครับ ไม่เป็นไรครับ เพราะกว่าจะ รับประทานอาหารกัน เชิญท่านสุพจน์ครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ผม สุพจน์ ไข่มุกด์ ครับ ก่อนที่เราจะแยกย้ายไป รับประทานอาหาร แล้วก็ทราบว่าตอนป้ายโมงครึ่งซึ่งจะมีกรรมการบางท่านไม่อยู่ ก็มีสิ่งที่น่าสนใจเกิดขึ้น ในคณะกรรมการของเราเนะครับ ท่านแรกคือ ท่านอาจารย์ปกรณ์ ปรียากกร ท่านได้ดำรงตำแหน่งคณบดี คณะรัฐศาสตร์ นิด้า ตั้งแต่เดือนเมษายนนะครับ แล้วก็อีกท่านหนึ่งคือ ศาสตราจารย์สมคิด ท่านดำรง ตำแหน่งคณบดี คณะนิติศาสตร์ ธรรมศาสตร์ วันนี้เองนะครับ เป็นวันที่มีความปิติยินดีกับพวกเรา ขอแสดงความยินดีด้วยครับ

ประธาน : ร่างรัฐธรรมนูญนี้ได้ดีทุกคนนะครับ นี่ถ้าร่างอีกฉบับเป็นอธิการบดี เชิญท่านไพโรจน์ครับ

คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

สุพิชชาย์ ๒๔/๒

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : ท่านสุพจน์ชื่นชมแล้ว ผมก็ขอถือโอกาสนี้ครับ ชื่นชมการทำงาน
ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะท่านนุรักษ์ รวมทั้งคนที่เหนื่อยที่สุดบอกว่าคืนวันที่ ๒๙
ไม่ได้นอนเลยท่านเลขาธิการใหญ่เลยนะครับ ก็ถือโอกาสชื่นชมในที่นี้ด้วยครับ

ประธาน : เข้านี้ก็คงยุติแค่นั้นนะครับ เราจะเข้าป้ายโมงหรือป้ายโมงครึ่งครับ ป้ายโมงครึ่ง
นะครับ ตามสบาย ๆ ดีกว่าครับ เพราะว่า สส. สว. ผมว่าชั่วโมงหนึ่งก็จบ ถ้ายืนตามหลักการเดิม ขอเชิญ
พบกันอีกครั้งหนึ่งตอนป้ายโมงครึ่งครับ ขอขอบคุณครับ

พักการประชุมเวลา ๑๒.๐๕ นาฬิกา

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

นิวกา ๒๕/๑

เริ่มประชุมต่อเวลา ๑๔.๒๐ นาฬิกา

ประธาน : ผมขอประทานโทษนะครับที่เข้ามาช้า เพราะว่าผมไปตรวจสอบเหรียญจตุคาม
อยู่ เห็นเขาออกมา ๒ รุ่น รุ่นแรกก่อนตุลาการรัฐธรรมนูญตัดสิน แล้วก็รุ่น ๒ หลังจากตัดสินแล้ว รุ่นแรก
ราคา ๑ บาท รุ่น ๒ ก็ราคา ๑ บาท เชิญท่านสุพจน์

นายสุพจน์ ไช้มุกด์ : ท่านประธานครับ ผมว่าของเรามีก่อนใครเพื่อน ข้างหลัง
ท่านประธานอันเบ้อเรอเลยครับ จตุคามของเรา จตุคามรามรัฐธรรมนุญครับ

ประธาน : รุ่นแรกทีออกมาไม่ใช่รุ่นปราบกบฏนะครับ เพราะว่าก่อนศาลรัฐธรรมนูญ
ตัดสิน ตัดสินแล้วเป็นรุ่นช่วยสุด ๆ คือมันไม่ได้เรื่องเลย ในการประชุมปลายนี้ผมคิดว่าก็มีอยู่เรื่องใหญ่ก็เรื่อง
เกี่ยวกับระบบการเลือกตั้ง สส. สว. แต่ก่อนจะถึงเรื่องนี้ ท่านรองทองอยากจะขอนำเอาคำปรารภ ที่เขาไป
ปรับปรุงแก้ไขนะครับมาชี้แจงให้พวกเราทราบ เชิญครับ

นายรองทอง จันทรางศุ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม รองทอง กรรมการ
ตามที่ที่ประชุมได้เคยกรณามอบประเด็นเรื่องคำปรารภ โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้กระผมไปพิจารณา
คำแปรญัตติของท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญนะครับ คำแปรญัตติของท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ
นั้นมียู่ด้วยกัน ๒ คำแปรญัตติด้วยกัน เป็นคำแปรญัตติของท่านสุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย ท่านหนึ่ง และของ
ท่านวัชรา หงส์ประภัสร์ อีกท่านหนึ่ง ขอประทานกราบเรียนเหตุผลที่ผมขออนุญาตไปพิจารณามาแล้วมี
ความเห็นดังนี้ครับ

สำหรับประเด็นของท่านสุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย นั้นท่านเดิมข้อความในย่อหน้าที่ ๒
เป็นข้อความที่ให้ความอ้างอิงถึงพระปฐมบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทาน
เมื่อปี ๒๔๙๓ -----

คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

สุภาภรณ์ ๒๖/๑

แล้วท่านยกคำอุดมการณ์ แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง ขึ้นมา ขออนุญาตทราบเรียนว่าผมเห็นว่าน่าจะคง
แนวทางคำปรารภที่เราได้เคยให้ความเห็นชอบไปแล้วในร่างฉบับรับฟังความคิดเห็น เพราะเหตุว่าคำปรารภ
ที่ว่านี่เมื่อไปเข้าฟอร์ม เมื่อเสร็จกระบวนการแล้วนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายแล้วจะเป็นส่วนหนึ่งของ
ประกาศพระบรมราชโองการเองอยู่แล้ว เพราะจะมีข้อความว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล
อดุลยเดชมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า แล้วก็ให้ความอย่างนี้ลงไปถึง
ถ้อยคำทั้งหมดที่เราได้ยกร่างขึ้นนั้นนะครับ เพราะฉะนั้นการอ้างกลับไปถึงพระปฐมบรมราชโองการ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่เคยมีพระราชกระแสใดที่อ้างถึงพระบรมราชโองการถึงองค์เองที่รับสั่ง
ไว้แล้วครั้งหนึ่ง ท่านไม่เคย Repeat คำของท่านเองเลย แต่ท่านปฏิบัติสม่ำเสมอ แต่ว่าความจำเป็นที่
จะต้อง Repeat คำนั้นไม่มี ผมคิดว่าเรื่องนี้ก็น่าจะยืนยันของร่างเดิมไว้ได้

ส่วนคำแปรญัตติของท่านวิชานันมีสาระสำคัญอยู่ด้วยกัน ๓ ประเด็นด้วยกันครับ
ในย่อหน้าที่หนึ่งนั้นท่านขยายความวิธีการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญโดยกำหนดรายละเอียดของรัฐธรรมนูญ
ปี ๒๕๔๙ ลงมาใส่ไว้ในย่อหน้าที่หนึ่ง พูดถึงเรื่องจำนวนสมาชิกสภาร่าง พูดถึงเรื่องของการทำบัญชี
เทียบเคียงว่าต่างกับรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ อย่างไร พูดถึงเรื่องรายละเอียดต่าง ๆ ของการจัดทำรัฐธรรมนูญ
ซึ่งผมคิดว่าถ้าหากว่าในความมุ่งหมายทางรักษาประวัติศาสตร์นั้น อย่างไรเสียรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๙
ก็เป็นเอกสารประวัติศาสตร์ส่วนหนึ่งอยู่แล้ว ความจำเป็นที่ต้อง Repeat ความจำเป็นที่ต้องอธิบายความซ้ำ
แล้วก็ถ่วงน้ำหนักจะทำให้สาระสำคัญของหัวใจของรัฐธรรมนูญซึ่งในย่อหน้าที่สองนั้นน่าจะเสียน้ำหนัก
ความสำคัญไป ในส่วนนี้น่าจะคงไว้ส่วนเดิมนะครับ

สำหรับย่อหน้าที่สอง เนื่องจากเป็นคำแปรญัตติที่ท่านพ่วงกันกับคำแปรญัตติที่ขออนุญาต
แก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยท่านเสนอให้ใช้ชื่อรัฐธรรมนูญว่า เป็นรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ แก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช เพราะฉะนั้นท่านก็เลยมาเติมในความตอนต้นของวรรคสองนี้ให้สอดคล้องกันกับชื่อของ
รัฐธรรมนูญที่ท่านอ้างไปถึงการใช้ชื่อรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ แก้ไขเพิ่มเติม เมื่อที่ประชุมแห่งนี้ได้เคยให้
ความเห็นไปแล้วว่าน่าจะเป็นการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ทั้งฉบับ ไม่ใช่การใช้รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐
แก้ไขเพิ่มเติมตามแนวทางที่ที่ประชุมได้เคยให้ความเห็นชอบไปแล้ว ไม่รับคำแปรญัตติในส่วนขอชื่อ
รัฐธรรมนูญ ในส่วนคำปรารภในส่วนนี้ เมื่อเป็นคำแปรญัตติที่พูดเดียวกันก็ต้องขออนุญาตยืนยันไว้ที่เดิม
เช่นเดียวกัน

ส่วนคำแปรญัตติตอนที่ ๓ ของท่านวิชาก็เป็นการปรับถ้อยคำเล็กน้อยในส่วนของหัวใจ
หรือแก่นสาระของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ กระผมพิจารณาแล้วไม่มีความแตกต่างในสาระสำคัญ แต่ถ้าหากว่า
จะคงไว้ตามเดิมนั้นจะเป็นประโยชน์ในการชี้แจงมากกว่านะครับ ขอประทานที่จะพิจารณาแล้วเสนอ

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

สุภาภรณ์ ๒๖/๒

ความเห็นว่าจะขอความเห็นที่ประชุมนี้ว่าเมื่อพิจารณาคำแปรญัตติของท่านสมาชิกสภาผู้
รัฐธรรมนุญทั้ง ๒ ท่านแล้ว อยากจะให้คงที่เราได้พิจารณาไว้แล้วครับ

ประธาน : ท่านอื่นจะมีข้อคิดเห็นอย่างไรไหมครับ ถ้าหากว่าไม่มีก็เป็นไปตามที่
ท่านรองทองได้ชี้แจงให้ทราบนะครับ ต่อมาก็เข้าเรื่องเกี่ยวกับเรื่องของการเลือกตั้งนะครับ อยากจะ
ขอเชิญท่านรองครับ

นายอัคร จารุจินดา : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ เรื่องที่เรายังคงค้างการ
พิจารณาอยู่ หรือจะพิจารณาบททวนก็คือการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนะครับ ส่วนของวุฒิสภานั้น
ก็คงจะพิจารณาเป็นอีกรอบที่สองนะครับ ในอันดับแรกการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่กรรมการ
ได้ยกย่องขึ้นนั้น ขออนุญาตเสนอเป็นข้อมูลว่าในคำแปรญัตติของสภาผู้แทนราษฎรนั้นได้เสนอมา -----

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

เบญจกุล ๒๗/๑

โดยมีคำแปรญัตติ อาจจะถูกเรียกว่าเป็น ๓ กลุ่มใหญ่

ในกลุ่มแรก ได้มีการเสนอคำแปรญัตติบอกให้เลือกตั้งมีสภาเดียว ไม่มีวุฒิสภาเลือกตั้ง
ห้าร้อยคน และเป็นเลือกตั้งแบบสัดส่วน แบ่งเป็นแบบแบ่งเขตสองร้อยห้าสิบคน และแบบบัญชีรายชื่อ
สองร้อยห้าสิบคน

ในกลุ่มที่ ๒ นั้นเสนอว่า ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้มีจำนวนห้าร้อยคน แบบแบ่งเขต
สี่ร้อยคน แบบบัญชีรายชื่อหนึ่งร้อยคน อันนี้คล้ายคลึงกับรัฐธรรมนูญของปี ๒๕๔๐

ในกลุ่มที่ ๓ ที่แปรญัตติเข้ามา คือมีจำนวนสมาชิกสี่ร้อยคน เป็นแบบแบ่งเขตทั้งสิ้น
โดยไม่มีแบบบัญชีรายชื่อ

อันนี้คือสรุปจากคำแปรญัตติที่เสนอเข้ามาณะครับ เพื่อประกอบการพิจารณาของท่าน
กรรมการ ส่วนท่านกรรมการจะพิจารณาในเรื่องนี้เป็นประการใดนั้นก็คงจะสุดแล้วแต่ นะครับ -----

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ

ประกาศลักษณะ ๒๙/๑

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ เมื่อสักครู่นี้ได้สรุปภาพรวมทั่ว ๆ ไปที่มีการแปรญัตติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้ามา เพื่อประกอบการพิจารณาของท่านกรรมการว่า สิ่งที่กรรมการได้เคยเสนอไว้ในตัวร่างนั้นยังจะยืนยันตามนั้น หรือว่าจะมีการเสนอเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้างก็สุดแล้วแต่ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งก่อนรับฟังความคิดเห็นก็มีรายงานกลับเข้ามาว่า ค่อนข้างเห็นชอบตามร่างแรกที่เราได้เสนอไว้ครับ

ประธาน : เชิญท่านไพโรจน์ครับ

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม ไพโรจน์

พรหมสาส์น กรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ และเป็นอนุกรรมการในกรอบที่ ๒ ว่าด้วยสถาบันการเมือง ก็กราบเรียนว่า ในเรื่องของการเลือกตั้ง สส. คงจะมีความสำคัญอย่างมาก ในกรอบที่ ๒ เราก็ได้มีการพิจารณากันในเรื่องนี้มาหลายครั้ง รวมทั้งได้มีการทบทวนครั้งหลังสุด หลังจากที่เราได้ร่างแรกเสร็จ และได้เผยแพร่ออกไปแล้ว และประเด็นต่าง ๆ ที่อยู่ในร่างแรกที่เราได้มีการสรุปนั้น ก็ได้เผยแพร่ไปยังพี่น้องประชาชน จะเห็นได้จากรายงานของเวที ๗๖ จังหวัด ที่คณะกรรมการชุดรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนได้รายงานต่อที่ประชุมแห่งนี้ รวมทั้งได้รายงานต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรของเราด้วย นะครับว่า ในเรื่องของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ก็มีประเด็นหลักที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย และไม่ระบุเห็นด้วยจากคะแนนทั่วทั้งประเทศร้อยละ ๖๑.๘ และในประเด็นที่เห็นด้วยเรียงจากมากไปหาน้อยนั้นกับออกเห็นด้วยกับเรื่องของการลดจำนวน สส. ทำให้ประหยัดงบประมาณ การเลือกตั้งแบ่งเขต เขตละ ๓ คน ทำให้มีผู้แทนราษฎรดูแลในเขตมากขึ้น ประชาชนได้รับประโยชน์ และพูดถึงจำนวน ๔๐๐ คน

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

นำพร ๒๙/๑

ส่วนประเด็นเรื่องว่ามาจากเขตสามร้อยยี่สิบคน อีกแปดสิบคนมาจากสัดส่วนในฝั่งนั้นยังไม่ได้พิจารณาในรายละเอียดต่าง ๆ ซึ่งก็เป็นประเด็นที่จะเน้นต่อไป นอกเหนือจากนั้นกระผมก็มีเอกสารจากสถาบันพระปกเกล้า ซึ่งได้สำรวจความคิดเห็นจากประชาชนถึง ๓๔,๗๗๙ คน ร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติระหว่างวันที่ ๔ ถึง ๑๔ พฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงรับฟังความคิดเห็น ซึ่งในเรื่องนี้ได้มีการสอบถามแล้วได้มีประเด็นที่ประชาชนคิดเห็นอาจจะแตกต่างกัน ในเรื่องส่วนประกอบสมาชิกสี่ร้อยคน ประชาชนส่วนใหญ่ระบุเห็นด้วยถึงร้อยละ ๗๐.๑ นะครับ นอกเหนือจากนั้นยังมีในเรื่องของแบ่งเขตสามร้อยสี่สิบคน และแบบสัดส่วนแปดสิบคน เห็นด้วย ๔๕.๖ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นส่วนใหญ่ แล้วมีประเด็นเรื่องสัดส่วนเราจะแบ่งเป็น ๔ เขต ๒๐ คน ๘๐ คน เห็นด้วย ๔๑.๕ เปอร์เซ็นต์ อันนี้เป็นส่วนหนึ่งที่เราได้มีการดำเนินการกันไป ซึ่งประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ ผมคิดว่าก่อนที่เราจะไปพิจารณาประเด็นของการแปรญัตติทั้ง ๓ ประเด็นนั้น ผมอยากจะขอความกรุณาท่านประธานอนุกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๒ ท่านเจริญ ได้นำเรื่องนี้เสนอต่อที่ประชุมด้วยเป็นเรื่องที่เราได้พิจารณากันล่าสุดว่าเป็นอย่างไร เพื่อประกอบการพิจารณาของที่ประชุมก่อนที่จะมีความคิดเห็นอย่างอื่นเข้าสู่ที่ประชุมครับ

นายเจริญ ภัคดีธนากุล : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม จริญ ภัคดีธนากุล ทางอนุกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๒ ได้ร่วมกันพิจารณาในเรื่องนี้แล้ว มีมติโดยไม่เอกฉันท์ทีเดียว ให้เรียนเสนอต่อคณะกรรมการว่าในประเด็นเรื่องวุฒิสภาเราก็ยังเห็นว่าให้มีวุฒิสภาอยู่ใช่ไหมครับ

นายไพโรจน์ พรหมสาสน์ : ว่าทีละอย่างดีไหม เอ้า สส. ก่อน

นายเจริญ ภัคดีธนากุล : สส. ก่อนนะครับ ในเรื่องของ สส. ก็เห็นว่าจำนวนยังคงเอาตามจำนวนที่เราเสนอไปในร่างแรก ไม่เพิ่มขึ้น ให้เกินกว่าสี่ร้อยคน แล้วก็ไม่ได้ลดลงอะไรอย่างนี้นะครับ แล้วระบบเลือกตั้งที่ใช้เขตเดียว ๓ คนเรียงเบอร์ แข่งกับเขตเดียว เบอร์เดียว เสียงข้างมากยังเห็นว่า ๓ คนเรียงเบอร์มีข้อเสียน้อยกว่า แล้วก็ข้อดีมากกว่าเขตเดียว เบอร์เดียว โดยมองในแง่ดีเสีย มองในแง่แบบนี้ครับ มองในแง่ว่าถึงแม้ ๓ คนเรียงเบอร์จะทำให้สิทธิเลือกของประชาชนอาจจะไม่เท่ากัน แต่ว่าข้อเสียข้อนี้ไม่มีประชาชนเรียกร้อง หรือเป็นข้อเสียในทางวิชาการในทางหลักการเท่านี้นะครับ ประชาชนจริง ๆ ก็ไม่ได้เรียกร้องตรงนี้ ข้อดีตรงกันข้ามของ ๓ คนเรียงเบอร์ ก็คือให้โอกาสประชาชนมีโอกาสเลือกได้มากขึ้น คล้าย ๆ ว่าเขาอาจจะเลือกพรรคสักคนหนึ่ง เขาอาจจะเลือกคนที่เขาชอบได้อีกสักคนหนึ่ง หรือเหตุผลอื่นใครฝากมาได้อีกสักคนหนึ่งอย่างนี้ โอกาสของประชาชนในตัวเลือกก็เยอะ ส่วนใหญ่เขาก็บอกว่าเขาอยากให้เลือกได้ ๓ เสียงมากกว่าเสียงเดียว ที่เป็นเหตุผลที่ทำให้ฝ่ายข้างมากยังคงเอา ๓ คนเรียงเบอร์ ก็เพราะว่ามีโอกาสที่คนดีที่ไม่มีเงินมีทองจะแทรกเข้าไปใน ๓ คนนั้นได้บ้าง อาจจะแทรกในฐานะเป็นบุคคลกลางที่หาบ ๒ คนหัวท้ายเข้าไป หรือให้คน ๒ คนหัวท้ายหาบเข้าไปก็แล้วแต่ อันนี้ก็ข้อสรุปว่ายังคงยึด

คณะกรรมการการขกร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

นำพร ๒๙/๒

๓ คนเรียงเบอร์อยู่ จุดที่ ๓ ครับ ตอนเลือกตั้ง วิธีเลือกตั้งมีผู้เสนอว่าเอากลับไปเป็นสิทธิ์คน ในเขต
หมดเลยไม่เอาระบบบัญชีรายชื่อ ไม่เอาระบบสัดส่วนเลย -----

- ๓๐/๑

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ความเห็นดูจะเป็นเอกฉันท์ในกรอบที่ ๒ ว่าไม่เอา ไม่เอาย้อนหลังกลับไปเอาเขต อย่างนี้ไม่เอา แล้วก็ Party list แบบปี ๒๕๔๐ ที่เอาเนื้อหุไปปะเนื้อข้างก็ไม่เอา แล้วก็เห็นว่าน่าจะใช้ระบบสัดส่วน แต่ในระบบ สัดส่วนมีความเห็นเป็น ๒ ด้าน ความเห็นด้านหนึ่งเห็นว่าน่าจะเป็นสัดส่วนแบบเต็มรูปเลยสองร้อยคน ในเขตแล้วก็สองร้อยคนในบัญชีสัดส่วน แต่ความเห็นอีกด้านหนึ่งก็ขอลูกคงสัดส่วนตัวเลขไว้ที่สามร้อย ยี่สิบคนกับแปดสิบคน เหมือนในร่างหนึ่งที่เรานำเสนอไป เพราะว่าในสัดส่วนนี้ไม่มีเสียงสะท้อนจาก ประชาชนว่ารับไม่ได้อะไร หรือว่าต้องเพิ่มบัญชีสัดส่วนให้มากขึ้นแต่อย่างใด ตรงนี้ก็ควรให้ทาง คณะกรรมการทำนรับภาระช่วยพิจารณาแล้วก็ตัดสินใจด้วยครับ นี่เป็นส่วนของ สส. การนับคะแนนก็ยัง ยืนยันตรงกันว่ามีหน่วยเลือกตั้ง ไม่เอามาเทรวมที่เขต เพราะฉะนั้นก็ยืนยันตามร่างของเรา ในเรื่องของ สส. ก็ได้ข้อยุติแค่นี้ใช่ไหมครับ ผมเท่าที่จำได้ครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : เชิญท่านประพันธ์

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขอขอบคุณท่านประธานครับ ผม ประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ คือตัวผมเห็นเองผมอยู่ในอนุกรรมการยกเว้นรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๒ แต่ในส่วนของการเลือกตั้ง สส. ทางคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีการเสนอความเห็นมาในลักษณะเป็นความเห็นของคณะกรรมการ การเลือกตั้งนะครับ ซึ่งเป็นมติเสียงข้างมากของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเขาได้มีการตั้งคณะทำงาน แล้วก็ได้มีการสำรวจความคิดเห็นของผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้ที่เกี่ยวข้อง ฉะนั้น ผมก็ต้องขออนุญาตทราบเรียนในเรื่องของการเลือก สส. เพื่อประกอบการพิจารณาของที่ประชุมครับ

ในส่วนของจำนวน สส. ทางคณะกรรมการการเลือกตั้งก็เห็นว่า ควรจะดำเนินการทำนอง เดียวกับรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ เนื่องจากว่าเป็นระบบซึ่งได้มีการดำเนินการมาแล้วก็มีความคุ้นเคย ประชาชนก็เข้าใจแล้ว เพียงแต่ในส่วนที่เป็น Party list จำนวนหนึ่งร้อยคน เห็นควรลดวิธีคำนวณสัดส่วน จาก ๕ เปอร์เซ็นต์ เป็นร้อยละ ๓ แล้วก็ให้พรรคการเมืองเป็นคนจัดสรรรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยจัด ในลักษณะที่ว่าให้สลับสับเปลี่ยนกัน หมุนเวียนกันกระจายไปตามภูมิภาคอย่างเป็นธรรม อย่างเช่น เขาเสนอบัญชีมา คนที่เขามีโอกาสมากก็อาจจะเสนอคนที่อยู่ภาคกลางมาใน ๑ ถึง ๔ บัญชีนั้นก็จะต้องให้ พรรคการเมืองจัดสลับหมุนเวียนกัน ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพราะที่ผ่านมารัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ถึงแม้ว่าจะกำหนดให้พรรคการเมืองจัดบัญชีรายชื่อไปตามภูมิภาคอย่างเป็นธรรม แต่ว่าในทางปฏิบัติเขาก็จัดเหมือนกัน แต่เขาก็จัดคนที่มีโอกาสมาก ๆ ส่วนมากจะเป็นพวกที่อยู่ภาคกลาง อยู่ในอันดับต้น ๆ คนที่มีโอกาสได้รับการเลือกตั้งน้อยก็ไปจัดให้ท้าย ๆ มันก็ไม่ได้การกระจายไปตาม ภูมิภาคนะครับ

ที่นี้ผมอยากจะขอทราบเรียนว่า จำนวน สส. ก็แล้วแต่ที่ประชุมพิจารณาว่าจะเอา สี่ร้อยคน หรือห้าร้อยคนเหมือนเดิม ถ้าหากว่าเอาสี่ร้อยคน ซึ่งจากการรับฟังความคิดเห็นที่มีส่วนร่วม

คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

สุริยรัตน์ ๓๐/๒

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

เสนอไปรู้สึกเห็นว่าน่าจะเอาจำนวนสี่ร้อยคน ถ้าอย่างนี้จำนวน สส. เขตก็น่าจะเป็นตามที่
คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญร่างแรกเสนอไปคือสามร้อยยี่สิบคนกับแปดสิบคน แปดสิบคนนี้เป็น
สส. แบบสัดส่วนนะครบสามร้อยเขตสามร้อยยี่สิบคน ทางสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเขาเสนอว่า
น่าจะแบบเดิมคือ เขตเดียวเบอร์เดียว ซึ่งเหตุผลก็อย่างที่ได้อ่านอยู่แล้ว คือในเรื่องของความเสมอภาค
ของประชาชน ว่าประชาชนคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งเสียงนะครับ-----

คณะกรรมการการยก่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

หทัยกาญจน์ ๓๑/๑

อันนี้เป็นหลักในระบบประชาธิปไตย ซึ่งการหักล้างเหตุผลนี้ค่อนข้างว่าจะต้องใช้คำอธิบายพอสมควร ว่าทำไมจังหวัดนี้เขตเดียวเลือกได้ ๓ คน มีสิทธิมากกว่าจังหวัดระนองเขตเดียวเลือกได้คนเดียว

อีกส่วนหนึ่งเป็นเหตุผลของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเองในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติ ก็คือว่า ในการเลือกตั้งแบบเขตเดียวเบอร์เดียว เขาจัดการเลือกตั้งได้ค่อนข้างจะง่ายกว่า เพราะว่าพื้นที่น้อย แล้วในการสั่งเลือกตั้งใหม่หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งแน่นอนก็คงจะต้องมี ในกรณีที่มีการทุจริตอะไรต่าง ๆ เวลาสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ เขตเดียวเบอร์เดียวจะใช้งบประมาณน้อยกว่า ถ้าหากว่าเลือกตั้งใหม่แบบเขตเดียว ๓ เบอร์ ต้องเลือกตั้งจังหวัดอะไรอย่างนั้นะครับ พื้นที่ก็เยอะ การใช้งบประมาณต่าง ๆ ก็จะมีมากขึ้น โดยเหตุนี้ทางคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงเสนอว่าใน สส. เขตน่าจะใช่วิธีเดิม คือ เขตเดียวเบอร์เดียว ส่วน สส. แบบสัดส่วนในร่างที่เรายก่างไปโดยให้แบ่งไปตามภูมิภาค ให้จำนวนประชากรใกล้เคียงกัน ทางสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออกแบบในการแบ่งเอาให้หลายแบบ แต่สรุปแล้วค่อนข้างจะมีปัญหาในทางปฏิบัติ อย่างเช่น ยกตัวอย่างง่าย ๆ ถ้าจะแบ่งพื้นที่ภาคใต้ซึ่งมีประชากรประมาณ ๘ - ๙ ล้านคน ให้ได้จำนวนประมาณ ๑๕ ล้านคน จะต้องกินเขตพื้นที่จากชุมพรขึ้นมาถึงประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ต้องไล่มาจนถึงกาญจนบุรี สุพรรณบุรี อะไรต่าง ๆ ถ้าดูแล้วประชาชนจะไม่ค่อยเข้าใจว่าทำไมเป็นลักษณะอย่างนั้น ฉะนั้นในส่วนของการเลือกตั้งก็มีความเห็นว่า สส. แบบสัดส่วนในร่างแรก ความจริงก็ไม่ใช่ว่าสัดส่วน ก็เป็น สส. Party list นั้นละ แต่แบ่งตามเขตออกไปนะครับ สส. บัญชีรายชื่อก็คือเป็น สส. แบบสัดส่วนชนิดหนึ่ง ถ้าเป็นลักษณะนี้แทนที่จะแบ่งเป็น ๔ เขต ซึ่งเราอยากจะได้ผู้แทนกระจายตามเขต ถ้าเป็นอย่างนี้ก็เหมือนเดิม เป็นบัญชีรายชื่อเหมือนเดิม เพียงแต่ว่ามอบหน้าที่ให้พรรคการเมืองเขาเป็นคนดำเนินการ คือเขาจะต้องจัดสรรอย่างที่ผมได้กราบเรียนมาแล้วก็คือว่า จัดสรรรายชื่อผู้สมัครแล้วไปตั้งให้สลับหมุนเวียนกันไปตามภูมิภาค ถ้าเป็นอย่างนี้ก็แก้ปัญหารื่องจำนวน สส. ที่ได้รับเลือกมากระจุกอยู่เฉพาะภาคกลาง อันนี้ก็กราบเรียนเหตุผลให้ท่านได้พิจารณาครับ

ประธาน : เชิญครับ

นายเจริญ ภัคดีธนากุล : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม ขออนุญาตทำความเข้าใจจุดเดียวครับ ที่ผมยังเข้าใจไม่ตรงกับท่านอาจารย์ประพันธ์ คือในระบบบัญชีรายชื่อของปี ๒๕๔๐ เป็นการเอาคะแนนไปกระจายให้กับทุกพรรค เอาคะแนนในบัญชีรายชื่อไปกระจายให้กับทุกพรรคตามสัดส่วนของแต่ละพรรคได้จริง ๆ โดยผลมันจึงทำให้พรรคใหญ่ได้รับเพิ่มมากโดยจะตัด ๓ เบอร์เซนต์ ๒ เบอร์เซนต์ ๕ เบอร์เซนต์ ก็แล้วแต่ ส่วนที่ถูกตัดออกไป มันไปเพิ่มให้กับพรรคใหญ่มากที่สุด เพราะว่าเขามีฐานสัดส่วนมาก แต่ว่าบัญชีสัดส่วนของเราไม่ใช่อย่างนั้นครับ บัญชีสัดส่วนของเราถ้าพรรคใหญ่ได้เกินที่นั่ง ได้ที่นั่งครบตามเปอร์เซ็นต์ร้อยละที่เขาได้รับคะแนนเลือกตั้งแล้ว เขาจะไม่ได้รับที่นั่งในบัญชีสัดส่วนเพิ่มเข้าไปอีก

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ

หทัยกาญจน์ ๓๑/๒

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ที่นั่งบัญชีสัดส่วนคือจะต้องกระจายลงมาให้พรรคกลาง พรรคเล็ก ตามสัดส่วนต่อไป มันต่างกันตรงนี้ เพราะฉะนั้นถ้าเมื่อเราเอาบัญชี ผสมยกตัวอย่างบัญชีรายชื่อพรรคในปี ๒๕๕๐ พรรคไทยรักไทยที่ได้ ๕๘ เปอร์เซ็นต์ ได้ สส. เขตอะไรไปครบแล้วนะครับ แล้วยังได้ตามบัญชีรายชื่อเข้าไปอีก เลยมากเกินไป เป็น ๓๗๐ กว่าคน แต่ถ้าเมื่อคิดตามบัญชีสัดส่วน พรรคไทยรักไทยจะได้ สส. เพียงแค่ ๕๘ เปอร์เซ็นต์ ก็คือ ประมาณ ๓๐๐ คนเท่านั้น จะไม่ได้เพิ่มขึ้นไปถึง ๓๗๗ คน แล้วส่วนที่เกินเอาไปให้ใคร ก็เอาไปให้กับ พรรคกลาง พรรคเล็กลงไป -----

คณะกรรมการการยก่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

จกณอม ๓๒/๑

นี่ก็คือแบบสัดส่วนที่ใช้จริง ๆ อยู่ แล้วบัญชีสัดส่วนนี้มันก็จะทำให้พรรคใหญ่ไม่ใหญ่มากจนเกินไป เพราะฉะนั้นเราจะจำกัดไว้ที่ตัวเลข ๘๐ ที่นั่ง กับ ๓๒๐ ที่นั่ง ก็คือ ๑ ต่อ ๔ ก็จะไม่ไปทำให้พรรคใหญ่ ช่อนแอมมากจนเกินความจำเป็นอะไรนะครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตครับ คือถ้าเป็นอย่างนี้มันอยู่ที่ว่าท่านจะใช้วิธี ลงคะแนนแบบบัตร ๒ ใบหรือใบเดียว ถ้าบัตร ๒ ใบผมคิดว่ามันไม่ต่างกัน จากสถิติการเลือกตั้ง ปี ๒๕๔๔ เหตุที่พรรคเบอร์หนึ่งมีประชาชนมาใช้สิทธิเลือกตั้งประมาณ ๕๑ เปอร์เซ็นต์ แต่ได้ ส.ส. มา ๓๗๗ คน เนื่องจากว่าเขาชนะใน สส. เขต แต่ถ้าหากว่าเป็น สส. ในบัญชีรายชื่อ ๑๐๐ คน อันนี้แน่นอน มันตามสัดส่วน เพราะว่ามันใช้บัตรเลือกตั้ง ๒ ใบใช่ไหมครับ ยกตัวอย่างง่าย ๆ พรรคเบอร์ ๒ อันนั้น ค่อนข้างจะใกล้กันเลยนะครับ คนที่มาลงคะแนน สส. เขตกับเขา กับคนที่ประชาชนที่มาลงคะแนน Party list เขา มันจะห่างกันแค่จุดเท่านั้นเอง ถ้าหากว่าเป็นการใช้บัตร ๒ ใบมันจะไม่ได้เป็นอย่างที่ ท่านคิดนะครับ

นายอัชพร จารุจินดา : ท่านประธานที่เคารพ อันนี้เป็นประเด็นหนึ่งว่าทางที่ประชุม ในคราวที่แล้วที่บางแสนก็ยิ่งพูดกันไม่ชัดเจนว่าตกลงโดยระบบนี้จะใช้บัตรการจะลงคะแนนเลือกตั้ง บัตรเดียวหรือ ๒ ใบ ซึ่งผมมันจะต่างกันอยู่ ถ้า ๒ ใบก็หมายความว่าไปไปตามแนวของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ เพียงแต่ขอยกเขตลง ไม่ใช่เอาคะแนนรวมทั้งประเทศครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล : ท่านประธานครับ ผมต่อจากท่านอัชพร ต้องใช้ ๒ ใบเพื่อที่จะได้ให้รู้คะแนนของคนที่ลงให้กับพรรคได้เท่ากัน ถ้าเราใช้ ๓ คนเรียงเบอร์ แล้วจะไม่เหมือน ปี ๒๕๔๐ ผมยกตัวอย่างถ้าเราเอาคะแนน ปี ๒๕๔๐ มาเป็นตัวตั้ง พรรคไทยรักไทย ได้จากคะแนนบัตรของ เลือกพรรค ๕๔ เปอร์เซ็นต์ สมมุติว่าคิดเป็นตัวเลข สส. แล้ว เขาควรจะได้ ๓๑๐ ที่นั่ง เท่ากับ ๕๔ เปอร์เซ็นต์ สมมุติจาก ๕๐๐ ที่นั่งถูกไหมครับ เขาควรจะได้ สส. อย่างมากที่สุด ๓๑๐ ที่นั่ง แต่ปรากฏว่า เขาชนะในเขตไปที่ ๓๐๐ ที่นั่งแล้ว เขาจะได้สัดส่วนเพิ่มเข้าไปอย่างมาอีก ๑๐ คน ไม่ได้ขึ้นไปถึง ๓๗๗ ที่นั่ง เพราะว่าเขาได้คะแนนตามบัญชีสัดส่วนมาแค่ ๕๔ เปอร์เซ็นต์ คูณรวม ๆ แล้วก็คือ ๓๑๐ ที่นั่ง ส่วนเกินนี้เขาไม่ได้ ที่นี้ส่วนเกินไปไหน ส่วนเกินก็ต้องเอามาคิดสัดส่วนให้กับพรรคที่ ๒ ๓ ๔ ๕ โดยค่านึงว่าพรรคที่ ๒ ๓ ๔ ๕ ได้เท่าไร รวมกันแล้วเท่ากับ ๑๐๐ แล้วก็คิดสัดส่วนออกไปจากบัญชี สัดส่วน กระจายลงไปอย่างนี้ เพราะฉะนั้นพรรคกลาง พรรคเล็กจะได้ประโยชน์จากระบบสัดส่วนที่คิด แบบนี้ แต่ถ้าคิดแบบบัญชีรายชื่อแบบ ปี ๒๕๔๐ มันจะทำให้พรรคใหญ่ยิ่งได้ใหญ่ขึ้นไป พรรคเล็กยิ่งแย่ง ซึ่งผิดหลักของการที่จะให้ทุกคะแนนมีความหมายนะครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตท่านประธาน คือในระบบ ปี ๒๕๔๐ ปัญหาคือว่า เราเอาจำนวน ๕ เปอร์เซ็นต์ของคะแนน คือถ้าต่ำกว่า ๕ เปอร์เซ็นต์ เราตัดไป ปัญหามันอยู่ตรงนั้น คือ

คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ

จกนอม ๓๒/๒

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ถ้าหากว่าจะแก้ปัญหาอย่างที่ท่านอาจารย์จรัญว่า ถ้าเราจะเอาอย่างนั้นเราก็ไม่คิด หมายความว่า ถ้าอย่างนั้นจะให้ทุกคะแนนมีความหมายเลย ก็คือไม่เอาตามเปอร์เซ็นต์เลย คือที่ผ่านมา ปี ๒๕๔๘ คนที่ลงคะแนนพรรคเล็ก พรรคเบอร์ ๓ เบอร์ ๔ เบอร์ ๕ เวลาเขาเลือกเขต เขาเลือกคนชอบ แต่เวลาเขาลงพรรค เขาไปลงให้เบอร์ ๑ นะครับ

ประธาน : เชิญท่านคมสันครับ

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

นายคมสัน โพธิ์คง : ขออนุญาตท่านประธานครับ คมสัน โพธิ์คง กรรมการครับ ผมขออนุญาตร่วมอภิปรายประเด็นนี้ด้วย แล้วก็มีตัวเลขที่จะให้ที่ประชุมได้ดูด้วยนะครับ คือประเด็นเรื่อง ของระบบเลือกตั้งที่เรา ที่เราคุยกันที่บางแสน แล้วก็ออกมาในเรื่องของสัดส่วน ผมคิดว่าผมค่อนข้างจะเห็น พ้องไปทางท่านอาจารย์ประพันธ์พอสมควรนะครับ เพราะว่าทั้งท่านอาจารย์ประพันธ์ แล้วก็ทั้งท่าน อาจารย์จรัญ แต่ว่าผมอาจจะเห็นด้วยอย่างละครึ่งเท่านั้นเอง ประเด็นก็คือว่าในระบบการเลือกตั้งเมื่อ ปี ๒๕๔๐ ที่เราเอามาใช้นั้นนะครับ มันเป็นระบบการเลือกตั้งที่เป็นระบบผสมที่อาศัยเรียกว่า เขตเลือกตั้ง เป็นหลัก แล้วก็อาศัยบัญชีรายชื่อเป็นตัวชดเชย ชดเชยคะแนนเสียง ชดเชยที่นั่ง แต่ไม่ใช่เรียกว่าเป็น ระบบสัดส่วน เรียกว่าง่าย ๆ ก็คือว่า เป็นระบบเขตเป็นหลัก แล้วก็ Party list เป็นโบนัสก็คือ เมื่อได้เขตมาก ก็มีสิทธิที่จะได้ Party list มาก แต่ตัวเลขเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นการเลือกตั้งทั่วไปตาม รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ครั้งที่ ๒ ก็จะได้เห็นว่า จำนวนการเลือกตั้ง สส. ดูคะแนนในแต่ละพรรค ผมคิดว่า ตัวนี้เป็นตัวเลขที่สะท้อนถึงอะไรหลายอย่างพอสมควร จะพบว่า จำนวน สส. ๕๐๐ คนนั้น พรรคไทยรักไทย ได้ไป ๓๗๗ คน พรรคประชาธิปัตย์ได้ ๙๕ คน พรรคชาติไทยได้ ๒๕ คน พรรคมหาชนได้ ๒ คน ที่พรรคมหาชนได้ ๒ คน เพราะถูกตัดฐาน ๕ เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากฐานคะแนนเสียงประมาณ ๔.๑๖ เปอร์เซ็นต์ไม่ถึง ๕ เปอร์เซ็นต์ ก็เลยได้ ๒ คน ก็เลยถูกตัดสัดส่วนออกไป ทีนี้ถ้าเราลองดูคะแนนนิยม ในแต่ละส่วนก็จะพบปัญหาอยู่พอสมควรเหมือนกันว่า พรรคไทยรักไทยชนะ ๓๑๐ ที่นั่ง บวกกับ Party list อีก ๖๗ ที่นั่ง ที่ได้จาก ๕๔.๗ เปอร์เซ็นต์ แล้วก็ตัด ๑๙ ที่นั่งของพรรคมหาชนซึ่งโดนฐาน ๕ เปอร์เซ็นต์ ออกไป ก็จะได้เห็นว่ามันไปโปะให้กับพรรคไทยรักไทยเป็นจำนวนถึง ๖๗ เปอร์เซ็นต์จาก ๕๔.๗ เปอร์เซ็นต์ คือจริง ๆ ๑๐๐ ควรจะได้แค่ ๕๔ แต่ได้มามากถึง ๖๗ เท่ากับได้มาอีก ๙ ที่นั่ง เกินจากส่วนของตัวที่ควร จะต้องได้ ตรงนี้ก็จะเห็นได้ว่า รวมกันแล้วปี ๒๕๔๐ สร้างระบบพรรคใหญ่ที่คะแนนนิยมประมาณ ๕๐ กว่าเปอร์เซ็นต์ แต่ได้ที่นั่งถึงประมาณ ๗๕ เปอร์เซ็นต์ ถึง ๗๗ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งมันใหญ่เกินจริง ขณะที่ พรรคอื่น หมายเลข ๒ หมายเลข ๓ หมายเลข ๔ จะเห็นได้ว่า อย่างพรรคประชาธิปัตย์ได้ ๙๕ ที่นั่ง มาจาก เขต ๗๐ ที่นั่ง มาจากสัดส่วนของ สส. ระบบบัญชีรายชื่อ ๒๕ ที่นั่ง พรรคชาติไทยได้ ๑๔ ที่นั่ง มาจาก เขต ๑๔ ที่นั่ง มาจากบัญชีรายชื่อ ๗ ที่นั่ง รวมแล้วเป็น ๒๕ ที่นั่ง พรรคมหาชนไม่มีบัญชีรายชื่อเลย ได้ ๒ ที่นั่ง เพราะถูกตัดฐาน ๕ เปอร์เซ็นต์ จะเห็นได้ว่าคะแนนไปใหญ่มากที่พรรคใหญ่ แต่พรรคหมายเลข ๒ หมายเลข ๓ หมายเลข ๔ ถ้าเราดูสัดส่วนของคะแนน ๒๒ เปอร์เซ็นต์กว่า ๆ มันจะไปถูกลดที่นั่ง ทีนี้ เรามาดูนะครับ ถ้าคิดคำนวณจากความนิยมจริง ๆ ว่า ๕๔.๗ เปอร์เซ็นต์ ถ้ารวมคิดคะแนนนิยมจริง ๆ มันจะอยู่ที่ ๒๙๔ ที่นั่ง ผลต่างที่พรรคไทยรักไทยได้ไป ๘๓ ที่นั่ง ขณะที่พรรคลำดับ ๒ ลำดับ ๓ ลำดับ ๔ ถูกลดคะแนนหมดทุกพรรค ถูกลดหมดครับ อย่างพรรคประชาธิปัตย์ ๒๒.๓ เปอร์เซ็นต์ ควรจะคำนวณ ทั้งเขต ทั้ง สส. รวมระบบของมันแล้วน่าจะได้ ๑๑๒ ที่นั่ง จากสัดส่วนของ ๕๐๐ ที่นั่ง ได้ ๙๕ ที่นั่ง ถูกลดไป

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ

พุทธชาติ ๓๓/๒

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

๑๗ ที่นั่ง พรรคชาติไทย คะแนนนิยม ๖.๔ เปอร์เซ็นต์ ควรจะได้ ๓๒ ที่นั่ง ได้แค่ ๒๕ ที่นั่ง ถูกลดไป ๗ ที่นั่ง พรรคมหาชนควรจะได้ ๒๑ ที่นั่ง แต่โดนฐาน ๕ เปอร์เซ็นต์ เลยหายไป ๑๙ เสียง เหลือแค่ ๒ ที่นั่ง หายไป คือว่าถูกลด คือระบบปี ๒๕๔๐ ผมคิดว่าเป็นระบบที่มีปัญหาเกี่ยวกับความเป็นธรรมกับพรรคการเมืองอยู่ ในการที่จะได้ที่นั่งตามคะแนนนิยมของพรรคจริง ๆ ในสภา ก็เลยส่งผลให้พรรคไทยรักไทยได้คะแนนเกินจริง เพราะว่าคะแนนส่วนที่หาย ๑๗ ๗๙ มันถูกไปโปะขึ้นไปอยู่ที่พรรคใหญ่ เป็นผลต่าง ๘๓ ที่นั่งจากคะแนน สัดส่วน รวมทั้งเขตแล้วก็ในระบบของบัญชีรายชื่อด้วย ผมคิดว่าระบบปี ๒๕๔๐ ในแง่ของตัวเลข ถ้าพิจารณาถึงความเป็นธรรมของคะแนนเสียงของประชาชนที่เลือกความนิยมพรรคแล้ว ผมคิดว่าระบบ ปี ๒๕๔๐ สร้างปัญหาเรื่องความไม่เป็นธรรมในเรื่องของการได้ที่นั่ง ลส. ในสภาอย่างสูง อันนี้จะเห็นได้ เป็นตัวเลขที่ค่อนข้างชัดอยู่ อันนี้คือตัวเลขที่ทำมาเพื่อให้ประชุมได้พิจารณานะครับ ที่นี้พอมาสู่ระบบที่เขียน อยู่ในร่างของเรา ๓๒๐ : ๘๐ ที่เห็น ขอย้อนกลับไปแผ่นแรกครับ -----

คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ

สิริพร ๓๔/๑

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ถ้าเราลองดูเทียบฐานกับการเลือกตั้งเมื่อปี ๒๕๔๐ จะเห็นได้ว่า ถ้าเราเอาระบบที่เราเขียนอยู่ในนี้มา แล้วเรียกว่า ระบบเขตเขยที่นิ่ง แต่ไม่ใช่ เขตเขยสัดส่วน เป็นการเขตเขยที่นิ่งบางส่วนที่หายไป แต่ไม่ใช่เขตเขย สัดส่วนของคะแนนเสียง เพราะถ้าเขตเขยคะแนนเสียงจะต้องเขตเขยทั้งหมด แต่นี้เป็นเขตเขยเฉพาะบางส่วน ให้ที่นิ่งบางส่วนเท่านั้น เป็น สามร้อยยี่สิบ แปดสิบ สมมุติว่าระบบถ้าตรงนั้นเป็นห้าร้อย ใกล้เคียง ๆ กันนะครับ จริง ๆ มันใกล้เคียง ๆ กัน เพราะสามร้อยยี่สิบ แปดสิบ มันลดสัดส่วนไป ๒๐ เปอร์เซ็นต์ ถ้าเราลองดูตัวเลขเก่า จะพบว่าไทยรักไทยชนะ ๓๑๐ ได้ที่นั่งสัดส่วนเขตทั้งหมดจาก ๔๐๐ ๗๗.๕ เปอร์เซ็นต์ของที่นิ่ง แต่คะแนนนิยมจากระบบเขตจริง ๆ นะครับ พอไปคิดคะแนนในเขตเอามารวมกันแล้วทุกเขตรวมกัน เนื่องจากเป็นระบบ Winner take all ได้ไป ๗๗.๕ แต่คะแนนนิยมจริง ๆ แค่ ๕๑.๑ เท่านั้นเอง เพราะฉะนั้น ตัวสัดส่วนในระบบของระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก เป็นตัวที่เป็นปัญหาในเรื่องของการเขตเขย คะแนนเสียง เพราะว่าถ้าดูตัวเลขเราลองใช้ตัวเลขเก่ามาเปรียบเทียบกับระบบใหม่แล้วคิดในระบบใหม่ นะครับ ที่บอกว่าจะไม่ได้นี้ ไทยรักไทยได้ ๓๑๐ คะแนนก็ตกอยู่ประมาณ ๖๐ กว่าเปอร์เซ็นต์อยู่ดี ไม่ได้ตาม คะแนนนิยมที่แท้จริง ๕๔.๗ เปอร์เซ็นต์ เพราะฉะนั้นปัญหาในเรื่องความเป็นธรรมในเรื่องของการได้สัดส่วน คะแนนเสียงก็ยังเป็นปัญหาอยู่ สำหรับระบบ สามร้อยยี่สิบ แปดสิบ ที่อยู่ในร่าง เพราะฉะนั้นผมจึงบอกว่า ผมเห็นด้วยกับท่านอาจารย์จรัญครั้งหนึ่งและท่านอาจารย์ประพันธ์ครั้งหนึ่ง เพราะว่าถ้าเป็นระบบที่เป็นระบบ ปี ๒๕๔๐ เดิมคงไปไม่ไหวหรอกครับ เพราะว่ามีปัญหาเรื่องความเป็นธรรม แต่ถ้าเป็นระบบที่เราระบุในร่าง มันก็ยังมีปัญหาเรื่องความไม่เป็นธรรม เพียงแต่มันลดจำนวนความไม่เป็นธรรมลงไปบางส่วนเท่านั้นเอง แต่ว่าสัดส่วนของคะแนนนิยมของประชาชนก็ยังไม่ได้ดีอยู่ตรงฐานของความเป็นจริงอยู่ เพราะฉะนั้น เตียวสักครู่ผมคิดว่าอาจารย์เกริกเกียรติท่านคงจะมีประเด็นเรื่องของการเลือกตั้งสัดส่วนที่จะเสนอ ที่ประชุมต่อไปนะครับ

ประธาน : เชิญครับ

ศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ เมื่อพูดถึง ในเรื่องของระบบการเลือกตั้งกับแนวทางในการปฏิรูปทางการเมือง ผมคิดว่าในการร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้ นอกจากเราจะปฏิรูปในเนื้อหาสาระของรัฐธรรมนูญในส่วนต่าง ๆ ตั้งแต่ในเรื่องสิทธิเสรีภาพ เรื่องระบบ การตรวจสอบ และในเรื่องต่าง ๆ มากมายพอสมควรแล้วก็ตาม แต่ในประเด็นของการเลือกตั้งผมว่ามันเป็นเรื่องสำคัญ เพราะว่าระบบการเลือกตั้งเป็นระบบที่จะเลือกว่าใครจะเข้ามาใช้อำนาจในการบริหารราชการแผ่นดิน คือใครจะมาบริหารประเทศ ทีนี้จากระบบที่ผ่านมามันก็มีทั้งข้อดีข้อเสียต่าง ๆ อย่างที่พูดมาแล้ว ทีนี้ในปัจจุบันถ้าเราเห็นว่าระบบสัดส่วนมันเป็นระบบที่ประเทศต่าง ๆ ก็เริ่มปรับมาใช้ ผมมีความเห็นว่า ถ้าจะเปลี่ยนแปลงทั้งที ก็เป็นโอกาสดีที่เราจะเปลี่ยนเป็นระบบการเลือกตั้งแบบเต็มสูตรหรือเต็มทั้งระบบเลย ซึ่งก็มีเป็นเรื่องของประเทศต่าง ๆ เอามาใช้ค่อนข้างมาก บังเอิญได้รับเอกสารในเช้านี้เขาแจกมาหลายเรื่อง

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ

สิริพร ๓๔/๒

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

เรื่องหนึ่งคือเรื่องที่ใช้ระบบนี้ในประเทศนิวซีแลนด์ซึ่งเป็นฉบับภาษาอังกฤษ ฉบับย่อที่บอกว่า A Brief Guide to New Zealand's Electoral System อันนี้มันมีเพียง ๒ หน้าเท่านั้นเอง เขาก็บอกว่าเป็นที่มา ทำไมประเทศนิวซีแลนด์เขาถึงเปลี่ยนมาใช้ระบบนี้ เมื่อเปลี่ยนระบบนี้แล้วเขาแก้ปัญหาอย่างไร มันได้บรรลุเป้าหมายหรือไม่ ผมคิดว่าอ่านดูแล้วมันเหมือนกับในเรื่องของบ้านเราเลย คือระบบที่เป็นอยู่เดิมมันเป็นระบบที่สร้างรัฐบาลที่เข้มแข็งแล้วกลายเป็นรัฐบาลที่เป็นเผด็จการ คือเป็นผู้ควบคุมสถานิติบัญญัติ แล้วเป็นผู้ควบคุมฝ่ายบริหารด้วย เพราะฉะนั้นก็เท่ากับว่าเป็นรัฐบาลที่ผูกขาดในการบริหารประเทศ คือคุมทั้งฝ่ายบริหารแล้วก็คุมทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งก็เป็นเหตุของความเป็นมาในเรื่องของวิกฤตการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้น ถ้าฟังคำตัดสินของศาลรัฐธรรมนูญ ผมคิดว่าศาลรัฐธรรมนูญครั้งนี้ก็ได้ให้ความรู้แก่ประชาชนเป็นอย่างมาก -----

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

จะเห็นว่าตัวระบบเดิมที่เป็นอยู่ มันได้ก่อให้เกิดปัญหาเสียหายต่อประเทศอย่างมหาศาล แล้วก็มีโอกาสที่จะเป็นเผด็จการได้ด้วย เพราะฉะนั้นในระบบที่เป็นอยู่ คือในที่สุดมันก็นำไปสู่ระบบเผด็จการ ถ้าเราอยากให้รัฐบาลแข็งมันก็เจอรัฐบาลที่เป็นเผด็จการ เพราะฉะนั้นในกรณีของประเทศนิวซีแลนด์ เขาก็เอาระบบสัดส่วนนี้ไปใช้ แล้วคำถามเขาคือว่ามันแก้ปัญหาคือได้ไหม เขาก็บอกว่ามันแก้ปัญหาคือได้ตรงที่เกิดขึ้น ผมอยากจะขออนุญาตให้เพื่อนสมาชิกดูในเอกสารที่เขาสรุปในหน้าที่ ๒ เขาพูดถึงว่าทำไมนิวซีแลนด์เขาถึงใช้ระบบนี้ แล้วใช้ระบบนี้สามารถแก้ปัญหาคือได้ไหม แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศนิวซีแลนด์ สามารถบรรลุผลได้ไหม คำตอบ ก็คือเขาบอกว่าระบบสัดส่วนที่เอามาใช้ มันสามารถที่ทำให้รัฐบาลที่มีความเข้มแข็งที่จะบริหารประเทศได้ แต่ไม่ทำให้รัฐบาลมีความเข้มแข็งที่จะปกครองประเทศได้ทั้งหมดหรือผูกขาดการปกครองประเทศได้ทั้งหมด อันนี้ผมว่าเป็นสาระสำคัญ คือระบบนี้มันทำให้ได้รัฐบาลที่มีความเข้มแข็งในการบริหารประเทศ ในรายละเอียดก็มีพูดไว้ แต่ความเข้มแข็งของรัฐบาลที่ว่าไม่มีเสียงข้างมากเป็นเผด็จการ มันไม่สามารถที่จะ Overrule ประเทศนิวซีแลนด์ได้ทั้งหมด เผด็จการการปกครองทั้งหมด เพราะฉะนั้นในตัวระบบนี้มันก็เป็นเครื่องพิสูจน์ว่ามันเป็นระบบที่ดีนะครับ ถ้าเราดูจากที่เขาบอกว่าเขาใช้ในปี ๑๙๙๖ ปี ๑๙๙๙ ปี ๒๐๐๒ ทั้ง ๓ ปีเขาก็บรรลุเป้าหมาย อันนี้ผมคิดว่าในประเด็นนี้ในเรื่องสัดส่วนเมื่อเราได้พูดกันมาแล้วในข้อดีต่าง ๆ ที่จะแก้ปัญหามาทางการเมืองของเรา ในขณะที่เดียวกันก็จะป้องกันไม่ให้เกิดเผด็จการทางการเมืองที่เกิดขึ้นในประเทศไทย และก็ป้องกันไม่ให้เกิดวิกฤติหรือทำความเสียหายต่อประเทศอย่างมหาศาลที่เคยเกิดขึ้นมาแล้ว อันนี้ก็เปิดโอกาสที่ว่ามันน่าจะได้นำเสนอในแนวคิดที่เราจะปรับปรุงระบบการเลือกตั้ง เพราะฉะนั้นการเลือกตั้งในระบบสัดส่วนที่ผมเคยเสนอครั้งหนึ่ง ผมก็ยังยืนยันว่ามันเป็นระบบที่มีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการปฏิรูประบบการเมืองของไทย เพราะฉะนั้นในโอกาสที่เราว่างรัฐธรรมนูญ ถ้าเราสามารถนำเสนอในสิ่งนี้ต่อประชาชน แล้วระบบนี้สามารถนำไปใช้ได้ทางปฏิบัติ มันจะเกิดผลดีต่อทางการเมือง ต่อประเทศอย่างมหาศาล คราวนี้อย่างไรก็ตามระบบนี้ก็ใหม่ ผมว่าน้อยคนที่ศึกษาแล้วเข้าใจระบบนี้ ตัวผมเองนี่ก็ยอมรับว่าแต่เดิมผมก็ไม่ได้ศึกษา เพิ่งมาศึกษาครั้งแรกเมื่อเราประชุมกันที่ชะอำ แล้วก็ได้มีการนำเสนอเรื่องนี้ ผมก็ได้ศึกษาเรื่องนี้มา ก็ปรากฏว่าระบบนี้มันเหมาะที่จะนำมาใช้ในประเทศไทยเรา แต่อย่างไรก็ตามมันเป็นเรื่องใหม่ หลายคนก็ยังไม่รู้ แม้แต่พวกเราในบางครั้งเราก็ยังบอกมันเป็นไปได้อย่างไรอะไรต่าง ๆ พวกนี้ เพราะฉะนั้นผมอยากจะขออนุญาตท่านประธานว่าในประเด็นของการทำความเข้าใจกับระบบสัดส่วนที่เราจะนำเสนอในการแปรญัตติในเรื่องรัฐธรรมนูญที่เรากำลังร่างอยู่เป็นอย่างไร ผมจะกราบเรียนท่านประธานว่าขออนุญาตให้อาจารย์คมสันลองอธิบายว่าหลักการของระบบสัดส่วนที่ใช้กันอยู่ในประเทศนิวซีแลนด์หรือแม้แต่ในประเทศเยอรมันมีหลักการโดยสรุปว่าอย่างไร

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

อุทัยวรรณ ๓๕/๒

นายคมสัน โพธิ์คง : ขออนุญาตท่านประธานครับ คมสัน โพธิ์คง กรรมการครับ
คือเรื่องระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วน พอดีทางกฤษฎีกาทำเอกสารมาส่วนหนึ่ง เพียงแต่ว่าในเชิงตำรา
อาจมีความแตกต่างกันอยู่พอสมควร อย่างเช่น เรื่องระบบ Mixed Member Proportional ที่ไประบุว่า
เป็นระบบ Mixed ในบางตำราก็เป็น Proportional แล้วเยอรมันก็จะเป็น Proportional นะครับ MMP ที่เห็น
นี่เป็น Proportional ที่นี้ในระบบการเลือกตั้งจะเห็นว่า แม้แต่ในเอกสารหรือว่าเท่าที่ศึกษา ก็คือระบบใหญ่
มี ๓ ระบบ ส่วนอื่น ๆ จะเป็นระบบตัดแต่งที่แตกต่างแล้วก็อยู่ที่รูปแบบของวิธีการในการคิดคะแนน
และกระบวนการในการใช้วิธีการเลือกตั้งทั้งหลาย -----

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ในระบบแบบใหญ่ที่เห็นกันก็คือเรื่องระบบของเสียงข้างมากนะครับ อันนี้ผมทราบเรียนว่า เรื่องระบบเสียงข้างมาก ประเทศไทยเคยใช้ก่อนปี ๒๕๔๐ ใช้มาก่อนแล้ว เพียงแต่ว่าปัญหาของระบบการเลือกตั้งปี ๒๕๔๐ ก็มีปัญหาระดับหนึ่งที่ทำให้ระบบเสียงข้างมากของเราไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของระบบเสียงข้างมากที่แท้จริง เพราะถ้าระบบเสียงข้างมากที่แท้จริงและยึดหลักแบบระบบที่ถูกต้อง ๑ เขต ๑ คน ในระบบเสียงข้างมากที่แท้จริงนี้ ผลที่ออกมาจะต้องได้ในลักษณะที่มีรัฐบาลเสียงข้างมากพอสมควรที่จะบริหารประเทศได้ ซึ่งปรากฏการณ์นั้นก็เกิดขึ้นในหลายประเทศที่มีรัฐบาลเสียงข้างมาก และข้อดีของระบบนี้ก็คือมันมีรัฐบาลที่มีความเข้มแข็งเพียงพอ แล้วก็มีจำนวนที่นั่ง สส. ในระบบรัฐสภาเพียงพอที่จะทำการผลักดันนโยบายไปสู่การปฏิบัติในรูปแบบของการตรากฎหมาย หรือกระบวนการในการบริหารในรูปแบบต่าง ๆ ได้เต็มที่ แต่ข้อเสียของระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากก็คือ ทำให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า เผด็จการรัฐสภา เกิดขึ้นได้ง่ายเช่นเดียวกัน ในบางประเทศการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากส่งผลทำให้ผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้มีอำนาจนั้น มีอำนาจเกินควร จนกระทั่งเกิดระบบของการเป็นเผด็จการ แล้วก็ไม่ฟังเสียงผู้หนึ่งผู้ใดเกิดขึ้นได้ ทีนี้ปี ๒๕๔๐ ของเรานี้มีปัญหาตรงนี้ครับว่า ก่อนปี ๒๕๔๐ ประเทศไทยใช้ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากมาก่อน แต่ที่เราไม่เอามาให้ครบถ้วนสมบูรณ์ เราเอาระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก แต่เอาวิธีการคิดคะแนนแบบบล็อกโหวตมา ก็คือเป็นพวง พวงละ ๓ คน แล้วให้ประชาชนเลือกได้ ๓ คน สิ่งก็ตามมาก็เกิดปรากฏการณ์ขึ้น ๒ - ๓ ประการ

ประการที่ ๑ ปัญหาสำคัญเลยที่เราจะต้องตอบให้ได้ในเชิงวิชาการ ก็คือว่า ความเสมอภาคของประชาชนในการใช้สิทธิ ไม่มีทางเท่ากันแน่ ในประเด็นของการเลือกตั้งเป็นพวง ๓ คน เพราะว่าจังหวัดระนองอย่างไรก็ได้แค่ ๑ คนวันยังค่ำ หรือจังหวัดกระบี่จะได้แค่ ๒ คน ก็ ๒ คนวันยังค่ำ ขณะที่จังหวัดที่ติดกันบางเขตเลือกตั้ง เช่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี หรือจังหวัดนครศรีธรรมราช บางเขต ๓ คน บางเขต ๒ คน ซึ่งมีปัญหาว่าแม้แต่ในจังหวัดเดียวกันก็ยังมีปัญหาเรื่องความเสมอภาคในการใช้สิทธิ

ปัญหาประการที่ ๒ ก็คือว่า ในบางเขตเลือกตั้งประชาชนเลือกทั้งหมดเลย เหมือนที่เราเรียกว่า ถ้าเราได้ฟังจากปากคำของผู้แทนพรรคการเมือง มีผู้แทนพรรคการเมืองหนึ่ง ในวันที่ได้ประชุมของอนุกรรมการ กรอบที่ ๒ บอกว่าชอบระบบนี้มาก เพราะว่าถ้าผมลงเลือกตั้งใหม่ ๆ ผมทำอะไรไม่เป็น ผมยังพออาศัยคนเก่าได้ ซึ่งถ้าเป็นคนดี ไม่มีปัญหา แต่ว่าปัญหาก็คือส่วนใหญ่ที่ไปเกาะตรงนั้น มีปัญหาบางคนก็ใช้เงินเข้ามาเท่านั้นเอง แล้วขอเกาะหัวหน้าทีมเข้าไป ก็เลยกลายเป็นผู้แทนตัวจริงหนึ่งอีก ๒ ก็กลายเป็นคนที่ไม่เคยทำอะไรกับพื้นที่ หรือไม่เคยมีการแสดงคุณงามความดีอะไรในพื้นที่มาก่อน แล้วสิ่งที่ตามมาก็คือว่า ไปเกิดระบบมุ้งเล็กขึ้นในพรรคใหญ่ เพราะว่าการได้หนึ่งเขตเลือกตั้งของตัวนี้สามารถที่จะต่อรองตำแหน่งบางประการได้ในกรณีที่เป็นรัฐบาลขึ้นมา

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ

สุพิชชาย์ ๓๖/๒

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ปรากฏการณ์ข้อที่ ๓ คือ ประชาชนเลือกมา ๓ ในพื้นที่เดียวกันนี้ครับ เขตเดียวกัน เลือก ๓ เบอร์เลย ไม่ได้ตรงกันเลย ผลก็เลยออกมาสู่ปี ๒๕๔๐ ก่อนปี ๒๕๔๐ ที่เราได้เห็นก็คือว่า ทั้ง ๓ นี้จะครับ ไปส่งผลตอนไปรวมคะแนนที่นั่น สส. ในสภา กลายเป็นพรรคเล็กกระจายไปหมด เป็นเบี้ยหัวแตก สุดท้ายก็ไปสู่ระบบรัฐบาลผสม เพราะฉะนั้นระบบการเลือกตั้งเมื่อก่อนปี ๒๕๔๐ จึงเป็น ปัญหา เพราะว่าเราเอาระบบเขามา แล้วเอาไปผสมวิธีการอีกวิธีการหนึ่ง ก็เลยเกิดปัญหาในรูปแบบที่เห็น เกิดขึ้น แล้วก็การเมืองไม่มีเสถียรภาพ จุดอ่อนอีกประการหนึ่งของระบบก่อนปี ๒๕๔๐ ก็คือว่า การแข่งขัน ในเขตพื้นที่มีสูงครับ และเป็นการแข่งขันชิงดีชิงเด่นในเชิงความนิยมตัวบุคคลมากกว่านโยบายของพรรค พรรคการเมืองถ้าทำได้นะครับ แทบจะไม่มีกานำเสนอ นโยบายของพรรคการเมืองในเขตพื้นที่ในการ หาเสียงในแต่ละแห่งเลย เพราะฉะนั้นสิ่งที่ตามมาก็คือ ระบบก่อนปี ๒๕๔๐ นอกจากจะได้พรรค เบี้ยหัวแตกแล้ว ยังเป็นการดำเนินการของพรรคการเมืองที่ไม่มีนโยบายในการดำเนินการอีกด้วย นั่นคือ ปัญหาที่ก่อนปี ๒๕๔๐ พอปี ๒๕๔๐ ก็เปลี่ยนวิธีการครับ เปลี่ยนวิธีการก็คือว่า เห็นว่าเดิมมีปัญหาก็ต้อง สร้างความเข้มแข็งเพื่อจะไปอุดช่องว่างเรื่องของการไม่มีเสถียรภาพ การไม่มีนโยบายพรรค ก็ไปเอาระบบ การเลือกตั้งที่เป็นระบบการเลือกตั้งผสม โดยยึดหลักเสียงข้างมากเป็นหลัก แล้วก็เอาระบบบัญชีรายชื่อ เป็นโบนัส อย่างที่อาจารย์จรัญได้พูดถึงเมื่อสักครู่นี้ครับ แล้วก็ก็เป็นปัญหาที่ตามมาก็คือว่า ๑. ข้อดีของ ระบบปี ๒๕๔๐ คือเกิดรัฐบาลเสียงข้างมากอย่างชัดเจน อย่างในตัวเลขที่เห็นนี้ครับ ในการเลือกตั้ง ปี ๒๕๔๔ นี้เห็นได้ชัดที่สุด ได้มากจนกระทั่งเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจไม่ได้เลย เพราะคะแนนตัวที่นั่น ฝ่ายค้านไม่ถึง -----

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ปัญหาก็คือว่าในปี ๒๕๔๐ เกิดระบบของเสียงข้างมาก รัฐบาลเข้มแข็ง แต่ข้อดีของมันก็คือ หลังปี ๒๕๔๐ พรรคต้องแข่งกันในเชิงนโยบายมาตลอด สิ่งที่ได้เป็นผลประโยชน์ของปี ๒๕๔๐ จากรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ ไม่ใช่ข้อเสียเสียทีเดียวนะครับ ข้อดีก็คือขณะนี้รัฐบาลหรือพรรคการเมืองแข่งขันในเชิงนโยบาย และจะถอยกลับไปสู่เรื่องของการแข่งขันในเชิงตัวบุคคลอีกนี่ดอยลำบากแล้ว เพราะว่าประชาชนเริ่มมองที่ตัวนโยบายพรรคการเมืองมากขึ้นกว่าเดิม เพราะฉะนั้นระบบปี ๒๕๔๐ ก็มีข้อดีและมีข้อเสีย ข้อเสียก็คือเราได้ระบบเผด็จการรัฐสภาเกิดขึ้น อันนี้เป็นปรากฏการณ์ที่เห็นได้ชัด แล้วก็ปรากฏการณ์ที่อยู่ในคำพิพากษาของศาลรัฐธรรมนูญด้วยว่า ระบบตรงนี้ไปส่งผลให้เกิดปัญหาของสิ่งที่เรียกว่า เผด็จการรัฐสภา และไร่การตรวจสอบอย่างสิ้นเชิงเกิดขึ้น และเมื่อไปบวกกับการเลือกตั้ง สว. และทำการแทรกแซงองค์กรอิสระทำให้องค์กรอิสระมาทำงานให้กับผู้มีอำนาจ และ สว. ทำหน้าที่เป็นลูกน้อง สส. อย่างที่เคยเกิดขึ้นมาแล้ว ระบบนี้ยังมีปัญหาก่อให้เกิดผลกระทบที่ค่อนข้างร้ายแรงกว่าที่เราได้คิดมากนัก เพราะว่ามันเกิดปัญหาขึ้นมาแล้ว และปัจจุบันก็ยังแก้ไขปัญหานั้นอยู่ เพราะฉะนั้นระบบการเลือกตั้งปี ๒๕๔๐ ที่ต้องการให้เกิดระบบการเลือกตั้งแบบผสมที่มีเสียงข้างมากในลักษณะที่พรรคใหญ่แล้วใหญ่ยิ่งขึ้น และพรรคเล็กก็จะเล็กลงไปนี่นะครับ สุดท้ายถ้าท่านสังเกตนะครับจากตัวเลขที่ขึ้นใน PowerPoint การเลือกตั้งปี ๒๕๔๔ สุดท้ายเหลือแค่ ๔ พรรคนะครับ จากเดิมก่อนหน้านี้มันมีอยู่ ๖ - ๗ พรรค ถ้าเราเลือกไปเรื่อย ๆ นะครับจะเหลือแค่ ๒ พรรค แล้วก็จะเป็น ๒ พรรคที่จะมีปัญหาในการตรวจสอบในการดำเนินการนโยบายด้วย เพราะฉะนั้นผมคิดว่าในแง่ระบบการเลือกตั้งแบบผสมที่เราใช้เมื่อปี ๒๕๔๐ กับการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากที่ใช้ก่อนปี ๒๕๔๐ มันไปไม่ได้แล้วสำหรับระบบการเมืองไทย ด้วยเหตุผล ๒ ประการก็คือว่า

ประการที่ ๑ ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากก่อนปี ๒๕๔๐ มันไม่มีการที่จะมาไขว้กันในเรื่องของนโยบายของพรรคการเมือง ซึ่งถ้าเมื่อใดพรรคการเมืองต่อสู้ในเชิงนโยบายแล้ว ประชาชนจะได้ประโยชน์สูงสุดจากการได้ดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองนั้น

ประการที่ ๒ ก็คือว่าในแง่ของระบบผสมที่เอามาใช้ มันก่อให้เกิดเผด็จการรัฐสภา และมันมีตัวแบบเกิดขึ้นแล้วในปี ๒๕๔๔ และปี ๒๕๔๘ ผมคิดว่าตรงนั้นเป็นบทเรียนสำคัญที่เราจะต้องระมัดระวัง เพราะว่าถ้าเรายังเดินตามในระบบเดิมอีก ปัญหาเดิมก็จะกลับมาสู่ตรงจุดนี้อีก ทั้งนี้ในแง่ข้อเสนอของระบบการเลือกตั้ง ท่านอาจารย์เกริกเกียรติได้พูดถึงระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วน ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนไปแก้ปัญหของการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากที่คะแนนเสียงของประชาชนที่เลือกพรรคเล็ก ๆ หรือเลือกพรรคที่ได้คะแนนรองลงมาในเขตเลือกตั้งไม่ได้เอามาคำนึงถึง จะเห็นได้ว่าการเลือกตั้งบางครั้งการชนะคะแนนนิยมบางครั้งอาจจะไม่ถึง ๕๐ เปอร์เซ็นต์ แต่พรรคที่ได้ไม่ถึง ๕๐ เปอร์เซ็นต์ เช่นได้ ๔๐ เปอร์เซ็นต์ ได้ สส. ไปแล้วทำการบริหารประเทศ แต่คนอีก ๖๐ เปอร์เซ็นต์ที่ไม่ได้เลือกพรรคนั้นต้องยอมรับการบริหาร

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ประเทศของผู้แทนของคนอีก ๔๐ เปอร์เซนต์ ซึ่งระบบนี้ในต่างประเทศหลายประเทศฝรั่งเขามองว่ามันไม่เป็นธรรม ก็เลยมีการคิดการเลือกตั้งที่จะทำอย่างไรก็ได้ ให้คะแนนเสียงของประชาชนในการนิยามพรรคนั้นได้รับการคำนึงถึง และมีที่นั่งของ สส. ของตัวเองได้ ก็เลยเกิดระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนเกิดขึ้น ระบบสัดส่วนแบบดั้งเดิมมันจะไม่มีการมาพูดถึงในเรื่องของเขตเลือกตั้ง จะพูดถึงเรื่องของระบบบัญชีรายชื่อเป็นหลัก เพราะฉะนั้นปัญหามันก็จะมีการพัฒนาการตามลำดับว่า มันมีปัญหาอยู่จุดหนึ่งก็คือว่า Party list ไม่มีการเชื่อมโยงกับพื้นที่ ก็สร้างระบบขึ้นมา โดยเยอรมันก็สร้างระบบของการที่เป็นระบบ Mixed Member Proportional ก็คือเอามาผสมกันในระบบเขต แล้วก็ระบบของบัญชีรายชื่อ แต่ยึดคะแนนสัดส่วนของประเทศในแง่ของระบบของความนิยมของประชาชนเป็นหลัก ซึ่งตรงนี้ผมคิดว่าความจำเป็นในเรื่องของระบบสัดส่วนในเมืองไทย ผมคิดว่ามันถึงเวลาแล้วครับที่จะต้องกลับมาพูดถึงในเรื่องของการเลือกตั้งที่คำนึงถึงเสียงของประชาชน เพราะมีฉะนั้นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผ่านมา เป็นการสะท้อนครับว่า ๑๐ ล้านเสียงที่ No Vote เขาไม่พอใจกับการได้คะแนนเสียงของ ๑๖ ล้านเสียง แล้วปัญหาก็คือว่าในแง่กลไกทางการเมืองภายใต้ระบบการเลือกตั้งแบบเดิม มันไม่ตอบสนองต่อความต้องการของเสียงข้างน้อยหรือจำนวนของเสียงของประชาชนที่เขาไม่เห็นด้วยกับการบริหารในระบบนั้น เพราะฉะนั้นจึงต้องกลับมาสู่ตรงที่ว่า ต้องสร้างระบบของความนิยมที่แท้จริงให้กับประชาชน ทีนี้ในระบบที่เราเสนอไว้ ผมคิดว่าเราเริ่มเดินมาในแง่ของระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนแล้ว แต่ในจำนวนของวิธีการในการที่จะคิดคะแนน จำนวนการคำนวณที่นั่งนั้น ผมคิดว่าเรายังไม่ตรงกับระบบสัดส่วนอยู่ การเขียน สามร้อยยี่สิบ แปดสิบ มันอาจจะเปไปได้ทั้งไปในสู่ระบบของโบนัส รวมทั้งไปสู่ระบบของเขตเขตที่นั่ง ไม่ใช่เขตเขตคะแนนเสียงไปสู่ระบบของการเขตเขตที่นั่ง แต่ก็ยังไม่ใช่สัดส่วนที่แท้จริงของประชาชนในการที่จะได้ขึ้นมา เพราะอาจจะเกิดทั้งกรณี ๓๑๐ ได้คะแนนประมาณ ๖๐ กว่าเปอร์เซนต์ ก็เกินกว่าคะแนนเสียงที่นิยมก็ได้ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าสัดส่วนที่มันยังไม่นิ่ง ผมคิดว่าที่ประชุมต้องพิจารณาให้ดีในแง่ของจำนวนด้วยครับ ขอบพระคุณครับ

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ประธาน : เชิญท่านวิจิตรครับ

นายวิจิตร สุระกุล : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม วิจิตร สุระกุล เรื่องการเลือกตั้งคราวนี้นะครับ ก็มองกันได้หลายแง่หลายมุม แล้วก็ได้มีการศึกษาค้นคว้ากันมาสด ๆ ร้อน ๆ นะครับ แต่ความจริงการเลือกตั้งมันไม่ได้ศึกษากันวันนี้ ศึกษาตั้งแต่สมัยกรีก สมัยโรมันมาเรื่อย จนในที่สุดก็เพิ่งไปพัฒนาที่ในอเมริกา มีการเลือกตั้งใช้หย่อนบัตรลงคะแนน มันหย่อนบัตรกันเมื่อปี ๑๘๘๘ นะครับ เมื่อ ๒๔๓๑ นี่เองที่มีการออกเสียงลงคะแนน ซึ่งในขณะนี้เราเรียกว่า ลงคะแนนในระบบ ออสเตอร์เลียน ไตลอท อย่างขณะนี้ที่เราลงคะแนนอยู่ในประเทศไทย แต่การเลือกตั้งต่าง ๆ มันก็ไม่ใช่ว่าจะเป็นอย่างใหม่ เขาศึกษากันมา ค้นคว้ากันมาอย่างมากมาย แล้วก็มากมายกว่าที่เรานั่งคิดกันอยู่ในขณะนี้ เขาศึกษาจนถึงขนาดที่ว่าพื้นฐานของการเลือกตั้งมี ๔ ระบบ ระบบหนึ่งก็คือ ระบบ Geographical representation หมายความว่าเลือกตั้งตามสภาพภูมิศาสตร์ ๒. เลือกตั้งตามระบบสัดส่วนเรียกว่า Proportional representation Proportional ก็มี ๒ ระบบ คือ ๑. List system ที่เราทำคราวก่อนนี้ ปี ๒๕๔๐ แล้วอันที่ ๒ เลือกตั้งในระบบ Heir system อันที่ ๓ ก็คือ ระบบ Functional Representation คือเลือกตั้งตามอาชีพ และเลือกตั้งวิธีที่ ๔ ก็คือเรื่องอื่น ๆ มี ๔ วิธีครับทั่วโลกนี้ศึกษากันมานานหมดแล้ว และเขาศึกษาด้วยว่าระบบสัดส่วนนะครับ ไม่ว่าจะ Proportional representation หรือว่า Heir System นะครับ เป็นระบบที่ไม่ดี ผมอ่านให้ฟังก็ได้ Deflect abroad method ถ้าใครมาดูให้มาดูที่นี้ได้ แล้วก็ตัวนี้เป็นตัวที่เป็นปัญหาให้กับฝรั่งเศส ฝรั่งเศสรัฐธรรมนูญฉบับมหาชนรัฐที่ ๓ มหาชนรัฐที่ ๓ เลือกตั้งเหมือนประเทศไทย แต่ดั้งเดิมเหมือนกัน พอถึงที่ ๔ ไปลอกเอาระบบของสวิตเซอร์แลนด์กับของเยอรมันมาทำเป็น Proportional representation นะครับ แล้วก็เกิดปัญหาเกิด Sprinter party พรรคการเมืองเกิดขึ้นมามากมาย ๔๐ กว่าพรรค จนเกิดปัญหาต้องไปเชิญเดอโกลด์มาแก้ปัญหานะครับ แล้วตำรารัฐศาสตร์ ทุกตำราบอกพวกเขา Deflect of abroad method ไม่ว่าจะ Proportional representation ก็ดี List System ก็ดี Heir system ก็ดี เขาพูดได้ว่าเป็นพวก Obsolete ถ้าสมัยนะครับเขาไม่ใช้กัน ของเราก็นึกอะไรขึ้นมาไม่ทราบก็ไปเห็น ๆ เขามา ก็คิดจะเอามาใช้ อันนี้ต้องสังเกตนะครับ ถ้าพวกเราเคยจำได้เมื่อตอนที่กรมหมื่นนราธิปพงษ์ประพันธ์พิจารณาวิจารณ์รัฐธรรมนูญของประเทศไทย ฉบับ ๒๔๗๕ ท่านพูดไว้คำหนึ่งบอกว่าจะไปเขียนรัฐธรรมนูญอย่างไรก็แล้วแต่ ถ้าหากว่ามันไม่เป็นประโยชน์กับเรา เราไม่เคยชิน ไม่ใช่ประเพณีเราแล้วอย่าไปเที่ยวรับมาใช้ นะครับ มันก็ไปตรงกับหลักการเขียนรัฐธรรมนูญสมัยใหม่นี้แหละ Nature of constitution เขาจะเขียนไว้ข้อหนึ่งเลยว่า อะไรก็ตามที่ไปรับลอกมาจากต่างประเทศ ถ้าไม่จำเป็นเขาบอกว่า มักจะไม่ประสบความสำเร็จ Nature of constitution เป็นหลักการเขียนรัฐธรรมนูญสมัยนี้มีอยู่

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

สุภาภรณ์ ๓๘/๒

๖ - ๗ ข้อ ห้ามข้อนี้ไว้ ที่นี้เมื่อเรามาดูเหล่านี้แล้ว เรามามองว่าเราจะเลือกแบบไหนดี จะเลือกแบบที่ว่า Proportional representation หมายความว่าเลือกพรรคเดียว เป็น ๓ พรรค หรือเลือกทั้งจังหวัด จังหวัดหนึ่ง อาจจะ ส.ส. ๕ คนก็ได้ เลือกเรียงตามนั้นก็ได้ -----

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

หรือจะไปแบ่งเขตเป็นชุดละ ๓ ชุดละ ๓ ก็แล้วแต่ อย่างนั้นเขาเรียกว่า Multi Member District Multi Member District เขาใช้วิธีนับคะแนนเรียงลำดับเข้ามา เรียกว่า Plurality นี่มันเป็นหลักรัฐศาสตร์ที่เขาเรียนมา ส่วนที่ใช้ Single Member District นะครับ หมายความว่าเลือกเป็นเขต ๆ ในสหรัฐอเมริกา มีเลือกตั้งทั้งหมด ๔๓๕ เขต ผมมีเอกสารอยู่ว่าในรัฐไหนมีกี่เขต แล้วก็เมื่อเลือกตั้งขึ้นมาแล้วบางรัฐก็หมายความว่าไม่มีผู้เลือกตั้งแข่ง Un off post ไปเลย เลือกตั้งผ่านไปเลยโดยไม่ต้องลงคะแนนเสียง อันนี้ก็มาเกิดปัญหาในบ้านเราเมื่อวานขึ้นนี้ครับ ที่ว่าไปรับจ้างลงคะแนนอะไรต่ออะไรกันนี้ ความจริงในอเมริกาไม่เกิด เพราะมันถือว่าเมื่อไม่มีคู่แข่งก็ได้ไปเลย ที่นี้เมื่อเราเลือกอย่างนี้แล้วอยู่ที่ว่าเราจะเลือกแบบไหน จะเลือกแบบ Multi Member District หรือจะเป็น Single Member District ถ้าเป็น Single Member District ก็หมายความว่า เลือกตั้งเขตละคน Knockout กันไปเลย Knock กันเป็นราย ๆ เหลือคนเดียว ๆ หรือจะเลือกเป็น Multi Member District ก็ได้ โดยจะเอาจังหวัดเดียว จังหวัดนั้นอาจจะจะมี ๑๐ คน ก็เลือกเรียงจาก ๑ ถึง ๑๐ ไปเลย แต่มันจะเกิดปัญหาคอนนี้ มันจะเกิดปัญหาคอนที่เขาเรียกว่า Random Voting Random Voting หมายความว่า ออกคะแนนเสียงเรียกว่าจำนวนผู้เลือกตั้งมันมากก็เลยมั่ว แต่ถ้าเป็นจังหวัดละ ๔ - ๕ คน ใช้ Random Voting ก็ไม่เกิดปัญหา เพราะสามารถจะรู้ว่าใครเป็นใคร เมื่อเป็นอย่างนี้แล้วผมคิดว่ามันจะดีกว่าไปทำเป็น Proportional Representation นี่นะครับ

ที่นี้มาพูดถึงเรื่องประเทศ ที่ว่าเราควรจะทำอย่างไรประเทศไหน อันนี้เป็นหลักรัฐศาสตร์เป็นหลักอยู่ว่าเราจะไปดูตัวอย่างประเทศไหนที่เราอยากเห็นไปดู ต้องดูว่าหลักการมันอยู่อย่างไรนะครับ หลักการเขาเอาอย่างไรกัน หลักการในการเลือกตั้งมี ๓ วิธี คือ

๑. Simple วิธีที่ง่ายที่สุด ง่ายนะครับ
๒. Convenience เกิดความสะดวก
๓. Safety Expense หมายความว่า ประหยัด

สามอย่างนี้เป็นหลัก นี่คือหลักของการเลือกตั้ง ในสหรัฐอเมริกาก็มีปัญหาในบางแห่ง มีปัญหาคอนที่ว่า พอเลือกเป็น Proportional ในอเมริกาไม่มีเลือกแบบสัดส่วน แต่ว่าในเขตเลือกตั้งท้องถิ่น มีสัดส่วนบางแห่งนะครับ เขาเลือกกัน เมื่อมีสัดส่วนแล้วเกิดปัญหา ๒ ประการคือว่า ต้องนำเอาคะแนนไปนับที่ส่วนกลาง เพราะว่าพวกระบบสัดส่วนนี้มันนับที่เขตไม่ได้ นับที่หน่วยเลือกตั้งไม่ได้ มันจะเกิดปัญหา ผมเรียนอีกอย่างหนึ่งว่าการที่เราจะไปเลือกเอาประเทศไหนมาใช้ก็ต้องระวัง บางประเทศพลเมืองน้อยมาก อย่างนิวซีแลนด์นี่นะครับ นิวซีแลนด์มีพลเมืองอยู่ในปี ๒๐๐๓ ๓,๙๐๐,๐๐๐ คน เรียนให้ทราบนะครับ ไม่ได้ว่าอะไรกัน แล้วก็ประมาณว่าในปี ๒๐๕๐ นิวซีแลนด์จะมีพลเมือง ๔,๕๐๐,๐๐๐ คน ประเทศเล็ก ๆ นี่ทำง่ายนะครับ แล้วนิวซีแลนด์นี้ทราบไหมครับ เป็นประเทศเดียวในโลก ที่ให้สิทธิสตรีเลือกตั้งเป็นอันดับแรกของโลกเลย ก่อนอเมริกาอีกครับ ส่วนมากเรามักจะไม่ว่านิวซีแลนด์นี่คนเขาขนาดไหน

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ

เบญจกุล ๓๙/๒

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ส่วนสวีตเซอร์แลนด์ก็เหมือนกัน พลเมืองของสวีตเซอร์แลนด์นี้พูดง่าย ๆ ว่าเหลือกินเหลือใช้ ดีกว่าประเทศเราเยอะ แล้วก็พลเมืองมีความรู้ความสามารถมาก แล้วก็พลเมืองไม่ทำอะไรหรอกครับ มีไม่เยอะ สวีตเซอร์แลนด์มีพลเมืองอยู่ ๗,๒๐๐,๐๐๐ คน อันนี้ปี ๒๐๐๓ พลเมืองไม่มากนักครับ ถ้าเราเอาพวกนี้มาเปรียบเทียบกับเราแล้ว ประเทศไทยขณะนี้ในปี ๒๐๐๗ พลเมืองประเทศไทยเป็นลำดับที่ ๑๙ ของโลก

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

กรุงเทพฯ นี่นะครับ ความหนาแน่นประชากรเป็นลำดับที่ ๑๙ ของโลกเหมือนกัน ประเทศไทยก็เป็นลำดับที่ ๑๙ เพราะฉะนั้นถ้าเอาสิ่งเหล่านี้มาคำนึงด้วยแล้วจะต้องระมัดระวังมากนะครับว่าเราจะใช้เลือกตั้งระบบไหนดี ขอขอบคุณครับ

ประธาน : ท่านวิจิตรครับ ประเทศที่ท่านยกขึ้นมานี้นักการเมืองอย่างบ้านเราใหม่ครับ

นายวิจิตร สุรกุล : เดี่ยวผมเรียนนะครับ นักการเมืองที่เรามีอยู่ในขณะนี้เนื่องจากว่าเราไม่ยึดกติกาจนครบ เมื่อเป็นรัฐบาลแล้วต้องให้นายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง เมื่อประชาชนมอบหมายให้รัฐบาลบริหารประเทศแล้ว ต้องให้อำนาจในการบริหารเขา ต้องมีอำนาจในการแต่งตั้งตัวคน หลักของการมอบอำนาจมี ๓ อย่าง ๑. Delegate Authority properly คุณต้องมอบให้เขาแต่งตั้งได้ ๒. Never chore circuit อย่าไปแทรกแซงก้าวก่ายเขา ๓. ต้อง Support คุณทักษิณนี่ครับ ถ้าหากว่ามอบอำนาจให้ไปนะครับ ไม่กล้าทำอย่างนี้หรอก แต่ที่นี้พอเราไม่มอบอำนาจให้เขา เขาก็เลยใช้วิธีเบี้ยว ทำอย่างอื่นแทรกแซงและตัวเองไม่ต้องรับผิดชอบ พอมีเรื่องขึ้นมารัฐบาลก็ไม่ต้องรับผิดชอบ ลองแต่งตั้งให้รับผิดชอบเองสิครับ จะไม่กล้าทำ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : อยากเรียนถามท่านจรัญที่เป็นประธานอนุกรรมการรอบนี้โดยเฉพาะได้ฟังดูแล้วท่านยังมีความเห็นอย่างไรบ้างครับ ถ้าท่านพูดไม่ถูกอย่างไร ท่านสุพจน์จะเป็นคนแก้ไข

นายจรัญ ภัคดิธนากุล : ผมจะพยายามระวังครับท่านประธานที่เคารพ ผมคิดว่าประเด็นนี้สับสนในวงข้างนอกมาก ผมลองพยายามที่จะอธิบายชี้แจงแล้ว พอจบแล้วเขาก็บอกว่าไม่รู้เรื่อง อันนี้อาจจะต้องหาวิธีบรรยายใหม่ ที่นี้ในหมู่พวกเรา ๓๕ คน ท่านประธานครับ เข้าใจยังไม่ตรงกันเลย นี่คือความยุ่งของปัญหา เพราะฉะนั้นเพื่อให้ไม่ยุ่ง ผมคิดว่าน่าจะต้องหาแนวทาง ๆ ไม่ได้ถือเป็นข้อยุติ ขอบยาย ๆ ก่อนว่า ๑. ชาวเสียงก่อนว่าเราจะเดินไปแบบเขตสี่ร้อยคน แล้วไม่คำนึงถึงเรื่องบัญชีเลยเอาใหม่ ถ้าเอาจบเลย ง่ายเลย แต่ถ้าบอกไม่เอา เราก็มาดูว่าถ้าต้องใช้บัญชี เราพูดกันให้ชัดก่อนว่าไม่เอาแบบบัญชีปี ๒๕๔๐ แบบที่ขึ้นบน PowerPoint นั้นะครับ แบบเนื้อหนูปะเนื้อข้าง แบบโบนัด อย่างนี้ไม่เอาหรือว่าจะเอา พูดกันให้ชัดก่อน จะได้เข้าใจตรงกัน แล้วเดี๋ยวค่อยลงรายละเอียด แล้วสมมุติว่าเสียงใหญ่ ๆ กว้าง ๆ ดูแล้วออกไปในทางว่า ไม่เอาบัญชีแบบปี ๒๕๔๐ ก็คือเอาบัญชีแบบสัดส่วน แบบของเยอรมัน แบบของนิวซีแลนด์อย่างนั้นะครับ ก็จะต้องมาตัดสินใจกัน Debate กันประเด็นที่ ๓ ว่า แล้วเราจะเอาแบบสัดส่วนเต็มรูปแบบเยอรมันสองร้อยกับสองร้อย หรือว่าจะเอาเพียงแค่ครึ่งทางสามร้อยยี่สิบกับแปดสิบ แบบที่เรานำเสนอออกไปในร่างที่ ๑ นี่ผมคิดว่าถ้าเราตั้งแนวกว้าง ๆ อย่างนี้ก่อนแล้วค่อยอภิปรายกันน่าจะดีกว่า ดีกว่าอภิปรายกันแล้วสับสนไปหมด แล้วตัดเรื่องเขตเดียวเบอร์เดียว เรื่อง ๓ คนเขตเดียว เรื่องอะไร

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ประกาศลักษณะ ๔๐/๒

อย่างอื่น เขาเฉพาะประเด็นนี้ก่อน อย่าเอาเรื่องอื่นเข้ามาปน ไขใหม่ครับ ถ้าอย่างนี้ผมคิดว่าเราชัดเจนแล้ว
แล้วเรื่องอื่นไม่ยากแล้วครับท่านประธานครับ

- ๔๑/๑

คณะกรรมการการยก่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๐

นำพร ๔๑/๑

นายคมสัน โพธิ์คง : ท่านประธานครับเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ก่อนอื่นข้อมูลล่าสุด ปี ๒๐๐๗ เยอรมันมีประชาชน ๘๒ ล้านคน ใช้ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วน แล้วก็ปัจจุบันระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนผมคิดว่าขยายมากขึ้นมากกว่า ๗๐ ประเทศในปัจจุบันที่ได้ใช้ ทุกระบบการเลือกตั้งมีทั้งข้อดีและข้อเสียแต่นั้นแล้วแต่ระบบ แต่ว่าระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากผมคิดว่าเป็นระบบที่ในปัจจุบันที่ไว้ใช้กับเมืองไทยเป็นปัญหาอย่างยิ่ง เพราะว่าการเมืองของเราและนักการเมืองของเราค่อนข้างจะไม่มีคุณธรรม เพราะฉะนั้นระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากที่ใช้ในอเมริกา จริง ๆ แล้วเท่าที่ผมได้ สดับรับฟังมาจากคนที่เป็นคนอเมริกันเอง วันก่อนได้คุยกับอาจารย์ที่เป็นชาวอเมริกันคนหนึ่งเป็นคน แคลิฟอร์เนีย เขาบอกว่าคนอเมริกันก็เบื่อบริบทเลือกตั้งแบบนี้มากแล้ว เพราะว่ามันเหมือนกับคนอเมริกันมี กินอยู่ ๒ แบบ คือ โด๊กกับเบ็บซี่ ไม่มีชาติให้กินอะไรทำนองนั้นครับ กินอยู่แค่ ๒ แบบเท่านั้นเอง แล้วก็เป็ ทั้ง ๒ พรรค ไม่ใช่แค่ Republican เป็ทั้ง ๒ พรรค แต่ว่าในระบบที่มันผ่านมาเป็นระยะเวลาานจน ทำให้ ๒ พรรคนี้มีความแข็งแรงและใหญ่ขนาดนี้ก็ไม่รู้จะไปเปลี่ยนระบบอย่างไรจึงจะเหมาะสมในแง่ของ สภาพในปัจจุบันของคนอเมริกันเองที่เขาพูดถึงในเรื่องของระบบการเลือกตั้งของสหรัฐอเมริกาในปัจจุบัน เขาบอกเหมือนกับกินโด๊กกับเบ็บซี่มีให้เลือกอยู่ ๒ ยี่ห้อเท่านั้นเอง ไม่มียี่ห้ออื่นเลย เพราะฉะนั้นเรื่องของ ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนผมคิดว่าในแง่ของการไปรับฟังความคิดเห็นหลาย ๆ ส่วน เท่าที่ผมเคยไป ทดลองในการอธิบายที่จังหวัดตรัง มันเกิดปรากฏการณ์ที่ค่อนข้างแปลกเกิดขึ้นก็คือว่า มีการถาม ท่านประธานกรรมการการมีส่วนร่วมภาคใต้ได้ถาม ๓ ประเด็น

ประเด็นที่ ๑ ก็คือถามว่า จะเอาระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากไหม ๔๐๐ เขต ไม่มี บัญชีรายชื่ออะไรครับ ถามคำถามที่ ๒ คือจะเอาแบบ ปี ๒๕๔๐ หรือเปล่า มีปาร์ตี้ลิสต์ ๑๐๐ มีแบ่งเขต ๔๐๐ แล้วถามอันที่ ๓ ก็คือถามว่าเอาแบบสัดส่วนแบบเต็มรูปแบบเลย แต่ไม่ใช่ สามร้อยยี่สิบ แปดสิบ ผลโหวต ออกมาอย่างนี้ครับ หลังจากคุยกันไปสักพักแล้ว คนโหวตระบบเสียงข้างมากมีประมาณ ๒๐ กว่าคนในเวที ประมาณ ๔๐๐ เกือบ ๕๐๐ คน โหวตแบบที่ ๒ มีอยู่ประมาณสัก ๑๐ กว่าคน แล้วก็โหวตเอาแบบสัดส่วน ๓๗๐ กว่าคนในที่ประชุมวันนั้น ซึ่งมีการอธิบายข้อดี ข้อเสียในแต่ละระบบกันพอสมควร มีการโหวตอย่างนี้ ที่อื่นก็เป็นแบบนี้อีกหลายแห่ง ที่พอเข้าใจแล้วก็คิดถึงเรื่องเสน่ห์ของการเลือกตั้งแบบสัดส่วนที่ค่านึง คະแนนเสียงทุกคะแนนเสียงว่ามีค่าสำหรับประชาชนในการได้ที่นั่ง ที่นี้ประเด็นที่ ๑ ที่อาจารย์จรัญเสนอว่า จะคุยกันก่อนว่าจะเอาแบบไหน ๑. เสียงข้างมากเด็ดขาด หรือเสียงข้างมากอย่างเดียว หรือ ๒. จะเอาแบบ ปี ๒๕๔๐ หรือ ๓. จะเอาแบบสัดส่วน แล้วสัดส่วนค่อยมาคุยกันว่าจะเอาแบบไหน อาจารย์คิดว่าแค่ เพียงประเด็นนี้ก่อนใช้ไหมครับ ผมคิดว่าในประเด็นนี้ก็เป็นที่น่าจะตกลงกันในเบื้องต้นก่อนว่า มันเป็นส่วนไหนนะ แต่ผมยังมีความเห็นอย่างนี้ ท่านอาจารย์ครับ ถ้ายังอยู่ในร่างมันไม่ใช่สัดส่วน สามร้อยยี่สิบ แปดสิบ ผมคิดว่ามันเป็นระบบขดเขยที่นิ่ง แต่ไม่ใช่ขดเขยคะแนนเสียง ถ้าระบบสัดส่วน

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ

นำพร ๔๑/๒

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๐

มันจะเป็นระบบของการชดเชยคะแนนเสียงความนิยม เพราะฉะนั้นต้องเคลียร์ประเด็นตรงนี้ด้วย

ประธาน : เชิญท่านวุฒิสมา และท่านไพโรจน์

รองศาสตราจารย์วุฒิสมา ต้นไชย : กราบเรียนท่านประธานครับ ผม วุฒิสมา

กรรมการ ผมขออนุญาตอภิปรายตามที่ท่านรองประธานอนุกรรมการ กรอบที่ ๒ ให้ความเห็นนะครับ ผมคิดว่าถ้าทำความเข้าใจเรื่องความคิดเรื่องจำนวนว่าควรมี ส.ส. ระบบสัดส่วนหรือบัญชีรายชื่อหรือไม่ และก็เท่าไรนี้ ผมคิดว่าเหตุผลหลักที่เราอภิปรายกันวันนี้ มันเป็นหลักการที่บอกว่าเราต้องการให้คนกลุ่มหนึ่ง ซึ่งอาจจะมีประสบการณ์แล้วก็มีความสามารถ มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องหลายเรื่อง แต่อาจจะไม่ถนัด ในการที่จะไปหาเสียงในพื้นที่ เราก็เลยบอกว่าเพื่อทำให้ระบบนิติบัญญัติเข้มแข็งขึ้น ก็คือการหาคนที่ อาจจะมีความรู้อีกชุดหนึ่งที่มีความพร้อมอาจจะลงเป็นนิติบัญญัติ แต่ไม่ถนัดกับการลงพื้นที่เลือกตั้ง โดยตรง และเราก็มาพูดกันว่าปัญหาในเรื่องของ ๑๐๐ คนที่เป็นปัญหาอยู่เดิม แล้วก็กลุ่มนายทุนนี้ และก็กลุ่มที่เป็นรัฐมนตรีอย่างเดียวมันได้ถูกแก้ ที่ถูกแก้ก็คือการที่บอกว่า ส.ส. เขตก็เป็นรัฐมนตรีได้ โดยที่ไม่ต้องกำหนดว่าไม่ได้หลุดจาก ส.ส. เมื่อแก้แบบนี้แล้วนี้ ระบบบัญชีรายชื่อ หรือระบบสัดส่วนที่พูด กันวันนี้ มันก็เป็นคำอธิบายเพียงกลุ่มที่จะมาเสริมให้ระบบนิติบัญญัติเข้มแข็งขึ้น การออกกฎหมาย ต่าง ๆ เข้มแข็งขึ้นนะครับ -----

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

เพราะฉะนั้นผมเองด้วยความเข้าใจที่คิดว่าการอภิปรายวันนั้นแล้วก็มีการลงทุน ความเห็นส่วนใหญ่ก็เข้าใจแบบนี้ครับว่าแปดสิบ คือระบบที่ไม่ใช่เป็นบัญญัติเดียวของเขตประเทศ ซึ่งถ้าผมจำไม่ผิดท่านอาจารย์นครินทร์เป็นคนอภิปรายเรื่องนี้ว่า ระบบบัญชีอาจจะไม่ใช่ใช้เขตประเทศหรือเขตเลือกตั้ง แต่อาจจะมีเขตเลือกตั้งที่เล็กลงแล้วก็เป็นก็ได้ ฉะนั้นในระบบความเห็นบนพื้นฐานความคิดของผม ผมคิดว่าระบบบัญชีรายชื่อที่เพิ่มเติมมาแปดสิบคือส่วนเสริมระบบนิติบัญญัตินะครับ เพราะฉะนั้นผมยังคิดว่าประเด็นผมยังมีความเห็นในเชิงสนับสนุนระบบสามร้อยยี่สิบคน แปดสิบคน ตามข้อเสนอที่เราได้ไปรับฟังความเห็น สิ่งที่ต้องคิดต่อไปก็คือว่า ในระบบแปดสิบที่เป็นบัญชีรายชื่อหรือสัดส่วนก็ตาม ระบบก็คือว่ามันจะกาเลือกอย่างไร ซึ่งผมคิดว่าอันนี้มีความแตกต่าง ถ้าเป็นการกาคะแนนเดียว บัตรเดียว แล้วก็ใช้คะแนนของคนแพ้นับชดเชยในบัญชีรายชื่อ อันนี้ก็วิธีหนึ่ง กับอีกวิธีหนึ่งก็คือกลับไปแบบเดิมคือเหมือนกับปี ๒๕๔๐ แต่เป็นการกาสองบัตร ก็คือเขต แล้วก็มากาบัญชีรายชื่อ แต่การกาบัญชีรายชื่ออันนี้ก็ทำให้ระบบรายชื่อของคนที่จะเข้ามาจากภูมิภาคมากขึ้น เพราะเราพยายามแบ่งกลุ่ม แน่แน่นอนครับว่าเราอาจจะไม่ได้ชดเชยแบบ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ แต่ว่าระบบนี้ก็ทำให้พรรคต้องคิดถึงคนที่มีความสามารถทั้งในเขต และคิดถึงคนที่มีความสามารถ มีชื่อเสียง มีการยอมรับในบัญชี อันนี้ก็ทำให้พรรคต้องกลั่นกรองแบบหนึ่งนะครับ เพราะฉะนั้นประเด็นที่ผมคิดว่ายังไม่ตกผลึกในตอนนั้นระหว่างสามร้อยยี่สิบคน แปดสิบคน ก็คือระบบของการได้มาของแปดสิบคนจะเป็นอย่างไร ระหว่างการเลือกแบบบัตรเดียวหรือสองบัตร

ประเด็นที่เป็นตัวเลขที่อภิปรายมาว่าสัดส่วนมันบิดเบือนในการเลือกตั้ง ๒๕๔๐ หรือแม้แต่ปี ๒๕๔๔ ผมคิดว่าประเด็นอันหนึ่งก็คือปัญหาเรื่อง ๕ เปอร์เซ็นต์ ถ้าเราเอา ๕ เปอร์เซ็นต์ออก ผมคิดว่า Proportion ทั้งหลายจะเปลี่ยน ทีนี้เรามาตั้งโจทย์จากการบอกว่า ถ้าเลือกแบบนี้มันบิดเบือน จริง ๆ ข้อบิดเบือนจริง ๆ มันคือบิดเบือนเรื่อง ๕ เปอร์เซ็นต์ แต่เราไม่ได้เอา ถ้าสมมุติเราสองบอกว่าถ้าไม่เอา ๕ เปอร์เซ็นต์ ถ้าคิดตามสัดส่วนจริง ๆ ผมคิดว่าความแตกต่างจะน้อยมาก เพราะฉะนั้นบนฐานคิดที่บอกว่าระบบเก่าบิดเบือนทั้งหมด ผมยังคิดว่าอาจจะไม่ใช่ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ เพราะว่าตอนนั้นเราพูดว่าใครต่ำกว่า ๕ เปอร์เซ็นต์ตกไป พรรคมหาชน ๔ เปอร์เซ็นต์กว่า แล้วก็พรรคเล็กพรรคน้อยที่ได้คะแนนไปอีก ซึ่งตรงนั้นก็คือไปโปะ แต่โปะจริง ๆ ก็เพราะเหตุผลที่เราไปขีดเรื่อง ๕ เปอร์เซ็นต์ เพราะฉะนั้นประเด็นถ้าจะแก้เรื่องนี้ก็ต้องกลับมาพูดเรื่อง ๕ เปอร์เซ็นต์ว่าจะเอาอย่างไรนะครับ

ประการที่สอง ที่ผมคิดว่าถ้าจะใช้ปัญหาของระบบสัดส่วนแบบสองร้อย สองร้อย ผมเองก็ด้วยความเคารพครับ เข้าใจความคิดแล้วก็เคารพในความเห็น แต่ผมคิดว่าระบบนี้มันอยู่บนพื้นฐานของความคิดที่ว่าประชาชนเลือกพรรค ประกอบกับคนเป็นส่วนใหญ่ พรรคมีอุดมการณ์และมีนโยบายที่มีความแตกต่างกันเด่นชัด แต่ผมคิดว่าวัฒนธรรมการเมืองไทย ณ เวลานี้ คนส่วนใหญ่ยังสนใจตัวคนเยอะมาก

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ

สุวิทย์รัตน์ ๔๒/๒

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

เราบอกว่าแม้ว่าปรากฏการณ์นี้อาจจะไม่ถูกต้อง แต่ผมคิดว่าโดยวัฒนธรรมแบบนี้เริ่มมีการเปลี่ยนแปลง คือมีพัฒนาการในทางที่ดีขึ้น คือเป็นการเมืองเชิงนโยบายมากขึ้นตั้งแต่พรรคไทยรักไทยเข้ามา ประชาชนเริ่มหันนโยบายที่จับต้องนะครับ แต่ผมยังคิดว่าในหลักเกณฑ์การตัดสิน คือเราบอกว่าระบบนี้จะไปทดแทน ชดเชยนะครับ ปัญหาใหญ่คือตัวหลักที่เป็นเงื่อนไขว่าระบบสัดส่วนแบบ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ คือสองร้อย สองร้อย จะชดเชยได้ ผมคิดว่ามันอยู่ที่ดุลยพินิจหรือหลักเกณฑ์การตัดสินใจของประชาชนในการ ลงคะแนน แต่ถ้าระบบนี้ไม่สามารถ Convince ให้ประชาชนเห็นความแตกต่างระหว่างพรรคการเมือง และไม่ได้ทำให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันที่เข้มแข็งและมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนนะครับ ระบบนี้ก็จะ เป็นระบบที่คล้าย ๆ เหมือนเดิม ก็คืออยู่ที่ตัวบุคคลและบุคคลบอกให้เลือกอะไรอีก ก็จะไปอิงอยู่ที่ตัวบุคคล เหมือนเดิม เพราะไม่ได้อิงอยู่ที่ระบบพรรคการเมือง ฉะนั้นผมเองยังคิดว่าระบบนี้เป็นระบบที่ดีแต่ว่าเป็น ระบบที่ต้องการเวลาพอสมควรในการที่จะมีการพัฒนาทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาสถาบัน การเมือง คือพรรคการเมืองให้เกิดความแตกต่างแล้วก็มีอุดมคติ อุดมการณ์ที่มีความชัดเจน ถ้าเราอ่าน นโยบายพรรคการเมืองทุกพรรค ผมเชื่อว่าถ้าปิดชื่อพรรคเราไม่รู้หรือครับว่าเป็นนโยบายของพรรคไหน เพราะเหมือนกันหมดครับ ไม่มีมีความแตกต่างในเชิงนโยบายเลยในอดีต-----

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

แต่หลังปี ๒๕๔๐ เป็นต้นมา หลังการเลือกตั้ง ๒ - ๓ ครั้ง ผมคิดว่ามีพัฒนาการ แต่ผมคิดว่าตรงนี้นั้นยังไม่ถึงขั้นตอนถึงขนาดที่จะบอกว่าประชาชนตัดสินใจโดยใช้ความเป็นอุดมการณ์ของสมาชิกพรรค สนับสนุนพรรคด้วยอุดมการณ์ หรือ Position ของพรรคเป็นหลัก ฉะนั้นผมเองยังคิดว่า สามร้อยยี่สิบ แปดสิบ นี่น่าจะเป็นจุดที่ผมมีความเห็นสนับสนุนอยู่ เพราะว่า

ประการแรก ก็คือด้วยเหตุผลที่ผมเขียนแล้วว่ายังเป็นระบบที่ใกล้เคียงกับสิ่งที่ผ่านมา และประชาชนคุ้นเคย

ประการที่ ๒ ก็คือว่าระบบนี้เป็นระบบที่ได้เอาไปฟังความเห็นประชาชน เพราะฉะนั้นแม้ว่าบางพื้นที่จะไปลองเสนอแบบใหม่ แต่ผมคิดว่าอันนั้นมีปัญหาว่าทั่วประเทศเราไม่เคยถามเรื่องนี้เลย แล้ววันหนึ่งเราก็จะมาบอกว่าเราจะเปลี่ยนอีกแล้ว ผมว่าตรงนี้ ณ เวลานั้นมันค่อนข้างเข้าใกล้จุดที่จะต้องตัดสินใจจะครับ ฉะนั้นผมเองยังมีความเห็นว่า อยากให้คงในแนวคิดไว้ เพียงแต่มาดูรายละเอียดแล้วก็ดูช่องว่างที่เห็นในปี ๒๕๔๐ แล้วก็ความคุ้นเคยของประชาชนในการเลือกตั้งก็จะทำความเข้าใจได้ง่ายขึ้น เพราะโจทย์ในตอนนี้นั้นเราต้องการให้เกิดการเลือกตั้ง แล้วผมคิดว่าถ้าปรับระบบใหม่ทั้งหมด กลไกทั้งหมดของกลไกการเลือกตั้งทั้งหมดก็จะเปลี่ยนเยอะ คือผมมองในทางปฏิบัติด้วยว่า การทำความเข้าใจกับประชาชนทั่วประเทศ การปรับตัวของ กกต. ในการจัดการเลือกตั้ง แล้วก็ระบบทั้งหมดจะมีการเปลี่ยนแปลงสูงมากอันนี้ก็ควรต้องคำนึงเหมือนกันครับว่า แม้ว่าเราจะคิดว่ามันเป็นระบบที่ดีที่สุด แต่ผมคิดว่าอยากให้ เป็นพัฒนาการที่ค่อย ๆ เปลี่ยน แล้วก็มีการปรับเปลี่ยนได้ครับรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายเลือกตั้งก็มีการปรับเปลี่ยนได้ ถ้าเห็นว่าเรื่องเหล่านี้มีพัฒนาการในทางที่ดีขึ้นแล้ว ขอบพระคุณท่านประธาน

ประธาน : เชิญท่านไพโรจน์ครับ

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : ผมขอสนับสนุนสิ่งที่อาจารย์วุฒิสารนำเสนอ รวมทั้งความคิดของกรอบ ๒ ที่เสนอต่อที่ประชุมมาแล้วนะครับ เพราะว่านี่เป็นสิ่งที่เราได้พูดได้คิดกัน แล้วก็ได้นำเสนอการรายงานสรุปความเห็นอย่างที่ผมกราบเรียนแล้ว ทั้งสถาบันพระปกเกล้าก็ตี ๗๖ เวทีก็ตี ได้รับรู้รับทราบแล้วแนวโน้มส่วนใหญ่เป็นเช่นนั้น รวมทั้งในความเห็น ๑๒ องค์กร ก็ไม่มีประเด็นที่คัดค้านในเรื่องเหล่านี้เลย เพราะฉะนั้นทางเลือกขณะนี้ก็คงจะมีเพียง ๒ ทางเลือกใหญ่ครับ

ทางเลือกแรก ก็คือตามร่างที่เคยเสนอแล้ว สามร้อยยี่สิบ แปดสิบ ประเด็นก็จะมีปัญหาเพียงว่า แปดสิบ เราจะทำอะไรอย่างไรกันในเรื่องที่จะออกมา ซึ่งก็คงจะต้องพิจารณากันต่อไป

ส่วนทางเลือกที่ ๒ ใหญ่นั้นก็คือ การที่มีผู้แปรญัตติไว้เป็น ๓ เรื่อง ซึ่งเราจะต้องเชิญเขามาร่วมชี้แจงตั้งแต่วันจันทร์นี้เป็นต้นไป คำแปรญัตติอันแรกดูเหมือนจะตรงกันเรื่องสัดส่วนที่ว่าห้าร้อย แล้วก็สองร้อยห้าสิบ ห้าสิบ ซึ่งมันก็เหมือนกับสี่ร้อยแล้วแบ่งสองร้อย สองร้อย อันนั้นก็เป็นเรื่องที่ ๑

คณะกรรมการการยก่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

พหุยกาญจน์ ๔๓/๒

อันที่ ๒ มี ห้ำร้อยเหมือนเดิม ก็รับฟังมาแล้วให้ลต สส. เราลด สี่ร้อย ส่วนใหญ่ก็พอใจ
ถ้าดูจากเปอร์เซ็นต์การรับฟังมาได้

อันที่ ๓ ของอีกทางหนึ่งก็คือ สี่ร้อยเลย ไม่ต้องมีสัดส่วน ไม่มีอะไร ซึ่งอันนั้นก็ไม่มีใน
ความคิดเห็นหรืออะไรที่เป็นสิ่งที่อ้างอิงได้ ฉะนั้นประเด็นหลักก็คงจะมาพิจารณากันเพียง ๒ เรื่องเท่านั้นเอง

๑. จะเอา สามร้อยยี่สิบ แปดสิบ ไซหรือไม และถ้าเลือกตามแนวทางนี้ แปดสิบ เราจะจัด
สัดส่วนอย่างไร

๒. ถ้าจะใช้วิธีการแบบจะเยอรมัน หรือนิวซีแลนด์อะไรก็แล้วแต่ สองร้อยห้าสิบ สองร้อย
ห้าสิบ หรือต่อรองกันมาเหลือ สองร้อย สองร้อย อยากจะมากดูว่าส่วนใหญ่จะเห็นเช่นนั้นไหม ซึ่งจุดยืนของ
คณะกรรมการการยก่างรัฐธรรมนูญจะต้องแน่นอน ชัดเจน แล้วก็เคลียร์ก่อนที่จะเข้าสภาาร่างรัฐธรรมนูญ
ไม่อย่างนั้นจะสนับสนุนมากไปตรงนั้น แต่โดยความเห็นส่วนตัวแล้วผมก็ยังขอยืนยันว่า หลักการและทฤษฎี
ไซ อาจจะเป็นเช่นนั้นในเรื่องสัดส่วนเยอรมัน หรือนิวซีแลนด์อะไรต่าง ๆ แต่ถามว่ามันเหมาะสมที่จะ
นำมาใช้กับประเทศไทยขณะนี้หรือไม่ ผมคิดว่าคงยังไม่เหมาะ แค่เราลดเขาจาก ห้ำร้อย มาเหลือ สี่ร้อย
สี่ร้อย ลดมา สามร้อยยี่สิบ ก็ยังพอจะรับได้ ถ้าลงไป สองร้อย สองร้อย ผมคิดว่าไปไม่รอดแน่ครับ

ประธาน : เชิญท่านคมสันครับ

นายคมสัน โพธิ์คง : ท่านประธานครับ คมสัน โพธิ์คง กรรมการ ผมคิดว่าภาระหน้าที่
ของกรรมการ คงต้องเป็นเรื่องของการเลือกสิ่งที่ดีที่สุดให้กับประชาชน ถ้าบอกว่าพรรคการเมืองเอา
หรือไม่เอา ระบบไหนพรรคการเมืองก็ไม่เอา ระบบ ปี ๒๕๔๐ พรรคการเมืองก็ไม่เอามาก่อน แต่เมื่อเขา
อยู่ไปแล้วเขาชินแล้ว เขาเริ่มได้ประโยชน์ เขาก็จะเอา ทุกระบบครับ ถ้าให้ถามเข่ว่าระบบไหน เขาบอก
จะกลับไปก่อน ปี ๒๕๔๐ เขาก็จะเอาก่อน ปี ๒๕๔๐ เพราะฉะนั้นเอาตรงความรู้สึก ความต้องการในทาง
การเมืองมาเป็นตัววัดถึงการสร้างระบบที่ถูกต้องและเหมาะสม ผมคิดว่าต้องมาชั่งน้ำหนักให้ดี

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ประเด็นต่อมาก็คือว่า การที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงในเรื่องระบบการเลือกตั้ง ซึ่งกระทบ
นักการเมือง ตัวระบบการเลือกตั้งมันส่งผลต่อระบบรัฐบาลที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วยว่าจะมีหน้าตา
อย่างไร ถ้าเราถือหลักการว่ารัฐธรรมนูญเปลี่ยนแปลงได้ ผมเชื่อว่าระบบการเลือกตั้งที่เรียกว่า สัดส่วน
ที่บอกจะไปพัฒนาสู่การเลือกตั้งที่ดีขึ้นไม่มีทางเกิด ถ้าไม่มีการรัฐประหารเกิดขึ้นอีก ผมคิดว่าประเด็น
ตรงนี้ถ้ากรรมการตัดสินใจคิดว่าสิ่งไหนดีที่สุดสำหรับประชาชนต้องตัดสินใจ

ประเด็นต่อมาก็คือว่า ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนเหมาะกับเมืองไทยหรือไม่ ผมกราบ
เรียนว่าตอบไม่ได้ว่าเหมาะสมไม่เหมาะสม แต่ที่แน่ ๆ ๒ ระบบที่ผ่านมามันไม่เหมาะกับเมืองไทยแน่ ๆ แล้วเกิด
ปัญหาในประเทศไทยเกิดขึ้นด้วย ทั้งในแง่ข้อดีข้อเสียในสิ่งที่ผ่านมา ผมคิดว่าปรากฏการณ์ในข้อเท็จจริง
มันปรากฏชัดอยู่แล้ว

ต่อมาก็คือประเด็นเรื่องของจำนวน ๓๒๐ ที่นั่ง ๘๐ ที่นั่ง ผมคิดว่าในทางปฏิบัติที่ผ่านมา
ของคณะกรรมการการยก่างรัฐธรรมนูญไปรับฟังความคิดเห็น ในส่วนของคณะกรรมการที่พยายามจะ
พูดในเรื่อง ๓๒๐ ที่นั่ง ๘๐ ที่นั่ง ท่านตอบได้ไม่ตรงกัน ไม่มีท่านใดตอบตรงกันเลยในพื้นที่ต่าง ๆ เพราะว่า
ตอนนั้น Vote ผมคิดว่าเกิดความสับสนพอสมควรในแง่การ Vote เรื่องจำนวน แต่ในส่วนของคนที่พูด
เรื่อง ๒๐๐ ๒๐๐ พูดได้ตรงกัน เพราะว่าฐานในเรื่องของความคิด ในเรื่องของการคำนวณสัดส่วน
มันคำนวณได้ แต่ ๓๒๐ ที่นั่ง ๘๐ ที่นั่ง ที่เราคำนวณกันแล้วเราบอกว่าต้องแบ่งเป็นภาค สิ่งก็ตามมา
ก็คือว่าแบ่งอย่างไรภาคละ ๒๐ ที่นั่ง แล้ว ๒๐ ที่นั่งจะเอาใครมาอยู่ในภาค คนไหนมีความสำคัญมากกว่า
คนไหน แล้วถ้าไม่มีในนั้นแล้ว แล้วเขาเกิดได้รับการเลือกตั้งในเขตและทำอย่างไร หรือจะเอาคนนอกมานั่ง
ในระบบของ ๘๐ ที่นั่ง ซึ่งถ้าเอาคนนอกมานั่งในระบบ ๘๐ ที่นั่ง ก็กลับไปสู่ Party list ๑๐๐ ที่นั่งในระบบ
ปี ๒๕๔๐ นั้นแหละ ผมคิดว่าตรงตัว ๘๐ ที่นั่งในแง่ของการคำนวณสัดส่วนก็เป็นปัญหา ในการวางเรื่องคน
ก็เป็นปัญหา ในการแบ่งบัญชีเป็นภาคก็เป็นปัญหา วางไม่ได้ วางตัวลำบาก พรรคการเมืองสุดท้ายการวาง
ระบบภาคก็จะกลับมาสู่การจัดสรรโดยกรรมการบริหารพรรคในสวนกลาง

การสร้างระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วน หลักการสำคัญไม่ใช่เพียงพูดกันแค่ระบบการ
เลือกตั้ง ท่านประธาน ต้องพูดถึงระบบการสร้างสรรค์พรรคการเมืองในระดับสาขาพรรคให้เกิดขึ้นด้วย
ผมคิดว่าตรงนี้เป็นประเด็นสำคัญซึ่งเราไม่เคยทำกันมาไม่ว่ารัฐธรรมนูญฉบับไหนที่จะไปสร้างระบบของ
พรรคให้ลงไปสู่ฐานรากของประชาชนอย่างแท้จริง ที่ผ่านมาพรรคการเมืองมักจะถูกรวมตัวกันโดยกลุ่มคน
ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นส่วนของนายทุน ส่วนหนึ่งเป็นส่วนของนักการเมืองอาชีพซึ่งเป็นนักการเมืองเก่าแก่มาก
ภายใต้ระบบเก่า รวมกันมาแล้วบอกว่าได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน แต่ประชาชนต้องการอย่าง
ที่ตนเสนอหรือไม่ไม่มีใครตอบได้ เพราะส่วนใหญ่แล้วถูกกำหนดโดยกรรมการบริหารสวนกลาง แต่ถ้าใช้
ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนที่วางหลักการในเรื่องของสัดส่วนคะแนนเสียงเท่ากันระหว่างเขตและระบบ

คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ

จงถนอม ๔๔/๒

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ของบัญญัติรายชื่อมั่นตอบคำถามตรงนี้ได้ว่า การสร้างระบบพรรคการเมืองในระบบฐานรากในระบบเขตของกลุ่มพื้นที่มั่นสามารถเกิดขึ้นได้ ถ้ามีการสร้างให้การเสนอชื่อนั้นเป็นไปตามที่ประชุมใหญ่ของสาขาพรรคในแต่ละพื้นที่ เพราะฉะนั้นระบบพัฒนาการที่เกิดขึ้นต่อไป ผมคิดว่ามันถึงเวลาแล้ว ท่านประธาน เพราะว่าที่ผ่านมาเรามีปัญหาเรื่องพรรคการเมืองที่มีความอ่อนแอ แต่มีผู้นำทางการเมืองที่มีความเข้มแข็งในแต่ละพรรค โดยพรรคในแต่ละพื้นที่นั้นแทบจะทำกิจกรรมทางการเมืองไม่ได้ บางพื้นที่พรรคการเมืองที่จดทะเบียนกับคณะกรรมการการเลือกตั้งไปดูสิครับ เป็นอะไรครับ เป็นโรงนาครับ เพราะสาขาพรรคเป็นโรงนา เพราะว่าอะไร เพราะว่าไม่ได้ให้ความสำคัญกับระบบประชาธิปไตยที่ให้สาขาพรรคมีสิทธิมีเสียง เพราะฉะนั้นการตั้งสาขาพรรคก็เพียงเป็นในเรื่องของการสร้างให้ครบรูปแบบเพื่อจะได้รับเงินอุดหนุนเท่านั้น ผมคิดว่าตรงนี้นั้นจะต้องเป็นการเปลี่ยนแปลง เพราะฉะนั้นการ Design ระบบการเลือกตั้งมันต้องควบคู่กับการสร้างระบบของการพัฒนาของพรรคการเมืองควบคู่ไปด้วย ให้ต่อสู้ในเชิงนโยบายและลงไปสู่ฐานรากอย่างแท้จริง ซึ่งในระบบนี้ต้องเรียกว่า เป็นการสร้างพรรค พรรคที่เรียกว่าพรรคมหาชนสำหรับประชาชนอย่างแท้จริงขึ้นมา -----

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

พุทธชาติ ๔๕/๑

เพราะฉะนั้นผมจึงค่อนข้างที่จะเห็นแตกต่างในเรื่องที่บอกว่า ถ้าเราขอของการที่ว่ขอให้ค่อยพัฒนาการไป ผมคิดว่ามันต้องฉีกรัฐธรรมนูญหลายฉบับนะครับ กว่าจะได้ระบบนี้กลับขึ้นมา แล้วจะไม่เกิดขึ้นมาอีก ผมคิดว่าพอถึงเวลาถ้าเราสร้างระบบของพรรคการเมือง ระบบของระบบการเลือกตั้งที่ดี นักการเมือง เดินตามระบบ ผมคิดว่าเมื่อเขาเคยชินเขาไปได้เอง แต่ถ้าเราขอให้เขาพัฒนาการเองนะครับ ไม่มีทางสำเร็จ รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ นะครับ ๑๐ ปี แก่เรื่องนี้จับจ้อยมากเลยครับ เรื่องระบบการเลือกตั้งที่เป็นปัญหา เขาก็ไม่ได้แก้ คือระบบอะไรที่กระทบกับนักการเมืองเขาก็ไม่แก้ เขาแก้ในเรื่องที่จะกระทบทำให้เขาเสียประโยชน์ เพราะฉะนั้นประเด็นตรงนี้ผมคิดว่ากรรมการต้องเลือกตัดสินใจแล้วครับว่า ถ้าเราคิดว่าจะเอา ระบบที่ดีที่สุดให้แก่ประชาชน เพื่อให้ได้พรรคการเมืองที่มีการพัฒนา เพื่อให้รัฐบาลที่ประชาชนสามารถ ตรวจสอบได้ เพื่อให้ได้รัฐบาลที่มีนโยบายในการดำเนินการ ผมคิดว่าต้องกลับมาสู่การเลือกตั้งระบบ สัดส่วนครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : เชิญท่านนครินทร์ครับ

รองศาสตราจารย์นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ : ขอขอบคุณท่านประธานครับ ผม นครินทร์

เมฆไตรรัตน์ ความจริงฟังดูก็สนุกนะครับท่านอาจารย์ครับ แต่ผมกลับคิดว่าในทางรัฐศาสตร์ เวลาเราบอกว่า ระบบเลือกตั้งอะไรดีที่สุดในโลก ผมเข้าใจว่าไม่มีใครกล้าพูดอย่างนี้นะครับ คือถ้าพูดอย่างนี้ ผมคือไป สอนรัฐศาสตร์เป็นอย่างนี้ไม่ได้ ความจริงระบบการเลือกตั้งในโลกมันก็มีหลายระบบที่ปะชันกันแข่งขันอยู่ แล้วก็ผมเข้าใจว่าในระบบเยอรมัน คือระบบสัดส่วนก็มีจุดของเขาอยู่นะครับ ผมฟังแล้วผมไม่เชื่อว่า เป็นระบบที่ดีที่สุด ความจริงความสำเร็จของเยอรมันมันอยู่กับโครงสร้างหลายเรื่องซึ่งเราไม่มี ยกตัวอย่าง เช่น ความจริงเราต้องออกแบบประเทศให้เป็นสหพันธรัฐเสียก่อน อะไรแบบนี้ครับ หรือการที่มีโครงสร้าง พรรคการเมืองที่เข้มแข็งอะไรอย่างนี้ ซึ่งเป็นโครงสร้างเชิงอุดมการณ์ ซึ่งเราก็ไม่มี เพราะฉะนั้นอะไรมาก่อน มาหลัง ระบบสัดส่วนจะทำให้เกิดพรรคการเมืองที่เข้มแข็ง หรือพรรคมหาชน หรืออะไรมาก่อนมาหลัง มันต้องเรียงให้ดีเหมือนกัน ในความเห็นของผมมันระบบเสียงข้างมาก ซึ่งเราก็โจมตีเยอะนะครับว่า เป็นระบบที่ค่อนข้างจะแย่ ผมเองก็เข้าใจว่าเป็นระบบซึ่งเราก็ใช้มา เสียงข้างมากต้องยันนะครับว่า เป็นเสียงข้างมากอย่างง่ายด้วย ความจริงเสียงข้างมากอย่างเด็ดขาดเราก็ไม่เคยใช้ ระบบฝรั่งเศสเราก็ ไม่เคยใช้เลยนะครับ และความจริงหลายเรื่องเราก็ลอกแบบฝรั่งเศสมา แต่เราก็ไม่เคยเอาระบบฝรั่งเศส มาใช้ ไม่ว่าจะระบบเสียงข้างมากเด็ดขาด ระบบเลือกตั้ง ๒ รอบ เราก็ไม่เคยทำ คราวนี้ในความเห็น ของผมนี้ะครับ ถ้าถามว่าถ้าให้ผมประกาศว่าอะไรคือระบบเลือกตั้งที่ดีที่สุดในโลก ผมไม่กล้าประกาศ จริง ๆ ผมกลับคิดว่าระบบที่มันดีที่สุด คือเราไม่รู้ ใจของผมถ้าจะให้ฟันธงผมกลับคิดว่าเป็นระบบผสม คือมันผสมกันหลาย ๆ ส่วนในระหว่างสิ่งที่เราเป็นมา ก็คือระบบเสียงข้างมากอย่างง่าย เราเป็นแบบนี้มา ๖๐ กว่าปี ๗๐ กว่าปีที่มีการเลือกตั้ง แม้ว่าจะล้มลุกคลุกคลานก็ตาม แล้วเราก็ผสมกับระบบสัดส่วน

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ

พุทธชาติ ๔๕/๒

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ในบางลักษณะ ลองอ่านตำราดูให้ดี ๆ ผมเข้าใจที่เราเรียกว่า เป็นระบบเลือกตั้งแบบผสม เป็นระบบที่ใช้กันเยอะที่สุดในโลกจริง ๆ ระบบสัดส่วนแท้ ๆ มีอยู่ในกลุ่มหนึ่ง ระบบเสียงข้างมากก็มีอยู่ในกลุ่มหนึ่ง แล้วเสียงข้างมากก็มีอีกหลายระบบย่อยอีก มันปะปนกันหมด ผมเองซื้อหนังสือมาผมยังไม่กล้าเปลี่ยนหนังสือมาให้พวกเราอ่านเลย ผมอ่านแล้ว คือมันไม่มีใครพูดได้ชัด ๆ ว่าระบบอะไรดีที่สุดในโลก ผมพูดอย่างนี้ไม่ได้ แปลว่าต้องการได้ตอบท่านอาจารย์นะครับ ที่พูดเรื่องสัดส่วน แต่ผมฟังแล้วผมไม่เชื่อเลย และผมไม่ค่อยตามนั้นด้วย ผมกลับคิดว่าระบบผสมนั้นในสัดส่วนบางอย่าง ผสมนะครับ อะไรมาก อะไรน้อยอย่างไร มันน่าจะเหมาะสมกับวัฒนธรรม โครงสร้างของเรามากกว่าครับท่านประธานครับ

ประธาน : ขออีกท่านเดียวครับ ท่านเกริกเกียรติครับ

ศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ในประเด็นที่กำลังอภิปรายกันอยู่ ผมคิดว่าในประเด็นแรกก็คือว่า ในฐานะที่เป็นกรรมการยกย่องรัฐธรรมนูญ คงต้องถามว่า เรามีหน้าที่ที่จะร่างรัฐธรรมนูญเพื่อใคร ผมคิดว่าหน้าที่สำคัญยิ่งก็คือว่า เรามีหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญเพื่อผลประโยชน์ของประเทศทั้งในปัจจุบันและในอนาคต เพราะฉะนั้นในประเด็นนี้ผมคิดว่าโดยหลักแล้วคณะกรรมการการยกย่องก็ต้องศึกษาจากในเรื่องราวต่าง ๆ ที่มันเกิดขึ้น อย่างในประเด็นของระบบการเลือกตั้ง ถ้าไปถามพรรคการเมืองเขาก็จะต้องเอาระบบที่เขาคุ้นเคยหรือระบบที่เขาจะได้ประโยชน์ในการเลือกตั้งเป็นหลัก -----

คณะกรรมการกฤษฎีกา

สิริพร ๔๖/๑

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

แต่ระบบที่ดี ยกตัวอย่างเช่น ในระบบของการเลือกตั้งแบบสัดส่วน ถ้าเราไปถามพรรคการเมืองผมก็คิดว่า เขาไม่เอาแน่นอน อันนี้เป็นหลักธรรมดา แต่ประเด็นก็คือว่าในระบบนี้มันจะแก้ปัญหของเราไหม ถ้าเราบอกว่าที่ผ่านมา การเมืองมันก็ล้มลุกคลุกคลาน แล้วพวกที่เข้ามาก็มาแสวงหาผลประโยชน์ แล้วก็ทำผลเสียหายแก่ประเทศชาติอย่างมากมาย เราอยากเห็นรัฐบาลที่มันเป็นรัฐบาลที่ดีที่เป็น ประชาธิปไตย แล้วก็บริหารราชการแผ่นดินเพื่อผลประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ ในระบบแบบนี้ ผมคิดว่าการตรวจสอบการใช้อำนาจและการถ่วงดุลอำนาจทางการเมือง เป็นประเด็นสำคัญที่สุดที่จะทำให้ มันเกิดขึ้นมาได้ แต่ที่นี้ถ้าดูในระบบตัวนี้ในบรรดาหลาย ๆ ระบบที่ดูกัน ปรากฏว่าระบบสัดส่วนนี้เป็นระบบ ที่สามารถที่จะให้คำตอบในเรื่องนี้ได้ดีที่สุด หรือแม้แต่อ่านของประเทศนิวซีแลนด์ ทำไมถึงต้องเอา ระบบนี้มาใช้ กว่าเราจะระบบนี้มาใช้เขาก็ต้องลงประชามติ เสร็จแล้วเขาก็ตอบคำถามได้หมดว่าปัญหา การเมืองที่เขาเคยประสบในประเทศของเขา เหมือนกับที่เคยเกิดประเทศของเราเลยทุกอย่าง แผ่นสรุป ของเขามีเพียง ๒ หน้า แล้วอีกอันหนึ่งก็เป็นอีกชุดหนึ่ง ผมคิดว่ามันมีประเด็นปัญหาหลาย ๆ อย่างที่ตรงกับ ปัญหาบ้านเรา แล้วระบบของเขาก็สามารถที่จะแก้ปัญหาก็ได้ อย่างที่ผมกราบเรียนเมื่อสักครู่นี้ เขาก็บอกว่า บางคนอาจจะหวังว่าระบบสัดส่วนอาจจะทำให้รัฐบาลอ่อนแอ พรรคการเมืองเป็นแบบเบี้ยหัวแตก แต่จริง ๆ แล้วมันไม่ใช่ เขาก็ตอบว่าในระบบที่ตอบคำถาม คือบรรลุป่าหมาย คือมีรัฐบาลที่เข้มแข็ง แต่ก็ไม่มีการใช้อำนาจเกินพอที่จะผูกขาดการปกครองประเทศ อันนี้ผมว่าเป็นเรื่องสำคัญ เพราะฉะนั้น ในประเด็นนี้มันตอบปัญหาอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นในเรื่องทั้งหมด ผมคิดว่าผมค่อนข้างจะเห็นด้วยกับ ท่านอาจารย์คมสันที่อภิปรายมาแล้ว ถ้าเราคิดจะเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เราต้องกล้านำเสนอในสิ่งที่ มันจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ถ้าไม่เปลี่ยนแปลงก็ไม่ต้องทำอะไรมาก อยากรู้ก็แล้วแต่ ก็ว่ากันไปตามนั้น ไม่ต้องไปดิ้นรน ไม่ต้องไปศึกษาค้นคว้าหรืออะไรต่าง ๆ อันนี้ก็เป็นความเห็นที่ทุกคนก็ต่างมีมุมมอง ในประเด็นเหล่านี้ ผมก็ขออนุญาตว่า ผมสนับสนุนท่านอาจารย์คมสันครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : เอาอย่างนั้นครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ท่านประธานครับ

ประธาน : ถ้าคุณหมอสขอ คนอื่นก็ขออีก

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ประเด็นนี้ผมยังไม่ได้อภิปรายเลยครับ ทั้ง ๆ ที่ผมเป็น Prime Mover

คนหนึ่ง

ประธาน : อย่างนั้นขออีกท่านเดียวแล้วกันนะครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ผม ชูชัย ศุภวงศ์ นะครับ ผมมีความจำเป็นต้องอภิปรายเพื่อบันทึกไว้

ในรายงานการประชุม จะสรุปผลเป็นอย่างไรก็สุดแล้วแต่ที่ประชุมแห่งนี้ แล้วก็แล้วแต่ สสร. เพราะว่า

คณะกรรมการการขกร่างรัฐธรรมนูญ

สิริพร ๔๖/๒

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

เพื่อมีบันทึกชัดเจนว่าผมได้ทำหน้าที่ของผมแล้ว บ้านเมืองวิกฤติ เราก็แปลวิกฤติให้เป็นโอกาส แล้วหน้าตาของโอกาสได้เปิดแล้ว อยู่ที่ว่าจะใช้หรือไม่ ผมคิดว่าสิ่งที่เกิดขึ้นวันสองวันนี้เราก็เห็นโอกาสที่มากขึ้น แล้วแน่นอนรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ที่สร้างสิ่งที่เรียกว่า Super Strong Prime Minister แล้วก็นำไปสู่เผด็จการทางรัฐสภา ผมคิดว่าเป็นการจงใจที่ออกแบบให้เกิดขึ้นอย่างนี้ โดยจงใจให้มีพรรคการเมืองเหลือ ๒ พรรค แล้วผมคิดว่าคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในยุคนั้น สมัยนั้น จะต้องร่วมรับผิดชอบประวัติศาสตร์การเมืองหน้านี้ที่ทำให้เกิดเช่นนี้ เกิดเช่นนี้ก็ คือ เกิดเผด็จการทางรัฐสภา ผมคิดว่าเป็นเผด็จการที่เลวร้ายยิ่งกว่าเผด็จการอื่นใด เพราะว่าดูเหมือนดี มีความชอบธรรม แต่ขาดธรรมาธิปไตย ขาดมัชฌิมาประชาธิปไตย แต่ว่าก็กลับซ่อนเร้นจะไปเปลี่ยนชื่อให้มันดูดี ประเด็นสำคัญก็คือว่า ข้อเสนอของกรรมการโดยเฉพาะของกรอบที่ ๒ ต้องขอประทานโทษท่านอาจารย์จรูญนะครับ ที่เสนอ สามร้อยยี่สิบ แปดสิบ นั้น ผมเรียนว่าไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ แล้วนี่ไม่ใช่เป็นระบบสัดส่วนที่มีประเทศใดในโลกนี้ใช้ แล้วระบบที่เราพูดมาทั้งหมดเป็นระบบผสมครับ อย่างที่อาจารย์นครินทร์พูด ไม่อะไร เพียง ๆ เลยครับ ก่อนปี ๒๕๔๐ เราใช้ระบบเลือกเฉพาะเขต เพราะฉะนั้นเราไม่ให้ความสำคัญของเรื่องพรรคการเมือง -----

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

แต่ว่าหลังปี ๒๕๔๐ ขึ้นมาก็พยายามออกแบบให้เห็นความสำคัญของพรรคการเมือง และผมคิดว่า ๑๐ ปีที่ผ่านมา ประชาชนคนไทยรู้ว่าเรื่องนโยบายพรรคการเมืองมีความสำคัญอย่างไร ถ้าถามคนไทยผมคิดว่าเขาคงต้องการนโยบายพรรคการเมืองที่นำไปสู่ชีวิตของเขาที่ดีขึ้น ลดช่องว่างทางรายได้อะไรต่าง ๆ นะครับ รัฐบาลที่มีประสิทธิภาพ แล้ววัน ๒ วันนี้เขาคงตอบได้ชัดเจนขึ้น เขาไม่ต้องการเผด็จการทางรัฐสภา แล้วก็ต้องการมีประชาชนที่เป็น ส.ส. ในเขต ที่เขาพึ่งพาได้ตามระบบวัฒนธรรมแบบไทย ๆ คือระบบอุปถัมภ์ เพราะฉะนั้นที่เราพูดกันว่า เลือกคนที่รัก เลือกพรรคที่ชอบ ระบบที่มีผู้เสนอหรือแปรญัตติสองร้อย สองร้อย คือสองร้อยนี้ลงในรูปเขต อีกสองร้อยลงในบัญชีสัดส่วนนี้ ผมคิดว่าตัวเลข ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ๆ เป็นวิถีคิดของนักคณิตศาสตร์ชั้นนำของเยอรมัน แล้ววิถีคิดอย่างนี้แก้ปัญหาได้โดยถ่วงน้ำหนักว่าให้ความสำคัญของนโยบายพรรค ไม่ใช่ให้ความสำคัญแค่ง่ายๆ แต่ว่าเอาคนในเขตสามร้อยยี่สิบ แต่ให้ความสำคัญของนโยบายพรรคเป็นหลัก โดยที่ลงคะแนนเปอร์เซ็นต์ของพรรคนี้แหละเอามาคิดจำนวน ส.ส. ทั้งหมด ซึ่งเดี๋ยวผมจะพูดโดยกระชับสั้นนะครับ แต่ขณะเดียวกันก็ไม่ทิ้งเรื่องระบบเขตที่ให้คนสามารถที่จะเลือกเขต คนในเขตที่จะดูแลเขาได้ตามวัฒนธรรมแบบไทย ๆ เพราะฉะนั้นคนไทยก็ใช้วิธีการลงคะแนนแบบเดิม บัตรหนึ่งก็ลงให้พรรคที่ตัวเองชอบ บัตรหนึ่งก็ลงให้คนที่ตัวเองรัก แต่ว่าใช้คะแนนของที่ลงให้พรรคนี้แหละครับ ไปคิดจำนวน ส.ส. ทั้งหมด ถ้าพรรคไหนได้ ๕๐ เปอร์เซ็นต์จาก ๕๐๐ ก็เอาไป ๑๖๐ ถ้าในเขตเขาได้แค่ ๑๑๐ ก็เอาไปเพิ่มให้เขาอีก ๕๐ ถ้าพรรคไหนได้ ๔ เปอร์เซ็นต์จาก ๕๐๐ ก็เอาไป ๑๖ ถ้าเขาเลือก ส.ส. เขตก็ได้ ๒ คน ก็เอาไปเพิ่มให้เขาอีก ๑๔ ถ้าอย่างนี้มันมีความเป็นธรรมสูง คนอย่าง ขอบุระพันธ์โทษที่เอ่ยชื่อท่านคือคุณสุวิทย์ วัฒนุ ซึ่งเสียชีวิตไปแล้ว มีความไฝฝืนที่จะตั้งพรรคการเมืองในลักษณะของพรรคกรีน ท่านอาจจะได้จากนโยบาย ผมก็ลงให้ท่านแน่ เพราะผมชอบนโยบายลักษณะอย่างนี้ โดยที่ ส.ส. เขตท่านอาจจะไม่ได้แม้แต่คนเดียว แต่ว่าท่านอาจจะมียี่นั่งในสภาด้วยบัญชีสัดส่วน อันนี้ก็เกิดขึ้นได้ ขณะเดียวกันเราไม่นำประเทศไปสู่เผด็จการรัฐสภา เรามีพรรคการเมืองที่อาจจะ ๑ พรรค ๒ พรรค หรือ ๓ พรรคก็ได้ แล้วแต่พัฒนาการของมัน อันนี้ผมคิดว่าเป็นโอกาสที่เกิดขึ้นแล้ว สุดท้ายเราจะใช้โอกาสนี้หรือไม่ เพราะฉะนั้นการที่จะมาประยุกต์ที่ไม่ใช่ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ผมคิดว่าเป็นการประยุกต์ที่โดยหลักการและเหตุผลไม่สามารถที่จะอธิบายได้นะครับ แล้วการที่สัดส่วน ๕๐ เปอร์เซ็นต์ โดยฐานคณิตศาสตร์แล้วสามารถเคลื่อนจำนวนคนโดยที่ไม่ต้องไปปรับปรุง เปลี่ยนแปลงจำนวนอีก สามารถโยกย้าย บวก ลบ คูณหารได้ทันที อันนี้เป็นที่มาของระบบนี้ ระบบนี้เป็นระบบผสม ที่เขาเรียกว่า Personalize Proportional Representation เป็นระบบผสม แล้วผมคิดว่าเหมาะสมกับประเทศของไทยชอบคุณครับ

ประธาน : ผมขอสรุปอย่างนี้ก็แล้วกันนะครับ คือเรื่องนี้เป็นเรื่องใหม่ แล้วก็เสนอเข้ามา มีการพูดจากัน ผมยังเชื่อว่าหลายท่านก็ยังไม่เข้าใจว่ามันอะไรกันแน่ แม้กระทั่งพรรคการเมือง นักการเมือง

คณะกรรมการยกย่องรัฐธรรมนูญ

อุทัยวรรณ ๔๗/๒

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

เป็นความจริงที่เราต้องคิดสิ่งใหม่และที่ดีกว่า แต่เราก็คงต้องระลึกอยู่ตลอดเวลาเหมือนกันว่า สิ่งใหม่
และดีกว่านั้นมันเหมาะสมกับความเป็นจริงของสภาพสังคมทางการเมืองบ้านเรา เศรษฐกิจ สังคม
พื้นฐานความรู้ของประชาชนไปได้ไกลแค่ไหนในสิ่งที่เราจะรับไปให้เขาใช้ หรือว่ากำหนดให้เขาใช้นะครับ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

สุพิชชาภัย ๔๘/๑

ผมเองนั้นก็ศึกษามาพอสมควร แต่ว่ายังไม่สามารถที่จะบอกได้ว่าผมคิดอย่างไร แต่เพียงอยากจะบอกว่า ถ้าอะไรที่มันดีกว่า แล้วก็เป็นประโยชน์สำหรับการเมืองบ้านเรา นำบทเรียนที่ผิดพลาดมาในอดีตทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง ๕ - ๖ ปีที่ผ่านมา มาประกอบการพิจารณาเพื่อหาแนวทางแก้ไข ผมคิดว่า สิ่งนั้นเป็นสิ่งที่น่าจะสนับสนุน แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องค่อนข้างใหญ่ แล้วเป็นเรื่องใหม่ และเสนอเข้ามาหลังจากที่คณะอนุกรรมการ กรอบที่ ๒ กับคณะได้กำหนด แล้วก็ได้ทำรูปแบบขึ้นมา ให้เราพิจารณาผ่านพ้นไป จนกระทั่งไปรับฟังความเห็นของประชาชน การที่จะกลับเข้ามาแก้ไขอีกนี้ ทำได้ครับ ไม่ใช่ทำไม่ได้ เพียงแต่ว่าพวกเรา ๓๕ คนนี้ ความคิดมันตลกผลึกเหมือนกันหรือเปล่า ก่อนที่จะตัดสินใจ เอกสารที่ประกอบเรื่องนี้ก็มีหลายเรื่องด้วยกัน มีหลายชุด เพราะฉะนั้นผมคิดว่าจะขอข้อยุติ ในเรื่องนี้ แต่ไม่ใช่วันนี้ ไม่ต้องตกใจนะครับ ไม่ต้องเตรียมยกมือ ไม่ยกมือ แต่ไม่ใช่วันนี้ครับ เพียงฝาก ท่านลองไปคิดถึงอีกสักคนหนึ่ง วันเสาร์ อาทิตย์ คือตั้งแต่คืนนี้ วันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ และวันจันทร์เรามี การประชุมร่วมกับการแปรญัตติของ สส. เฉพาะที่นี้ ในกรอบที่ ๑ วันที่ ๔ วันที่ ๕ วันที่ ๖ ใช่ไหมครับ วันที่ ๕ ก็กรอบที่ ๒ วันที่ ๖ ก็กรอบที่ ๓ เพราะฉะนั้นเรายังมีเวลา ยังไม่ต้องไปได้เถียงอะไรกัน วันจันทร์ ช่วงเช้าเราประชุมกับผู้ขอแปรญัตติ เพื่อประนีประนอมกันในส่วนที่จะแก้ไขปรับปรุงให้เขาได้แค่ไหน ในช่วงบ่ายเราจะพูดกันอีกทีในเรื่องนี้ แล้วก็อยากฝากเพียงว่าสิ่งไหนก็ตามที่ประชาชนเขาไป หรือตาม ไม่ทัน หรือในสิ่งที่เรายังคิดว่ายังไม่เคยปฏิบัติมาก่อนเลย แต่สิ่งที่ผ่านมาทั้งหมดเราเคยปฏิบัติมาแล้ว เราเห็นข้อจุดอ่อน จุดแข็ง ข้อดี ข้อเสีย เราจะตัดเสื้อผ้าใหม่ให้ประชาชนบ้านเราใส่ มันคงต้องเหมาะสมกับ สภาพความเป็นอยู่ของเขาด้วย ผมก็ฝากไปคิดเท่านั้นครับ ที่นี้ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับ สส. ในหลักการนี้ นะครับ เรามียื่นพื้นอยู่ข้อเสนอของเรา แต่ว่าเราจะเปลี่ยนแปลงอย่างไรแค่ไหน เราลองพูดกันอีกที ในวันจันทร์ช่วงบ่าย ที่นี้เวลาที่เหลือนี้ผมอยากจะได้แลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับที่มาของ สว. ด้วย เพราะว่ามันคงจะเป็นเรื่องเล็กกว่า สส. ทั้ง ๆ ที่งานมันใหญ่กว่า ผมพูดอย่างนี้คงไม่ฟังนะครับ เพราะว่า สว. จะมีปัญหาน้อยกว่า สส. เชิญท่านพิสิฐครับ

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม นายพิสิฐ ลี้อาธรรม ผมจะไม่พูดเรื่อง สส. หรือ สว. แต่ผมขออนุญาตเป็น Record เอาไว้ในรายงานการประชุม เพราะว่าผมคิดว่าคงจะไม่ค่อยแพร่ถ้าเกิดตรงนี้ผ่านไป ที่จริงผมเคย Comment ในลักษณะนี้แล้วในการประชุมของกรอบ ๒ ว่า ผมมั่นใจว่าเพื่อน ๆ ของผมในห้องนี้ที่เป็นกรรมการทุกท่านที่มาเข้าร่วมประชุม ล้วนแต่มีเจตนาที่จะให้ประเทศดีขึ้น และต้องการสรรหาระบบที่ดีที่สุดกับประเทศไทย เพราะฉะนั้นการที่ท่านใดท่านหนึ่งเสนอวิธีการใด และท่านอื่นไม่เห็นด้วยนี้ ไม่ได้หมายความว่าท่านไม่เห็นด้วยจะไม่รักประเทศไทยหรือไม่อยากจะได้สิ่งที่ดีที่สุด อันนี้ผมขอย้ำว่าท่านนักรัฐศาสตร์ที่มีชื่อได้กล่าวไปเมื่อสักครู่นี้ที่ไม่มีความเห็นตรงกันกับท่านผู้เสนอ ทั้งท่านวิจิตร ทั้งท่านวุฒิสาร ทั้งท่านนครินทร์ ท่านไพโรจน์ เป็นนักรัฐศาสตร์ที่มีความคิดความอ่าน การที่ท่านไม่เห็นด้วยไม่ได้หมายความว่าท่านไม่คิดอ่านจะอาศัยจังหวะนี้ในการแก้ไขวิกฤติทางการเมืองของประเทศ ผมขออนุญาตที่จะ Record เอาไว้ เพราะว่ามีฉะนั้นแล้วผมจะรู้สึกไม่สบายใจว่า ทำไมผมจึงไม่พูดในสิ่งนี้ ผมเคยพูดแล้วประเด็นนี้ เพราะว่าวิธีการแบบนี้เคยเอามาใช้ในกรอบ ๒ แล้ว และผมได้เคยพูดกับที่ประชุมแบบนี้มาแล้วครับ ก็ขออนุญาตที่จะ Record ไว้ครับ

ประธาน : จบนะครับเรื่องนี้

นายจรัญ ภักดีธนากุล : ผมนิดเดียวครับ ผมอยากจะขอโอกาสว่า ในร่างหนึ่งที่เราเสนอไปนี่เราเสนอเป็น สามร้อยยี่สิบ แปดสิบ แล้วก็บอกเป็นบัญชีสัดส่วน แต่ไม่บอกอะไรเลยในนั้นว่าบัญชีสัดส่วนมันคืออะไร เพราะฉะนั้นคนก็เข้าใจผิดเพี้ยนกันไปหมดเลย ผมก็อยากจะขอว่าทั้งหมดของพวกเขาเห็นด้วยไหมว่า บัญชีสัดส่วนในร่างหนึ่งที่เราเสนอไปมันไม่ใช่แบบปี ๒๕๔๐ นะครับ มันคือบัญชีสัดส่วนแบบของสากลที่เขาคิดกัน เพียงแต่ว่าจำนวนของเรายังอยู่ที่ แปดสิบกับสามร้อยยี่สิบ ซึ่งถ้าอย่างนี้เห็นตรงกันได้ ผมก็อยากว่าฝ่ายเลขานุการต้องเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะถ้าไม่เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ รอไปเขียนในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเดี่ยวทะเลาะกันในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ขอบพระคุณครับ

ประธาน : เชิญท่านวิชาครับ

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) วิชา มหาคุณ : ท่านประธานที่เคารพ ผม วิชา มหาคุณ ผมขอย้อนกลับไปสักนิดหนึ่งทีก่อนที่เราจะมาสู่ สามร้อยยี่สิบกับแปดสิบ ผมจำได้ว่าก่อนหน้านั้นผมเองได้มีการอภิปราย และอีกหลาย ๆ ท่านก็อภิปรายอย่างแข็งขัน ถึงเราไม่ยอมรับเรื่องของ Party list ที่เคยมีมาแล้วตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ผมพูดอยู่เสมอว่ามันลอยมาจากฟ้า ไม่ได้แตะพื้น ไม่ได้มาจากประชาชน เป็นใครที่โหนมาก็ไม่รู้ แล้วก็สัดส่วนมันก็ไม่ตรงตามระบบ ซึ่งตอนนั้นผมพูดโดยไม่ได้แสดงออกมาชัดเจนอย่างที่อาจารย์คมสันได้พยายามแสดง แล้วก็ท่านอาจารย์เกริกเกียรติมาช่วยนะครับ ผมเข้าใจว่าเราเข้าใจตรงกันครับตรงนี้ และเราต้องการที่จะตัดออกด้วยซ้ำไประบบ Party list ระบบที่เป็นมาคือบัญชีรายชื่อซึ่ง

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

นิวกา ๔๗/๒

ลอย ๆ อยู่ แต่เสร็จแล้วผมได้มาเปลี่ยนใจ ที่เปลี่ยนใจนี้ไม่ใช่เปลี่ยนใจกลับไปหาปี ๒๕๕๐ แต่เปลี่ยนใจ
เนื่องจากว่าคณะฝ่ายวิชาการทั้งหลาย รวมทั้งของชุดทีมของผมได้ค้นคว้ามา แล้วผมได้ไปพูดในที่ประชุม
ซึ่งอาจารย์เกริกเกียรติท่านได้ให้การสนับสนุนว่า ยังมีระบบอื่นอีกมากมายที่เป็นระบบที่ดี ๆ โดยเฉพาะเรื่อง
ระบบสัดส่วน ซึ่งเราต้องการสิ่งที่เป็นวัตถุประสงค์ เป็นเจตนารมณ์ที่สำคัญก็คือว่า ไม่ใช่ให้ใครก็ได้หิ้ว
กระเป๋าไปที่เขตเลือกตั้งแล้วก็ได้มาเหมือนอย่างที่แล้ว ๆ มา จริงอยู่ระบบที่ประชาชนเขาสมมติใจที่จะเลือก
ซึ่งเป็นระบบที่ง่ายที่สุด ซึ่งเราเลือกมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน มันง่ายสำหรับคนไปกากบาท แต่ว่าระบบ
เหล่านั้นเราเริ่มต้น เพราะว่าราษฎรการศึกษายังไม่ดีเพียงพอ แล้วก็การเลือกตั้งแบบนั้นเป็นการเลือกตั้งที่
ง่ายที่สุด สะดวกที่สุด เขาถึงเรียกว่าเป็นการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก ซึ่งใช้วิธีง่าย เองง่าย ๆ เข้าว่า -----

- ๕๐/๑

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ซึ่งประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกในขณะนี้ก็วิจัยแล้วว่าระบบนี้ใช้ไม่ได้ นะครับ ที่ว่าใช้ไม่ได้ก็คือว่าทำให้ประชาชน ไม่ได้มีส่วนในการคัดเลือก เลือกละครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่ใจเขาต้องการจริง ๆ ซึ่งเป็นคนที่ไม่ได้ จ่ายเงิน พูด่าง ๆ นะครับ แล้วคนที่ไม่ได้มีสตางค์ก็ไม่มีโอกาสที่จะได้ติดเข้ามา เพราะฉะนั้นพรรคเล็ก ๆ เราเป็นห่วงตรงนั้นว่า คะแนนเสียงที่กระจุกกระจายในการเลือก แล้วก็ไม่สามารถที่จะไปให้ใครได้เลย แต่เสร็จแล้ว ๒๕๔๐ โอนกลับไปให้พรรคใหญ่ ซึ่งมันเป็นสิ่งที่เกิดผลประหลาด เราเรียกอย่างนั้นก็แล้วกัน Absurdity มัน Absurd จริง ๆ มันใช้ไม่ได้ เกิดผลประหลาดอย่างนี้ เพราะฉะนั้นจึงต้องกำหนดวิธีการ ซึ่งให้มันสอดคล้องกับหลักแห่งเหตุผลก็คือ พรรคเล็ก ๆ เขาควรจะมีสิทธิได้มีที่นั่งสำหรับเขา ได้มีโอกาส เติบโตขึ้นด้วยนะครับ อย่างพรรคกรีนก็ดี หรือพรรคอะไรที่เขาต้องการคุณธรรมนะครับ อย่างของญี่ปุ่นก็มี พรรคโคเมอิ พรรคพุทธธรรมอะไรทำนองนี้ เขาก็มีโอกาสได้นั่งในที่ประชุมสภาด้วยเหมือนกัน ฉะนั้นในสิ่ง เหล่านี้เองผมเข้าใจว่าเป็นเจตนารมณ์ของพวกเขา แต่ว่าตอนแรกก็มีการเสนออย่างที่ว่านี้ สองร้อย สองร้อย เพราะว่ามันจะเป็นระบบที่สมบูรณ์แบบ แต่ว่าเราก็รวมขอมกันใช่ไหมว่า เอาละในระบบเลือกตั้งสัดส่วน ยังไม่ค่อยมีคนเข้าใจมากมายนัก เพราะฉะนั้นอาจจะต้องทำความเข้าใจกับประชาชนสักพักหนึ่ง ดังนั้น ก็จึงรวมขอมกันนะครับ อัตราส่วนมันก็เลยเริ่มต้นขึ้นที่สามร้อยยี่สิบกับแปดสิบ แต่ว่าอย่างไรก็ตาม ผมก็ เห็นในเจตนารมณ์ที่ดีของกรรมการหลาย ๆ ท่านนะครับ โดยมีท่านอาจารย์เกริกเกียรติเป็นผู้นำ ขออนุญาตที่เอ่ยนาม ท่านก็ได้ไปศึกษาเรื่องนี้อย่างจริงจัง แล้วก็มองเห็นว่าถ้าเผื่อมันเป็นสามร้อยยี่สิบกับ แปดสิบ มันไม่ใช่สัดส่วนที่แท้จริง แล้วมันจะออกมาอาจจะมีข้อบกพร่องอยู่ ฉะนั้นก็เลยขอโอกาสตลอดมา ว่าถ้าอย่างไรขอมาอธิบายให้ชัดเจนได้ไหม เมื่อกรรมการทั้งหลายท่านจะเปลี่ยนใจในข้อนี้ ซึ่งเราก็มี โอกาสอยู่เพราะอะไร เพราะว่ามันได้มีการแปรญัตติในเรื่องนี้มากมายหลายท่าน ดังนั้นโอกาสอันนี้ ก็อาจจะเปิดช่องให้เราได้ ซึ่งท่านประธานก็ได้กรุณาว่าให้ศึกษากันให้ดีในข้อนี้ เพราะถึงขนาดที่ท่าน อาจารย์และคณะได้นำเสนอต่อที่ประชุมแล้วก็ยังงง ๆ ยังมีหลายท่านก็ยังงงอยู่ คือตัดสินใจไม่ได้ นะครับ เท่าที่ระดับรับฟัง เพราะฉะนั้นก็ให้เราพิจารณาถึงการแปรญัตติของ สสร. เขา นะครับ แล้วเราลองมาสรุป ความเห็นของเราดูอีกทีหนึ่งว่าจะยอมหรือไม่ยอม ผมคิดว่าถ้าหากว่าเป็นเช่นนั้นผมขอให้ฟังของ สสร. เขา ในกรอบที่ ๒ ก่อนได้ไหมครับ คือถ้าเผื่อไม่เช่นนั้นวันจันทร์มันจะไม่จบ นะครับ พอมาถึง สสร. อีกทีหนึ่ง มันก็มาวันอังคารอีก เพราะฉะนั้นฟังวันอังคารของเขาเข้า คือตอบเขาก็ตอบในแง่ที่ว่าเรายอมหรือไม่ยอม จำนวนที่เขาเสนอมา เพราะว่ามันเยอะแยะเลยครับ ผมอ่านดูเมื่อสักครู่นี้ว่ากันเรียกได้ว่าสับสนปนเปกัน วุ่นวายเลย ยังไม่สามารถจะจัดหมวดหมู่ได้ด้วยซ้ำไป ท่านกรุณาลงไปอ่านดูอีกสักครั้งเถอะครับ แล้วเราจะ เห็นได้เลยว่าภาพแต่ละคนไม่ได้มีจุดใหญ่อยู่ตรงที่ว่าแบบแบ่งเขตกับแบบสัดส่วนเลย มันจะปนเปกัน ไปหมด

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

เบญจกุล ๕๑/๑

บางคนก็ให้ตัดเรื่องสัดส่วนออกไป บางคนก็ให้เอาตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ อย่างน้อยเราก็ตอบคำถาม เขาได้เลยว่า เราไม่เอาตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ แน่นอน เพราะฉะนั้นพวกนี้ก็ตกไป แต่สิ่งที่ยังเหลืออยู่ ก็คือว่าจำนวนที่ว่าสี่ร้อย เราวางกรอบไว้แน่นอนแล้วใช้ใหม่ครับว่าสี่ร้อยนี้เราจะเป็นแบบแบ่งเขตเท่าไร แบบสัดส่วนเท่าไร ตรงนี้อาจจะคุยกันได้ แล้วก็คุยกันเรื่องสัดส่วนให้เป็นที่เข้าใจ แล้วเขาเข้าใจตรงกับเรา ใหม่ ตรงนี้ก็เป็นเรื่องที่สำคัญเหมือนกัน อย่างเขาอธิบายมาแล้วเราเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย เราเห็นอย่างไร เรายังสับสนอยู่เลย เพราะฉะนั้นผมก็อยากให้เป็นวันอังคาร ถ้าท่านประธานจะกรุณา ขอบพระคุณครับ

ประธาน : คือที่ผมให้กำหนดวันจันทร์นี่นะครับ เพื่อหา Stand ขอใช้ภาษาอังกฤษหน่อย ของคณะของเราไว้สำหรับฟังเขาแล้วในวันอังคารเราจะได้มีจุดที่เราจะเอาอย่างไร เราควรจะมีคำตอบให้ เขาเหมือนกัน เพราะฉะนั้นวันจันทร์กับวันอังคารผมคิดว่าถึงแม้ว่าถ้าเป็นวันจันทร์ เราจะมาหารือกันเท่านั้น ซึ่งวันอังคารเมื่อฟังจากเขามันอาจจะเปลี่ยนแปลงได้ ก็ยังยึดหยุ่นกันได้จนกว่าจะแปรญัตติใน สสร. นะครับ เพราะฉะนั้นในช่วงนี้ผมอยากให้มันจบ คือมีอะไรใหม่

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : ท่านประธานครับ นิดเดียวครับ ผมได้นำเอกสารมาแจก ๒ ชุด นิวซีแลนด์อย่างที่อาจารย์เกริกเกียรติได้พูดถึงแล้ว และญี่ปุ่นนะครับ ญี่ปุ่นนี้เขาใช้ระบบที่เรากำลัง จะใช้นี่นะครับ เริ่มเมื่อปี ๑๙๙๖ นิดเดียวครับ เขา สามร้อย บวก สองร้อย เป็น ห้าร้อยคน พอ ค.ศ. ๒๐๐๐ เขา สามร้อย บวก หนึ่งร้อยแปดสิบ ฉะนั้นเขาญี่ปุ่นนี่ครับ ถ้าจะใช้ สามร้อยแปดสิบ มาดู ฝากเป็นการบ้านไปอ่าน แล้ววันจันทร์มาคุยกันครับ

ประธาน : ท่านแจกไปแล้วใช้ใหม่ครับ

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : แจกแล้วครับ

ประธาน : ของจีนมีไหมครับ เชิญท่านปกรณัม ท่านวุฒิสถา และท่านวิทยา อย่างไรก็ตามก็ว่ากันอีก ๓ ท่านนะครับ ผมดูแล้ววันนี้คงไม่ได้พูดเรื่อง สว. เดี่ยวดูเวลาหน่อยก็แล้วกันครับ เชิญท่านปกรณัม ครับ

นายปกรณัม ปรียากร : ท่านประธานที่เคารพครับ ความจริงในเรื่องของการเลือกตั้ง สส. แบบสัดส่วน เราไม่สามารถจะพูดได้ว่าแบบใดแบบหนึ่งเพียงแบบเดียวเป็นแบบที่ดีที่สุด ถึงแม้ว่าจะมี ผู้อภิปรายพยายามจะบอกว่า จำนวนเท่ากันดีที่สุด ผมคิดว่าเป็นคำพูดที่สรุปเร็วเกินไป ความจริงถ้าจำได้ นะครับ ผมเองเมื่อตอนที่ชะอำผมเป็นคนนำเสนอเรื่องนี้ในจำนวนของที่มีลักษณะของความแตกต่างกัน ญี่ปุ่นก็แบบหนึ่ง สกอตแลนด์ซึ่งปรับใช้ก็เป็นอีกแบบหนึ่ง แล้วก็ในนิวซีแลนด์เองโดยข้อเท็จจริงแล้วก็ไม่ได้อีกในระยะต้น แล้วก็มีการพัฒนาเรื่องต่าง ๆ สสารพัดอย่างเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ นิวซีแลนด์นั้นก็ปรับตั้ง ๓ - ๔ ครั้ง เพราะฉะนั้นเมื่อเป็นอย่างนี้สิ่งที่เราได้นำเสนอไปแล้วฟังความเห็นประชาชน มันก็เป็นจุดที่ไม่ได้หมายความว่าเราไม่ได้ทำในสิ่งที่ดีที่สุด เพราะว่าในทางการบริหารเราไม่ค่อยใช้คำว่า The best หรือ

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

One best ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าลำบากในทางของการพิจารณา เพราะฉะนั้นในลักษณะทำนองนี้สิ่งที่ได้นำเข้ามาใช้อย่างกรณีของเยอรมันเท่านั้น มันก็เป็นเฉพาะเยอรมัน แต่ในความแตกต่างของที่อื่น ๆ นั้นมันก็เป็นความแตกต่างของสิ่งที่มันจะเกิดขึ้น ในการ Design รูปแบบลักษณะนี้มันก็มีข้อโต้แย้งกันเสมอในระดับของการดำเนินการ แต่สิ่งที่เราเห็นตรงกันก็คือการปรับระบบเลือกตั้งในประเทศไทยนั้นเป็นความจำเป็น เพราะฉะนั้นถ้าจะมีการไปคุยกันในวันจันทร์นี้ผมว่าอาจจะจำเป็นที่จะต้องตัดคำว่า อะไรเป็นสิ่งที่ดีที่สุด และเป็นความเห็นที่เราก็จะต้องแลกเปลี่ยนกันให้กว้างขวาง ทั้งนี้เข้าใจว่าในรอบที่ ๒ ก็คงมีการพิจารณาเรื่องนี้หลังจากที่ชะงัก แล้วก็มากลั่นกรอง -----

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ประกาศลักษณะ ๕๒/๑

แล้วเราก็ไปคุยที่ชลบุรีอีกครั้งหนึ่ง สองร้อย สองร้อย นั่นก็ไม่ได้เข้ามา แต่เข้ามาในชั้นสุดท้ายคือวันนี้ ที่ผม
ได้ยืมวันนี้ ซึ่งก็เป็นเรื่องที่ทำให้เกิดความรู้สึกว่า เราตัดสินใจกลับไปกลับมาหลายครั้ง ทำยที่สุดก็ไปเข้าสู่
ชั้นยากของการเขียนกฎหมายอีกชั้นหนึ่งด้วย เพราะฉะนั้นตรงจุดนี้ผมคิดว่าวิธีคิดของเรานอกจากจะดู
จำนวนแล้วก็ต้องไปดูด้วยว่าวิธีการเลือกตั้งจริง ๆ ควรจะออกมาในลักษณะใดด้วย ซึ่งก็จะเป็นผลที่ดีกว่า

ประธาน : เชิญท่านวุฒิสมาชิกครับ

รองศาสตราจารย์วุฒิสมาชิก ดันไชย : กราบเรียนท่านประธานครับ ผม วุฒิสมาชิก ครับ

ผมขออนุญาตท่านประธานนิดเดียวครับว่า ประเด็นที่ท่านอาจารย์รัฐกฤษฎาสรุปเมื่อสักครู่นี้เรื่อง
สามร้อยแปดสิบ แปดสิบ ว่าไม่กลับไปเหมือนปี ๒๕๔๐ ให้เป็นความเข้าใจตรงกัน ผมเองยังไม่ค่อยชัด
นะครับ คือบนความเข้าใจตรงกันว่าไม่เหมือนปี ๒๕๔๐ นี้มันไม่เหมือนได้หลายแบบ ไม่เหมือนแบบที่ ๑
คือเรื่องเขตเลือกตั้งของแปดสิบ แบบที่ ๒ คือการกา คือการลงมติ และการนับคะแนน เพราะฉะนั้น
สมมุติว่าผมบอกว่าเขตนี้ไม่เหมือน แต่ว่าการกา ๒ บัตร อย่างนี้ก็เหมือนนะครับ คืออย่าไปตีความว่า
ต้องเป็นสัดส่วนอย่างเดียว คือผมกลัวจะเข้าใจคาดเคลื่อนกัน เพราะผมเชื่อว่าเวลานี้มีความเข้าใจบน
ทางเลือกอยู่ ๒ - ๓ ทางแบบนี้ คือไม่เหมือนแน่ ๆ แล้ว อย่างน้อยตัวเลขก็ไม่เหมือน ส่วนวิธีการจะมี
๒ อย่างก็คือวิธีการเรื่องของการกำหนดเขตของกลุ่มแปดสิบถูกใหม่ครับ กับวิธีการในการกาบัตรเพื่อเอา
ไปสู่การนับคะแนนของแปดสิบจะเป็นอย่างไร คงมีทั้ง ๒ ทางใช่ไหมครับท่านอาจารย์ครับ ขอบพระคุณครับ

ประธาน : เชิญท่านวิทยากรครับ

นายวิทยา งานทวี : ท่านเจริญอธิบายหน่อยได้ไหมครับ เพราะผมจะถามเหมือนกัน
แต่ว่าขอหลังจากท่าน คำพูดนี้จะต่อเนื่องกันครับ

นายเจริญ ภักดีธนากุล : ท่านประธานครับ กาบัตรนี้ผมยังคิดว่ากา ๒ บัตรนี้ดีกว่า
กาบัตรเดียว แก้ปัญหาอะไรได้เยอะแยะ ก็จะไปเหมือนกับปี ๒๕๔๐ กา ๒ บัตร แต่ว่าเวลาเอามาคิดสัดส่วน
ที่มันให้ ไม่คิดแบบมากได้มาก น้อยได้น้อย เต็มที่แบบของปี ๒๕๔๐ จะมีแบบที่ท่านอาจารย์เกริกเกียรติ
เคยเขียนให้เราเป็นตัวหนังสือไว้แล้ว ซึ่งพร้อมที่จะลงได้ อันนั้นเป็นแตกต่าง และแตกต่างอีกข้อหนึ่งก็คือว่า
ต้องให้คนที่ลงบัญชีตรงภาคนี้ต้องเป็นคนที่อยู่ในพื้นที่ของภาคนั้นแต่ละภาค คืออย่าเอาคนกรุงเทพฯ
ไปใส่บัญชีของภาค ๑ ภาค ๒ ภาคเหนือ ภาคอะไรอย่างนั้นนะครับ แล้วที่แตกต่างอีกอย่างหนึ่งผมอยากจะ
เรียนว่า น่าจะคุยกันว่าคนที่อยู่ในบัญชีสัดส่วนเป็นคนที่อยู่ในเขตได้ด้วย แล้วแต่พรรคเขาจะไปคิด
ไม่บังคับ คือเปิดเสรี สมมุติว่าพรรคผมนี้ส่งผมลงเขต แล้วก็ส่งชื่อผมอยู่ในบัญชีด้วย แล้วจะอยู่ลำดับไหน
ก็ให้พรรคเขาไปดู นี่จะไม่เหมือนกับปี ๒๕๔๐ ปี ๒๕๔๐ คนอยู่ในเขตห้ามอยู่ในพรรค ห้ามอยู่ในบัญชี
คนอยู่ในบัญชีห้ามลงเขตใช่ไหมครับ นี่เราก็ให้ยืดหยุ่นได้มากขึ้น แล้วส่วนที่แตกต่างกันอยากจะเรียนเสนอ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ

ประกาศลักษณะ ๕๒/๒

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ว่าการกำหนดคนเข้าสู่บัญชีจะต้องทำอย่างไร อาจจะต้องทำโดยคณะกรรมการบริหารพรรคเป็นมติอะไร
เท่าไร อย่างไร ให้ชัดเจนออกมา ไม่ใช่โดยคนคนเดียว ๒ คน ๓ คน ที่คิดขนาดนั้นจะเกินไปไหม อะไรไหม

นายอัมพร จารุจินดา : คำถามผมเข้าใจว่าวิธีคิดคะแนน เพราะว่าที่อาจารย์พูดกับสิ่งที่
อาจารย์วุฒิสภาเข้าใจนั้น ผมเข้าใจว่ายังต่างกันอยู่ตรงนี้

นายจรัญ ภักดีธนากุล : วิธีคิดผมขอภาพแผนภูมิที่ ๑ ของท่านอาจารย์คมสัน
หรือท่านอาจารย์เกริกเกียรติเสนอ

ศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม : ขออนุญาตท่านประธานนิดหนึ่งคือ
เรื่องสืบเนื่อง ในประเด็นที่บางแสนวันนั้น ผมว่าทางฝ่ายเลขานุการคงมีหลักฐานอะไรต่าง ๆ ขออนุญาต
เรื่องแรกก่อน เรื่องที่ท่านอาจารย์ปกรณ์พูดถึงเมื่อสักครู่นี้ บอกว่า สองร้อย สองร้อย ก็ยังไม่เข้าที่บางแสน
ขอยืนยันว่าเข้าที่บางแสน มีเอกสารนำเสนอ แล้วพร้อมกับร่างกฎหมายได้นำเสนอเข้าไปด้วย ทีนี้ขอทวน
ความจำอีกครั้งหนึ่งว่า ที่บางแสนนี้คำถามแรกถามว่า เขาระบบสัดส่วนหรือไม่เอา ที่ประชุมบอกว่าเขา
ระบบสัดส่วน -----

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

เสร็จแล้วคำถามที่ ๒ ก็มาบอกว่า เอาสองร้อย สองร้อย หรือ สามร้อยยี่สิบ แปดสิบ ผลออกมาสามร้อยยี่สิบ แปดสิบ แต่ในประเด็นที่ ๓ ก็คือระบบสัดส่วนที่พูดวันนั้น ก็คือในสวนหนึ่งเป็นเรื่องที่ผมนำเสนอ เพราะฉะนั้นก็อย่างที่ท่านจรัญพูดเมื่อกี้ ใช่เลย แม้นแต่ว่าชื่อที่คนที่คนจะลงในบัญชีรายชื่อของภาค ก็จะต้องเป็นผู้ที่มาที่กรรมการสาขาพรรคนี้เสนอขึ้นมา เพราะฉะนั้นตรงนี้ผมว่ามันต้องชัดเจน ถ้าไม่ชัดเจน แล้วมันกลับไปปี ๒๕๔๐ ได้ ถ้ายืนยันในประเด็นนี้ ผมยังจำได้ว่าอาจารย์จรัญยังออกมาแสดงความยินดี กับผมว่าได้สัดส่วนตามที่ผมเสนอ ผมก็บอกว่าก็ดีใจระดับหนึ่ง แต่ว่ามันไม่ได้อย่างสองร้อย สองร้อย อันนี้ขออนุญาตยืนยันในที่ประชุมอีกครั้งหนึ่งครับ ขอขอบคุณครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล : ท่านประธานครับ ผมยังไม่ได้ตอบคำถามท่านวิฑูยาใช่ไหมครับ

นายวิฑูยา งานทวี : คือผมอยากจะเรียนถามอย่างนี้ เพราะผมอยากจะทราบว่าในกรณีที่มี สามร้อยยี่สิบ แปดสิบ นะครับ มีคนมาขออนุญาตยกตัวเลขว่า ยี่สิบล้านเสียง มาไหวต แล้วในเขตได้ดีว่า ห้าสิบ ก็คือ สิบล้านเสียง สามร้อยยี่สิบ ถ้าคนไหวตออกมาโดยเฉลี่ยแล้ว เท่ากับสามหมื่นเสียงต่อหนึ่งเขต ต่อ สส. หนึ่งคน คราวนี้ถ้าสมมุติว่า แปดสิบ ส่วนสิบล้านที่ตกหล่นเอามาเฉลี่ยออกมาเท่ากับประมาณ หนึ่งล้านสองแสนต่อหนึ่งเสียง ใช่ไหมครับ ต่อสัดส่วนนะครับ เพราะว่ามันจะเหลือแค่แปดสิบ ก็ต้องมาหาร คราวนี้ผมเลยอยากจะเรียนถามว่า อย่างนี้มันเป็นความชัดเจนของตัวเลขที่เปรียบเทียบใช่หรือไม่ครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล : วิธีคิดคำนวณตรงนี้ไม่ยาก จะมีสูตรที่เขาคิดคำนวณได้ไม่ยาก แต่ว่าถ้าให้ผมเรียนเป็นตัวอย่างเป็นะครับ ผมอยากจะให้ขอใช้ PowerPoint ของท่านอาจารย์คมสัน ภาพที่ ๑ ได้ไหมครับ ถ้าภาพที่ ๑ ขึ้น ผมจะได้เรียนตามนั้นครับ สมมุติในสูตรนี้พรรคไทยรักไทยได้เขต ไปสามร้อยสิบคน แต่ว่าบัญชีที่คะแนนนิยมพรรคได้มา ๕๔.๗ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเท่ากับหกสิบเจ็ดคน ในหนึ่งร้อยคน หาร้อยคนแสดงว่าโดยสัดส่วนนี้พรรคไทยรักไทยจะต้องได้ที่นั่ง หกสิบเจ็ดคนเท่ากับ สามร้อยสามสิบห้าที่นั่ง สามร้อยสามสิบห้าที่นั่งพรรคไทยรักไทยได้ในเขตไปแล้วสามร้อยสิบ ก็ต้องมาเอา จากในบัญชีสัดส่วนอีกยี่สิบห้าจะได้เป็นสามร้อยสามสิบห้าซึ่งจะเท่ากับ ๕๔.๗ เปอร์เซ็นต์พอดี แต่จะ ไม่ได้เยอะไปจนถึงสามร้อยเจ็ดสิบเจ็ดเห็นไหมครับ ทีนี้พอตัดยี่สิบห้าให้กับพรรคไทยรักไทยไปแล้ว ในบัญชี สัดส่วนหนึ่งร้อยคน อันนี้คิดจากบัญชีหนึ่งร้อยคนนะครับ ก็จะเหลือเจ็ดสิบห้าคน เจ็บสิบห้าคน เอามา คำนวณอย่างนี้ครับว่า ตอนนีบัญชีเหลือเจ็บสิบห้าคน บัญชีเจ็บสิบห้าคนนี้ต้องสมมุติว่าเป็น ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์นะครับ แล้วก็เอา ๓ พรรค พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย พรรคมหาชน มารวมส่วนกันว่า ทั้ง ๓ พรรคนี้อะไรรวม ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ออกมาเป็นเท่าไร มันจะไม่ใช่ ๒๒.๓ ๖.๔ อะไร มันจะมีสัดส่วน ออกมาใหม่ แล้วเป็นสัดส่วนอย่างนี้บ๊อบก็คำนวณเป็นตัวเลข จำนวนที่นั่งจากบัญชีได้ตามส่วนที่เหลือ เจ็ดสิบห้าคนออกมา คะแนนของพรรคไทยรักไทยก็จะส่งลงมา กระจายลงมาให้พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย พรรคมหาชนได้เพิ่มขึ้นอีกนิดหน่อย พูดย่าง ๆ ในระบบ ปี ๒๕๔๐ บัญชีรายชื่อพรรค

๕๗)

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

หน้าพร ๕๓/๒

เอาคะแนนจากข้างล่างไปให้พรรคข้างบนได้มากขึ้นตามสัดส่วนมากได้มาก น้อยได้น้อย แต่ว่าในบัญชี
สัดส่วนตัวมากที่สุดจะได้ไม่เกินเปอร์เซ็นต์ที่เขาได้รับความนิยมจากประชาชน แต่ถ้าเขาได้เกินไปแล้ว
สมมุติว่าที่นั่งในพรรคไทยรักไทยไม่ใช่สามารถยืมเป็นสามารถยืมสิบเขาจะไม่ได้ในบัญชีสัดส่วนเลย ----

- ๕๔/๑

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ

สุริยรัตน์ ๕๔/๑

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

เพราะว่าเขาได้เกินสัดส่วนที่เขาควรจะได้คือสามร้อยสามสิบห้าไปแล้ว ได้ใหม่ครับ เพราะฉะนั้นก็จะเหลือคนในบัญชี ถ้าเขาได้สามร้อยสี่สิบ เขาได้เกินไปแล้ว ก็จะเหลือในบัญชี บัญชียังเต็มร้อยอยู่ เขาก็จะไม่ได้จากบัญชี ก็เอามากระจายให้กับพรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย พรรคมหาชน ได้แทน มีวิธีคิดทางคณิตศาสตร์ ไม่ยากครับ ขอขอบคุณครับ

นายวิทยา งานทวี : ถ้ากรณีที่พรรคที่ได้สูงสุดไม่ถึง ๕๐ ละครับ ถ้าได้สัก ๔๐ เปอร์เซนต์ มันจะเป็นสูตรอย่างไรอีกครับ

นายจรัญ ภัคดิธนากุล : ถ้าทุกพรรคได้น้อยหมดก็เอาสัดส่วนให้ครบตามที่ได้ สมมุติว่าพรรคไทยรักไทยได้ ๔๐ เปอร์เซนต์ เขาจะได้ สส. ถ้าคิดจากสี่ร้อยคน ก็เอาสี่คูณสี่เท่ากับสิบหกใช้ใหม่ครับ ๔๐ เปอร์เซนต์เขาจะได้ร้อยหกสิบจากสี่ร้อยใช้ใหม่ ถ้าห้าร้อยเขาก็จะได้จากสองร้อยจากห้าร้อย สองร้อยจากห้าร้อย ในเขตเขาได้ไปตั้งสามร้อยสิบแล้วมันเกินแล้วเขาจะไม่ได้จากในสัดส่วนเลย เขาไม่ได้เลยแม้แต่นคนเดียว สัดส่วนก็จะเหลือเต็มร้อยที่เอาไปกระจายให้ลงไปกับพรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย พรรคมหาชน คำนวณรวมว่าเสมือนว่าร้อยส่วนเท่ากับหนึ่งร้อยคน ผมคิดว่าคณิตศาสตร์ไม่ยากครับ คำนวณได้ แต่ว่ามันไม่ได้เต็มเหมือนที่ท่านอาจารย์คมสันว่า มันได้เพียงแต่จะไปชดเชยอะไรนิดหน่อย ขอขอบคุณครับ

นายคมสัน โพธิ์คง : ท่านประธานครับ ท่านอาจารย์จรัญใช้ตัวเลขเมื่อปี ๒๕๔๔ เมื่อตอนต้นอาจารย์อธิบายว่า ๒๕ เปอร์เซนต์มาบวกตรงนี้ มันเลยกลายเป็นระบบปี ๒๕๔๐ ไปแล้ว เพราะฉะนั้นระบบของตัวนี้ถ้าเอาไปคิดในระบบที่เสนอสามร้อยสี่สิบ แปรสิบ ถ้าเอาตัวเลขที่ฐานห้าร้อย โดยใช้วิธีการคำนวณแบบกัน สามร้อยสิบที่ว่าจะต้องไม่ได้ที่นั่งใด ๆ เลย เพราะว่าตัวนี้ที่นั่งในตรงนั้นมันเกิน Over ไปอยู่ ๖๐ กว่าเปอร์เซนต์อยู่แล้วจากฐานคะแนนนิยมที่แท้จริง มันตกอยู่ประมาณเกือบ ๗๐ เปอร์เซนต์ สามร้อยสิบ เพราะฉะนั้นในแง่ของสัดส่วนมันจึงเป็นปัญหาอยู่ว่าความเบี่ยงเบนในเชิงของสัดส่วนความนิยมของคะแนนยังเยอะอยู่ เยอะถึงประมาณ ๑๐ กว่าเปอร์เซนต์ เพราะฉะนั้นตรงนี้ ๑๐ เปอร์เซนต์มีผลต่อที่นั่งเยอะนะครับ เพราะว่าถ้าดูในสัดส่วนตัวเลขของเมื่อปี ๒๕๔๔ ขนาดตัวเลข ๔.๑๖ ๔ เปอร์เซนต์กว่า ๆ ที่นั่ง สส. ของพรรคมหาชนยังหายไป ๑๙ ที่นั่ง ถ้า ๑๐ กว่าเปอร์เซนต์ในที่นี้ ผมคิดว่าตัวเลขก็ค่อนข้างเยอะพอสมควรจากสัดส่วนตัวนี้ที่เกินเป็น Over จากที่นั่งเกิน จากเขตเกินเข้าไปสู่ของสัดส่วนความนิยมที่แท้จริง เพราะฉะนั้นตรงนี้ถึงบอกว่าการคำนวณจริง ๆ อย่างที่ท่านอาจารย์จรัญว่าไม่ยาก แต่ว่าความเบี่ยงเบนของจำนวนมันสูง แล้วก็ความนิ่งของจำนวนมันไม่แน่ แล้วก็ข้อสำคัญก็คือคนที่นั่งอยู่ในที่นั่งในตรงนั้นถ้าไปจัด List แบบที่ท่านอาจารย์เกริกเกรียติได้เสนอว่าอยู่ในภาคด้วย จะจัดลงตัวนั้นไม่ลงตัว ผมคิดว่าตัวนั้นก็เป็นปัญหาก็ค่อนข้างเป็นปัญหาเยอะพอสมควรในเรื่องเหล่านี้ ขอขอบคุณครับท่านประธาน

คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ

สุริยรัตน์ ๕๔/๒

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ประธาน : ท่านพิสิฐครับ

นายพิสิฐ ลีธรรม : ด้วยความเห็นใจทุกท่านนะครับ กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม นายพิสิฐ ลีธรรม ครับ ประเด็นนี้จริง ๆ มันก็น่าจะจบไปนานแล้ว เพราะว่าเราได้คุยกันมาเยอะ แต่ในเมื่อยังมีการหยิบยกขึ้นมา ผมก็อยากจะขออนุญาตเรียนทำความเข้าใจเล็กน้อยว่าเรามีการประชุม ๒ ครั้งใหญ่ ๆ ที่ชะอำกับที่บางแสน ที่ชะอำกรอบที่ ๒ ได้นำเสนอว่าไม่มี Party list แต่ที่ประชุมเห็นว่า Party list ควรจะคงมีไว้ แต่เมื่อมีการคุยแล้วก็มีการนำเอาความคิดเรื่องสัดส่วนเข้ามาแต่ก็ยังไม่จบ เป็นอย่างนั้นครับ คือวันนั้นได้มีการอภิปรายกันอย่างค่อนข้างจะมากด้วยกัน โดยที่ประชุมในนั้นว่าอยากจะมีไม่เฉพาะแต่ สส. เขต ยังขอให้มีระบบอาจจะใช้ชื่อว่าสัดส่วน จะไม่ใช่ชื่อ Party list เพื่อไม่ให้สับสนกับบัญชีของประเทศ แล้วก็คงไว้แค่นี้ ที่นี้มาที่บางแสนเราก็มีความเห็นกันว่า ระบบสัดส่วนแบบสองร้อย สองร้อย ที่ได้มีการนำเสนอก็มีการลงคะแนนกันว่าไม่รับ ก็ให้คงสามร้อยยี่สิบบวกแปดสิบนะครับ แต่วิธีการของแปดสิบ ก็ยังไม่ได้มีการยืนยันชัดเจนว่าจะเป็นแบบเอาจำนวนตัวเลขของที่นั่งแบบเขตมาหักหรือเปล่า-----

คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

หทัยกาญจน์ ๕๕/๑

เพราะฉะนั้นความเห็นตรงนี้ก็ยังไม่เปิดได้ว่าต้องมาดูกันในรายละเอียดว่า อันไหนจะเหมาะ ไม่เหมาะ แต่ในความเห็นของคนหลายท่านก็อย่างที่ท่านได้อธิบายมาก็คือ เอามาหัก ซึ่งถ้าหักก็จะมีปัญหาอย่างที่ว่า อาจารย์คมสันบอกว่ามันอาจจะขาด อาจจะเกิน ซึ่งมันยุ่งยากมาก แต่ก็มีการพิจารณาอีกหลายท่านนะครับ ก็ยังคงความเห็นที่ว่า น่าจะคงความคิดแบบ ปี ๒๕๔๐ ในแง่ของการลงคะแนน คือมีบัตร ๒ ใบ แล้วใบของ สัดส่วนในพื้นที่ไหน ๒๐ คนได้เท่าไรก็เอาตามนั้น เพื่อจะได้ไม่เกิดความสับสน ผมก็ได้ตรวจสอบกับท่าน เลขาธิการว่า Wording ที่เขียนใน ๒๕๔๘ มาตรา ที่นำเสนอต่อประชาชนไปเขียนอย่างไร ก็บอกว่ายังไม่ได้เขียนในลักษณะที่ว่าให้มีการหักหรือไม่หัก ยังคงเขียนเป็นแบบว่าให้ลงเป็นเขต และเป็นแบบสัดส่วน ส่วนสัดส่วนยังไม่ได้มีการโยงว่า การคิดตัวเลขต้องเอามาบ่นกับเขต ซึ่งจะก่อความสับสนนะครับ เพราะฉะนั้นประเด็นนี้ผมคิดว่าคงต้องมีการชี้ขาดกันในสัปดาห์หน้า ผมยังไม่อยากจะยืนยันว่าอันใดเป็น อันที่ตกลงหรือไม่ตกลง ผมคิดว่าวิธีคิดยังต้องเปิดอยู่ครับ

นายอัคร จารุจินดา : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ความจริงแล้วสิ่งที่ลงมติ ที่บางแสนนั้นเป็นข้อเสนอ แต่ความจริงท่านนุรักษ์เป็นคนเสนอ ที่ใช้สามร้อยยี่สิบ หรือ แปดสิบ แล้วก็สิ่งที่ นำเสนอเป็นตัวร่างออกมา ณ ที่บางแสนนั้น ก็ร่างขึ้นด้วยความเข้าใจลักษณะนั้นว่า ก็คือแยกกัน คือระบบ คล้าย ๆ แบบของ ปี ๒๕๔๐ เพียงแต่ว่าจากบัญชี List ทั้งประเทศนั้นแบ่งเป็นภาค เพื่อให้คะแนนไม่กระจุก ตัวเท่านั้นเอง นั่นคือสิ่งที่อยู่ในตัวร่างขณะนี้ แต่ส่วนหลังจากนั้นกรอบ ๒ อาจจะไปพิจารณาอะไรเพิ่มเติม เป็นระบบสัดส่วนเข้ามา ต้องกราบเรียนท่านอาจารย์จรูญอย่างนี้ครับว่า พอเราแบ่งเป็นภาคแล้วจะเอา คะแนนมาหารเพื่อสัดส่วนของคะแนนบัญชีเขตนั้นจะทำค่อนข้างยาก เพราะว่าคะแนนกระจายไปตามภาค ของแต่ละกลุ่มไปเสียแล้ว ถ้าอย่างนั้นก็ต้องเอาคะแนนของแต่ละภาคนั้นกลับมารวมกันทั้งหมด เพื่อหา คะแนนรวมทั้งประเทศ เพื่อจะดูว่าสัดส่วนของพรรคนั้นจะได้เท่าไรในประเทศนั้น กรณีนั้นก็กลับไปสู่ บัญชีทั้งประเทศอีก เพราะฉะนั้นในตัวร่างในขณะนี้ไม่ได้เป็นไปอย่างนั้น

นายจรูญ ภัคดีธนากุล : ท่านประธานที่เคารพครับ เรื่องการคำนวณทางคณิตศาสตร์ นั้นไม่ยาก ผมลองทำวิธีคำนวณให้ท่านก่อน ท่านไม่ต้องห่วงเรื่องวิธีคำนวณนะครับ เชื่อกันดีของพวกเรา ให้ตรงก่อน เวลาไม่ตรงกัน ที่ชะอำท่านประธานครับ เราบอกว่าไม่เอาบัญชีรายชื่อพรรคแบบ ปี ๒๕๔๐ แล้ว เราไม่เอา แต่พอดีท่านอาจารย์เกริกเกียรติเสนอบอกว่า มันมีบัญชีสัดส่วน ขอใช้แบบสัดส่วนแบบ เยอรมัน ท่านอาจารย์ ดร. กิตติศักดิ์ ปรกติ ว่าท่านอาจารย์ดอกเตอร์นครินทร์บอกว่ามันต้องกระจาย เพราะฉะนั้นเราถึงยอมรับระบบสัดส่วน ระบบสัดส่วนคือไม่ใช่คิดแบบบัญชีแบบ ปี ๒๕๔๐ คือระบบ สัดส่วนรูปแบบที่ท่านอาจารย์ปกรณ์นำเสนอให้พวกเราดู Mixed Member Proportional Voting System ที่ผมฟังจากท่านอาจารย์ปกรณ์ นั่นคือสิ่งที่เราบอก โอ.เค. ถ้าอย่างนี้เราเดินก้าวหน้าต่อ ยอดออกไปจาก ปี ๒๕๔๐ ไม่ใช่บัญชี Party list เราก็รับ ที่ชะอำ แล้วมาที่บางแสนถึงมาเถียงกันบอกว่า จะเอาสองร้อย

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

พหุมติ ๕๕/๒

สองร้อย หรือสามร้อยยี่สิบ กับ แปดสิบ เหมือนเดิมที่เราเคยทำมาที่ชะอำ ไม่ใช่เพียงแค่กระจายบัญชี
ถ้ากระจายบัญชีมันไม่มีประโยชน์อะไรในการที่เราบอกว่า บัญชีรายชื่อแบบ ปี ๒๕๕๐ ไม่ใช่ ที่นี้ถ้า
สมมติว่าไปทางสัดส่วนแบบ Proportional แบบที่ผมเข้าใจนะครับ อาจจะผิดจะพลาดก็ขอโทษ เรามาแยก
เป็น ๔ ภาค หรือ ๔ ภาค ก็แล้วแต่ เอา ๔ ภาคก่อน คำนวณได้ใหม่ คำนวณได้ครับ ผมจะยกตัวอย่างให้ดู
ถ้า ๔ ภาค ภาคหนึ่ง แปดสิบ กับ ยี่สิบ ถูกใหม่ครับ แปดสิบ กับ ยี่สิบ เวลาทำคำนวณก็รายชื่อพรรคใน
ภาคนั้นท่านได้ก็เปอร์เซ็นต์ละ ถ้าท่านได้ ยิ่งง่ายเลยนะครับภาค ถ้าท่านได้ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ในบัญชีพรรค
ท่านได้ ๕๐ คน เท่านั้นในภาคนั้น แล้วถ้าท่านได้บัญชีจากเขต ท่านเกิน ๕๐ คนแล้ว สมมติท่านชนะมา
๕๑ คนแล้ว พรรคที่ ๑ ในภาคนั้นไม่ได้จากในบัญชีภาคเลยครับ เห็นไหมครับ บัญชีภาคยังเหลือเต็ม ๒๐
แล้วเต็ม ๒๐ ไปให้ใคร ไม่ต้องไปคำนวณรวมประเทศครับ เต็ม ๒๐ ก็ไปให้กับพรรคที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔
ในภาคนั้นเฉลี่ยไปตามสัดส่วนครับ ไม่ต้องคำนวณรวมทั้งประเทศ

คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

จงถนอม ๕๖/๑

นายอชีพ จารุจินดา : ต่อเนื่องครับ ขออนุญาตท่านประธาน ถ้าอย่างนั้นก็
หมายความว่า สส. เขต ก็จะต้องเป็นกลุ่มเขตเช่นเดียวกัน เพราะคะแนนมันจะไปอยู่กลุ่มของมัน
มันไม่สามารถข้ามเป็นกลุ่ม ๆ ได้ครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล : ใช่ครับ ถูกต้อง อันนี้คือ Proportionality ที่เราเสนอนะครับ
รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย : ท่านประธานครับ ผม วุฒิสาร ผมเองพยายามจะ
ทบทวนความจำที่ชะอำ แล้วผมคิดว่าประเด็นที่ชะอำเราเริ่มต้นจากการเสนอเหลือ ๔๐๐ คน โดยไม่มี
บัญชีรายชื่อ เป็นเขตหมด และผมเข้าใจว่ามีผมกับอาจารย์นครินทร์ที่พูดว่า การมีบัญชีรายชื่อมันจะมี
ส่วนดี แต่ปัญหาก็คือเรื่องเขาเขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้งของบัญชีรายชื่อ และผมก็อภิปรายสนับสนุนว่า
การมีบัญชีรายชื่อมันจะแก้ปัญหาลายเรื่องแล้ว ที่เป็นห่วงเรื่องนายทุนจะมาลงและมาเป็นรัฐมนตรี
มันแก้ปัญหามาก เพราะเราได้แก้ปัญหारेื่องของ สส. กับรัฐมนตรี ผมเข้าใจว่าประเด็นเรื่องการคิดสัดส่วน
ตอนนั้นยังไม่ตกผลึก แล้วก็ยังไม่ได้พูดอะไร แล้วผมเข้าใจว่าหลายท่านที่คล้อยตามทีหลังก็คล้อยตามบน
เหตุผลตรรกะแบบนี้ว่า ถ้าอย่างนั้นก็ให้คงบัญชีรายชื่อหรือจะเรียกอะไรก็ได้แล้วแต่ไว้ ก็คือพูดง่าย ๆ ว่ายังมี
อยู่ Party list ผมคิดว่าความเข้าใจของผมเท่าที่ผมจำได้มันเป็นอย่างนี้ แต่มันยังไม่ได้ไปไกลถึงระบบ
สัดส่วนแบบภาคเลย แล้วผมก็คิดว่าจริง ๆ เรื่องจำนวนมันมาตกผลึกอยู่ที่บางแสน ผมเข้าใจว่าจากชะอำ
มันตกลงกันแล้วว่า ของเดิมที่คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๒ เสนอ คือจะไม่มี มีแต่ระบบ
เขตอย่างเดียวสี่ร้อย แล้วก็มาเปลี่ยนความเห็นกันที่ชะอำ โดยที่มีการอภิปรายกันว่าการมีบัญชีรายชื่อ
หรือจะสัดส่วนหรืออะไรแล้วแต่ มันก็จะมีส่วนช่วยทำให้คนที่ไม่อยากลงพื้นที่ แต่มีความสามารถที่จะ
เป็น สส. แล้วก็มาทำให้นิติบัญญัติเข้มแข็งขึ้นได้มามีส่วนด้วย ผมคิดว่าประเด็นมันอยู่แค่นี้ที่ชะอำ
ผมก็เลยไม่ได้แย้งท่านรองประธานจรัญ เพียงแต่ว่าความจำเราอาจจะจำกันคนละตอน แล้วก็พอมานเจอกัน
แล้วมันจะยุ่ง ทีนี้ผมก็เลยเรียนว่าประเด็นนี้ผมไม่ค่อยติดขัดเรื่องอะไร เพียงแต่ว่าอยากให้ลองดูข้อเท็จจริง
แล้วก็มาคิดวิธีการกัน ผมคิดว่าเราคุยกันได้เรื่องวิธีการ แล้วคงต้องขอบคุณท่านพิสิฐที่ช่วยบอกแทนผมว่า
ผมก็รักประเทศเหมือนกัน ไม่ได้ว่าไม่หาโอกาสจะเปลี่ยนแปลง แต่ว่าก็อยากเปลี่ยนแปลงแบบพอดี ๆ ครับ

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) วิชา มหาคุณ : ท่านประธานที่เคารพ ผม วิชา มหาคุณ
ผมไม่อยากให้ที่ประชุมของเราเป็นสภาผู้สูงอายุ คือเล่าความหลังแล้วก็ข้าซากวนเวียน คือไม่ไปข้างหน้า
เสียที มันวนอยู่กับที่เดิม แล้วก็นั่งเล่าว่าใครคิดอะไรบ้าง มันเหมือนเทพข้าซาก ผมอยากให้จุดยืนเรา
มันแน่นอนก่อน ขนาดที่เราจะรับฟังความคิดเห็นการแปรญัตติของ สสร. อาทิติยหน้าแล้ว เราก็ก็นวนเวียน
อยู่ที่เดิม เล่าความหลังอยู่ ผมว่าจบดีกว่า แล้วก็ไปข้างหน้าดีกว่า ก็คืออย่างไรก็ตามทางท่านฝ่าย
เลขานุการคงช่วยดูได้ที่จุดอะไรไป กรอบมันชัดเจนอยู่ อย่าให้แต่ละคนเล่าความหลังเลย เดี่ยวจะกลายเป็น
เป็นผู้สูงอายุจริง ๆ ขอบพระคุณครับ

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ

จกนอม ๕๖/๒

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ขอขอบคุณท่านประธาน ผม ชูชัย ศุภวงศ์ ผมเข้าใจว่าตอนนี้เหลือแค่เป็นระบบสัดส่วนที่ท่านอาจารย์จริญอธิบาย คือสามร้อยยี่สิบกับแปดสิบ อีก Option หนึ่ง อีกทางเลือกหนึ่งก็คือสองร้อยกับสองร้อย อันอื่นไม่มีแล้ว เท่าที่ผมเข้าใจว่ามันตกลูกได้ขนาดนี้ ต้องขอขอบคุณท่านประธานที่ให้โอกาสได้มีการพูด ต้องขออนุญาตนิดหนึ่งท่านอาจารย์วิชา ว่าผมเคยเตือนตอนลงประชามติแล้วว่า ตอนนั้นเราคงเข้าใจไม่ตรงกัน แล้ววันนี้ก็ชัดเจนว่ามันเข้าใจไม่ตรงกัน แล้วก็การวางระบบถ้าเราพลาดเหมือน ปี ๒๕๔๐ อีกเราจะลำบาก ที่พูดทั้งหมดไม่ได้ว่าอาจารย์วุฒิสภาเพราะรักกันดี แล้วก็เวลาที่พูดก็พูดด้วยความเชื่อส่วนตัวไม่ได้หวังจะไปกระทบใคร ผมอยากเรียนอย่างนี้ ถ้าใครรู้สึกต้องขอโทษด้วย ผมไม่ได้มีความรู้สึกอย่างนั้นจริง ๆ ครับ

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ประธาน : สุดท้ายจริง ๆ นะครับ

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม นายพิสิฐ ลี้อาธรรม ก็ขอความเห็นใจครับที่ต้องมาคุยเรื่องนี้ ผมคิดว่าประเด็นเรื่องสองร้อย สองร้อยตกไปตั้งแต่ที่บางแสนแล้ว เรายกมือกันเรียบร้อยแล้วนะครับ แต่จะอยู่ที่ว่าสามร้อยยี่สิบกับแปดสิบจะคิดอย่างไร สามร้อยยี่สิบ ตรงไปตรงมา เขตไหนชนะก็เขตนั้นไป ส่วนแปดสิบจะคิดอย่างไรตรงนี้อาจจะต้องมาคุยกันว่า จะเอาสัดส่วนของประเทศมาหักหมด หรือว่าจะเป็นแบบว่าเขตไหนได้เปอร์เซ็นต์เท่าไรก็เอาเท่านั้นนะครับ ผมคิดว่า ตรงนี้เป็นประเด็นที่ยังค้างอยู่ แต่ว่าสองร้อย สองร้อยน่าจะปิดจากตั้งแต่ที่บางแสนเรียบร้อยแล้วครับ

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : ท่านประธาน ผมขออนุญาตยืนยันรายงานการประชุม นิดเดียวที่บางแสนที่ว่าเป็นนะครับ เพราะว่าฟังดูแล้วก็ยังคลาดเคลื่อนกันอยู่ แต่ว่ารายงานการประชุม ครั้งที่ ๒๖ วันอังคารที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๐ ที่จังหวัดชลบุรี พูดไว้ชัดเจนในหน้า ๑๑ พูดไว้ตอนท้ายบอก เลขานุการคณะกรรมการสรุปว่า ที่ประชุมเห็นตรงกันที่จะมี สส. จำนวนสี่ร้อยคน และเห็นด้วยที่จะนำ ระบบสัดส่วนมาใช้ เพียงแต่มีความเห็นไม่ตรงกันในเรื่องจำนวนว่าจะ是三ร้อยยี่สิบ แปดสิบ หรือ สองร้อย สองร้อย จึงขอให้ที่ประชุมลงมติในประเด็นนี้ มติที่ประชุม ที่ประชุมส่วนใหญ่เห็นว่า ควรจะมี สส. ในระบบแบ่งเขตจำนวนสามร้อยยี่สิบคน และมี สส. ในระบบสัดส่วนจำนวนแปดสิบคน ด้วยคะแนน เสียง ๒๑ ต่อ ๙ ผมว่าชัดเจนมากกว่าอันนี้ ไม่ต้องเถียงอะไรกันให้มากมายไปกว่ารายงานการประชุมครับ

ประธาน : ท่านเกริกเกียรติครับ

ศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสวีธรรม : กราบเรียนท่านประธานครับ เพราะฉะนั้น ในประเด็นที่บอกว่า ๒๐๐ ๒๐๐ ปิดไปเลยนี้ ผมคิดว่าท่านประธานบอกว่า ให้เอามาพูดได้ในประเด็น เพราะฉะนั้นในประเด็นนี้มันไม่ใช่ว่า เปิดโอกาสให้กรรมการยกเว้นหยิบเรื่องนี้มาพูด แล้วอยู่ ๆ ก็เอามติ ที่บางแสนมาปิดปากที่ประชุม ผมว่ามันไม่ถูกต้อง

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : ท่านอาจารย์ครับ เพียงแต่ว่าเตือนความจำว่า เคยอย่างนี้ แต่ท่านประธานบอกให้ทบทวนก็ยินดีให้ทบทวนครับ

ประธาน : เอาอย่างนี้ครับ ผมคิดว่าได้เวลาพอสมควรแล้วนะครับ คือในเรื่องนี้ความจริง ผมจำได้ มติอันนั้นจำได้ครับ แต่ที่นี้เพื่อให้มันมีโอกาสได้ลองมาพูดง่าย ๆ ก็คือว่าทบทวนความคิด ความเห็นกัน เรายังมีเวลานั้นเอง ผมถึงบอกว่าเอามาพูดกันอีกสิ เมื่อว่ามันจะมีแนวทางอย่างไรที่จะไปกันได้หรือไม่ได้ ถ้าหาว่าผมฝ่าฝืนมติที่ประชุมก็ยอมรับนะครับ แต่เนื่องจากว่าผมยังเห็นว่า แนวคิดต่าง ๆ มันอาจจะเป็นประโยชน์จึงได้หยิบยกนำมาพูดกัน แล้วขณะเดียวกันข้อยุติต่าง ๆ ทุกอย่างมันกลับมาได้ เสมอนะครับ พระพุทธศาสนาประจำชาติ ปี ๒๕๔๐ ผมต่อต้านมา ปีนี้มันก็กลับมาอีก กลับมาได้ อย่างไรก็ตามผมเรียนตรง ๆ ครับ พวกเราเป็นคนที่เสียสละมากในการทำการทำงาน แล้วก็อยู่ด้วยกันมา

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ

พุทธชาติ ๕๗/๒

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

หลายเดือน เข้าอกเข้าใจกันถึงแม้จะมีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่ว่ามันก็ไม่ได้แตกแยกกัน แล้วก็ไม่เคยมี
ท่านผู้ใดที่จะไปมีความรู้สึกติดอกติดใจเรื่องโน้นเรื่องนี้ พอจบก็จบกันไปนะครับ สำหรับเรื่องสามร้อยยี่สิบ
แปดสิบ หรือสองร้อย สองร้อย ผมคิดว่าถ้าหากจะต้องนำมาพูดกันอีกหนหนึ่งในวันจันทร์ ผมก็ยินดีแล้วก็
เปิดโอกาสให้ ถ้าจะต้องลงมติ ก็ลงมติกันอีกหนหนึ่ง เพียงแต่บอกอยากจะได้เรียนข้อสังเกตว่า ทุกสิ่งทุกอย่าง
ถ้ามันเป็นของใหม่แล้วก็ประชาชนหรือว่าคนอื่นยังไม่เข้าใจ ผลกระทบมันจะเกิดขึ้นมากนะครับ -----

- ๕๘/๑

วันศุกร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

เพราะว่ารัฐธรรมนูญนี้ ความเข้าใจง่าย ๆ กะทัดรัด ไม่ยุ่ง ไม่ยาก ไม่ต้องไปตีความกันอีก มันเป็นเรื่องที่ผมคิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์สำหรับภูมิปัญญาของชาวบ้านที่จะเข้าใจได้ง่าย ๆ ก็ขอเรียนอย่างนี้ วันนี้จะพูด สว. ก็คงไม่มีเวลา เพราะถ้าพูดคงจะ ๒๐.๐๐ นาฬิกา ก็ขอเพียงว่าวันจันทร์ ๐๙.๓๐ นาฬิกา เราประชุม อย่างเต็ม พบกับการแปรญัตติของ สสร. ที่แปรญัตติไว้ในกรอบ ๑ แล้วช่วงบ่าย ๑๓.๓๐ นาฬิกา เราจะมา พูดกันในประเด็นที่เรายังไม่ตกลง แต่สิ่งที่เราเขียนไว้แล้วเราต้องคิดอยู่อย่างหนึ่ง เขียนอะไรไว้แล้วเอาไป ถามประชาชนเขา แล้วมีความเห็นต่าง ๆ มาเป็นอย่างไร อันนั้นต้องถือเป็นหลักสำคัญเหมือนกัน ในการที่จะยึดถือนะครับ ส่วนของใหม่ ถ้าหากว่ามีแนวคิดอย่างไร เราก็พูดจากันได้ ตกลงกันได้ หรือไปแปรญัตติ ในสภาร่างรัฐธรรมนูญก็ทำได้ในช่วงนั้น มันไม่มีปัญหานะครับ เพียงแต่ว่าพวกเรากันเองทั้งนั้น ตอนต้น เมื่อสักครู่นี้ผมนึกนะว่าหรือเราไปประชุมที่ชะอำกันอีกสักหนหนึ่ง ไปรื้อฟื้นความหลัง เพราะว่าผู้สูงอายุ ทั้งนั้น ต้องไปดูห้องเดิม ไปนั่งรถกอล์ฟ แล้วคนขับจะคนเก่าหรือเปล่า จะได้ไปทบทวนกันอีกหน แล้วก็มา บางแสน มาทำประชาตipotitleเลย วันนี้ผมขอเพียงเท่านี้ แล้วอย่าติดอกติดใจอะไรกันเลยครับ อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็เสร็จจนได้ แต่ว่าจะได้นำไปใช้หรือเปล่า อันนี้ไม่ใช่หน้าที่เราแล้ว เราทำให้เขาก็แล้วกัน นะครับ พบกันใหม่วันจันทร์ ๐๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมกรมการงบประมาณ ขอขอบคุณครับ

นายอัชพร จารุจินดา : กราบเรียนว่าวันจันทร์ต้องขอความกรุณานะครับ เพราะว่า จะต้องช่วยกันตอบคำผู้แปรญัตติ ทางฝ่ายเลขานุการจะทำสรุปที่เราประชุมมาเมื่อเช้าว่ามาตราไหน เราเห็นอย่างไร เพื่อเอาไว้เป็นแนวตอบครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๑๐ นาฬิกา

กลุ่มงานชวเลข ๑

สำนักกรายงานการประชุมและชวเลข